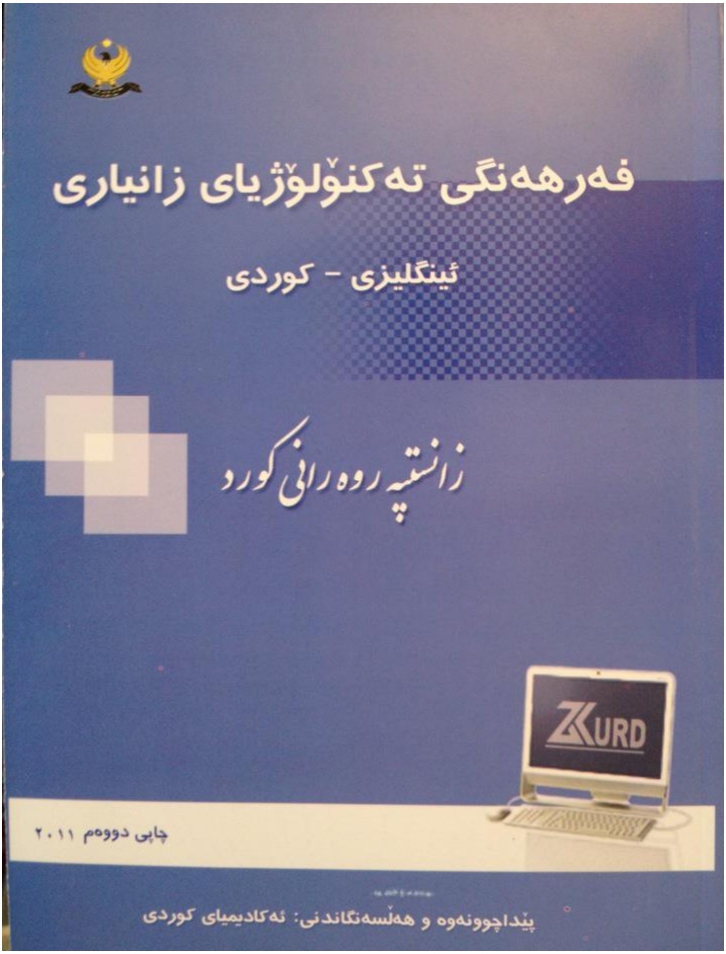

فەرهەنگی تەکنۆلۆژیای زانیاری
ئینگلیزی - کوردی
زانستپەروەرانی کورد
ZKURD
چاپی دووەم ٢٠١١
پێداچوونەوە و هەڵسەنگاندنی: ئەکادیمیای کوردی

فەرهەنگی تەکنۆلۆژیای زانیاری
www.zkurd.org

زانستپەروەرانی کورد

وەشانی ٢

پێداچوونەوە و هەڵسەنگاندنی

ئەکادیمیای کوردی - هەولێر

ناوی کتێب: فەرهەنگی تەکنۆلۆژیای زانیاری- زانستپەروەرانی کورد
وەشان: دووەم
بەرگ: حامید ئەحمەد
پیتچنین: ئاراس، دیاکۆ
پێداچوونەوە: ئەکادیمیای کوردی
ساڵی چاپ: ٢٠١١
ناونیشانی سەرهێڵ: www.zkurd.org/proje/ferhengdev.pl

پێشەکی

"زانستپەروەرانی کورد" گرووپێکی پێکهاتوو لە کوردانی دانیشتووی وڵاتە جۆربەجۆرەکانە کە لە ساڵی (٢٠٠٣)وە، بە هەرەوەزی و تاک، کارەکانیان بەشێوەی "سەرهێڵ online" لەسەر "www.zkurd.org" پێشکەش دەکەن. هەر پڕۆژەیەک دەستەیەکی تایبەت بەخۆی هەیە. ئەم وشەنامەیە کە نزیکەی (١٧٠٠) زاراوە لەخۆ دەگرێت، بەرهەمی "دەستەی پڕۆژەی فەرهەنگی ئایتی"یە، کە ماوەی چەند ساڵێکە لەسەر ئینتەرنێت ئامادە کراوە و، ئێستاش وەشانی یەکەمی بەشێوەی پەڕتووکێ لە بەردەستی ئێوەی هێژادایە.

بە کەڵکوەرگرتن لە ئەزموونی زمانە جۆربەجۆرەکان، بەتایبەت زمانە ئەورووپییەکان و، هەروەها بە ڕەچاوکردنی یاسا و ڕێسای زاراوەسازیی کوردی، کۆمەڵێ زاراوە و چەمکی نوێ داهێنراون کە بوونەتە هۆی دەوڵەمەندکردنی زمانەکەمان. هەندێ لە زاراوەکان بە پێناسە و ڕاڤە، زیاتر ڕوونکردنەوەیان بۆ کراوە.

وەشانی یەکەم، لە کۆتاییی مانگی ٢٠١٠/٨ لەچاپ درا، لەو کاتەوە چ لە مەکۆی زانستپەروەرانی کورد (zkurd.org/meko) و چ لەڕێگەی پرسیار و وەڵام و پەیوەندییەوە گفتوگۆ لەسەر چەندین زاراوەی نوێدا کراوە و بەردەوام بووە، کە هەندێکیان لەم وەشانەدا دەبینیتەوە، ئاواتی ئێمە ئەوەیە کە لە وەشانەکانی داهاتوودا بگەینە ئاستی وڵاتە پێشکەوتووەکانی دنیا کە خاوەنی هەزاران زاراوەی تەکنۆلۆژیای زانیارین، بۆ ئەو مەبەستەش کارکردنمان بەردەوام دەبێت و گفت ئەدەین بە خوێنەران کە وەشانی داهاتوو دەوڵەمەندتر بکەین، بێگومان ئەم جۆرە کارانەش پشتیوانی و هاوکاریی هەموو تاکە کەسێکی

دەوێت، نەک بە تەنها زمانزان و زانستخوازان، بەڵکوو هەموو دەبێ پەرۆش بین بۆ زمانەکەمان.

بۆ هەر پێشنیار و لێدوانێکیش سەبارەت بەم فەرهەنگە، دەتوانن لە ڕێگەی پۆستی ئەلیکترۆنییەوە ڕەوانەی بکەن بۆ:
info@zkurd.org
خۆشحاڵ دەبین بەهەموو پەیامێک.

ئاراس نوری و دیاکۆ هاشمی

پێزانین

سوپاس و پێزانینمان پێشکەش بە هەموو ئەندامان و میوانانی گرووپەکە دەکەین کە لە ئینتەرنێتدا بە تاکە وشەیەکیش یارمەتییان داوین. هەروەها بە ئەندامانی "دەستەی پڕۆژەی ئایتی" کە ڕێییان داوە ناویان لێرە بنووسین و لە وەشانی یەکەمدا چالاکانە کاریان کردوە:

دیاکۆ هاشمی، ئاراس نوری ئەحمەد، ڕاستی خەفاف، موستەفا عەلی، باران عەبدول، عەلی عەلی، دارا ماوەتی، بێستوون عەلی، بازیان ئەمین مەولوود، ئاری هۆشیار مەحموود، حامید ئەحمەد، ئاسۆ نادری، ئەحمەد محەمەد ڕەواندوزی، قارەمان حەمەسالح، سیامەند نەریمان.

هەروەها ئەندامانی تری دەستەکە کە ناویان لەم "بەستەر link"ەدا هاتووە:
(www.zkurd.org/itendam)

سوپاس و پێزانینمان پێشکەش بە (کۆمپانیای تارین نێت، وەزارەتی گواستنەوە و گەیاندن – هەرێمی کوردستان) دەکەین کە هاوکارییان کردین لە چاپکردنی وەشانی یەکەمدا.

سوپاس و پێزانینمان پێشکەش بە (ئەکادیمیای کوردی - هەولێر) دەکەین، کە ئەرکی پێداچوونەوە و هەڵسەنگاندنی ئەم فەرهەنگەیان لە ئەستۆ گرت و پێشنیاری جوانیان بۆ کردین.

دەستەی بەڕێوەبەرایەتیی زانستپەروەرانی کورد "دبزک"
2011-07-06

ڕاژەی زمان لە زانستپەروەرانی کورد

هەمـــوو ئەو کـــار و پـــرۆژانەی کە کـــۆمەڵەی زانســـتپەروەرانی کـــورد کردوویانـــە، بەشـــێوەی ســـەرهێڵ (online) لە مـــاڵپەڕی (zkurd.org) دا هەن، بـۆ زیـاتر ئاشـنابوون لە خـوارەوە بەسـتەر (link)ی هەر یەکەیـان دەنووســین تــاکوو خــوێنەری کــورد بەئاســانی دەســتی بگــاتە بــابەت و بڵاوکراوەکانی زانستپەروەرانی کورد.

ڕێنووسی زمانی کوردی kurdish orthography

www.zkurd.org/diyako/renus

بگۆڕی کوردی لاتینی بۆ کوردی سۆرانی

www.zkurd.org/Amino

فەرهەنگی ئینگلیزی - کوردی (کوردی - ئینگلیزی)

www.zkurd.org/proje/en-ku.pl

چێکردنی ماڵپەڕ بە (HTML)

www.zkurd.org/diyako/m

فەرهەنگی تەکنۆلۆژیای زانیاری

www.zkurd.org/proje/ferhengdev.pl

زاراوەسازیی کوردی

www.zkurd.org/?Besh=witar&kar=asayi&jimare=353

زانستی وەرگێڕان

www.zkurd.org/?Besh=witar&kar=asayi&jimare=218

فێرگەی (PHP) بە کوردی

www.zkurd.org/diyako/php

تاقیکارییەکان

www.zkurd.org/?Besh=Taqikari

http://www.zkurd.org

رووکاری سەرکیی ماڵپەڕی زانستپەروەرانی کورد

بەکارهێنانی ئەم فەرهەنگە

- ئەم فەرهەنگە ئینگلیزی کوردییە، شێوەی ڕیزکردنەکەی بە ئەلفوبێی ئینگلیزی دانراوە.
- ئەگەر وشەیەک چەند هاوواتایەکی هەبێ، خاڵبەند کراوە. بۆ نموونە:

forward[1] بینێرە بۆ

forward[2] بەرڕۆیی، پێشڕۆیی

forward[3] ١ـ بەرڕۆ، پێشڕۆ، ڕووبەپێش ٢ـ ڕاستەوخۆ

لێرەدا ٣ واتا نووسراوە بەرامبەر بە (forward).

- کورتکراوەکان زۆر کات بەرامبەریان بە کوردی نەنووسراوە، لەبری ئەوە بەرامبەر واتای کورتکراوەکە وشەی بەرامبەری بە کوردی دانراوە یان پێناسێکی بۆ کراوە. بۆ نموونە:

int = integer type

integer type جۆری تەواو

- ئەو زاراوانەی وشەی کوردییان بەرامبەر نییە یان وشەی نوێیان بۆ دانەتاشراوە، وشە ئینگلیزییەکە وەکوو خۆی لە ستوونی کوردییەکەدا لە کەوانەدا نووسراوەتەوە، هەوڵدراوە واتا و بەکارهێنانەکەی بە کورتی شی بکرێتەوە، بۆ نموونە:

Telnet (Telnet)، تێلنێت (ناوی بازرگانی. ئامێر و ڕایەڵەیەکی کۆن لە ئینتەرنێتدا، لەسەر بنەمای یونیکس، کە بۆ ناردن‌وەرگرتنی دەق و بەرنامە کار دەکات. بەکارهێنەر دەتوانێ ڕاستەوخۆ بچێتە نێو پێگەکانی تێلنێت و، لەگەڵ بەرنامەکانیدا ڕاستەوخۆ کار بکات).

ژێدەرەکان

١ـ کەمالنامە، فەرهەنگی زانستی، عەرەبی ـ ئینگلیزی ـ کوردی، کەمال جەلال غەریب.
٢ـ فەرهەنگی ئازادی، ئینگلیزی ـ کوردی، د. حەمە ڕەشید قەرەداخی.
٣ـ فەرهەنگی گیرفانیی جاف، ئینگلیزی ـ کوردی، احسان علی.
٤ـ فەرهەنگی ئاکسفۆرد، ئینگلیزی ـ کوردی، سەلام ناوخۆش.
٥ـ فەرهەنگی زاراوەی زانستی، ئینگلیزی ـ عەرەبی ـ کوردی، مستەفا سلێمان.
٦ـ فرهنگ فارسی ـ کردی، دانشگاه کردستان، سه جلدی، ماجد مردوخ روحانی.
٧ـ هەنبانەبۆرینە، ، کوردی ـ کوردی ـ فارسی، مامۆستا هەژار، تاران.
٨ـ فەرهەنگی فیزیا، ئینگلیزی ـ عەرەبی ـ کوردی، نەوزاد عومەر محێدین.
٩ـ فەرهەنگی بیرکاری ـ ئینگلیزی ـ عەرەبی ـ کوردی، نەوزاد عومەر محێدین.
١٠ـ فەرهەنگی زاراوەکانی قوتابخانە، عەرەبی ـ کوردی ـ لێژنەی گۆڤاری پەروەردە و زانست.
١١ـ واژەنامە کامپیوتر، انگلیسی ـ فارسی، محمد رضا محمدی فر.
١٢ـ فرهنگ معاصر هزاره، انگلیسی ـ فارسی، علی محمد حق شناس، حسین سامعی، نرگس انتخابی.
١٣ـ فەرهەنگی خاڵ، کوردی ـ کوردی، سێ بەرگی، شێخ محمدی خاڵ.
١٤ـ فەرهەنگی کوردستان، کوردی ـ کوردی، گیو مووکریانی.
١٥ـ فەرهەنگی تەکنۆلۆژیای ئینگلیزی ـ ئینگلیزی ، whatis، (www.whatis.com).
١٦ـ فەرهەنگی ئینگلیزی ـ ئینگلیزی، چاپکراوی زانکۆی Oxford، Oxford Advanced learner`s Dictionary, Oxford university press
١٧ـ فەرهەنگی ئایتیی سویدی ـ سویدی، Pagina، (http://itord.pagina.se/).
١٨ـ فەرهەنگی سویدی ـ کوردی، (کوردیی خواروو)، Lexin، ڕێبوار ڕەشید.
١٩ـ فەرهەنگی سویدی ـ کوردی، مژدە خەلیل ڕەشید.

٢٠ـ زمانی یەکگرتووی کوردی، جەمال نەبەز.
٢١ـ پرۆژەی زاراوەی زانستیی کوردی، کەمال جەلال غەریب.
٢٢ـ بەرکولێکی زانستە زاراوەسازیی کوردی، جەمال عەبدول.
٢٣ـ زاراوە سازیی پێوانە، مەسعوود محەمەد.

A, a

A[1] "ئەی" (ڕەنووسی شانزەشانزەیی، بەرانبەر ١٠ دەدەیی)

A[2] = archived

A Programming Language (= APL) زمانی پرۆگرامکردنی "ئەی"، (بنواڕە APL)

A+ ئەیپڵەس (بڕوانامەی خوێندن کە لەلایەن کۆمپانیای بەریتانی (GTS Learning) دەردەچێ، لقیان لە زۆر وڵاتدا هەیە. بڕوانامەیەکی گشتییە بۆ تەکنیککارانی "کۆمپیوتەری تایبەت pc")

a-bus تێپەڕگەی "ئەی"، (تێپەڕگەی سەرەکیی ناوخۆیی لە "گچکەڕێکخەر mini processor"دا)

a-ring (= a-circle) "ئەیڕینگ"، ئەیبازنە، ئەی ئاڵقەدار، ئەی بازنەدار (پیتی "a" کە بازنەیەکی بچووکی لەسەرە، بۆ وێنە لە ئەلفبێی سویدیدا هەیە "å")

a2b ئەیتووبی (وێبگەیەک بوو کە ڕێی پێ دەدای بەشێک یان تەواوی گۆرانییەک لە تۆمارکراوە بەناوبانگەکان داگری و لێیان بدەیتەوە، مۆسیقالێدەرێکیان بەکار دەهێنا کە لەلایەن "AT & T" پەرەی پێ درابوو. ئەو وێبگەیە ئێستە نەماوە)

A4 ئەی فۆر، ئاچوار (ستانداردی بڕگەی کاغەزی نووسینی ٢٩٧ x ٢١٠ میلیمەتر)

A5 ئەی فایڤ، ئاپێنج (ستانداردی بڕگەی کاغەزی نووسینی ٢١٠ x

(١٤٨ میلیمەتر)

A: ئاجووتخاڵ (لە کۆمپیوتەری کەسیدا نیشانەی دیسکی نەرمی A)

AAA (= authentication, authorization, and accounting) سێ‌ئەی (ڕەسەنێتی، دەسەلاتپێدان و ژمێریاری)

AAAI (= American Association for Artificial Intelligence) تریپڵ‌ئەی‌ئای (کۆمەڵەی ئەمریکی بۆ زیرەکی دەستکرد)

AAC (= MPEG2-Advanced Audio Coding) ئەی‌ئەی‌سی (تەکنیکێکی پێشکەوتوو بۆ پەستانی دەنگ، زۆر جار پێی دەوترێ MP4)

AB roll خلۆریی ئەی‌بی، (لە ڕاگەیێنەکان "media"دا، دوو پارچە مۆسیقا یان ڤیدیۆ، کە وەها هاوهەنگاو بوون کە بە دەستپێکی یەکێکیان، ئەوی تریان "بزرۆ fade" دەبێ)

abacus چۆرت، ئەژمێر (چوارچێوەی مووروودار بۆ ژمارەکاری)

abandon وازلێهێنان، وەلانان (چوونەدەرەوە لە پەڕگە بەبێ پاشەکەوتکردنی)

abandon text وازلێهێنانی دەق، دەق‌وازلێهێنان (لە وشەڕێکخەریدا، پاشەکەوتنەکردنی بەئەنقەستی پەڕگە، بەمەبەستی گوێنەدان لە دەستکاری و گۆڕانکارییە کراوەکان)

abandonware فرێواڵە، بەرنامەواڵەی وازلێهێنراو (بەو نەرمەواڵە کۆمپیوتەریانە دەوترێن کە ئیتر نافرۆشرێن یان پاڵپشتی ناکرێن و لەبەر هۆی نادیار خاوەنی مافی لەچاپدانەوەکەیان ناڕوونە)

abbr. = abbreviation

abbr. addr. = abbreviated addressing

abbreviate کورتکردنەوە، کورتەکردنەوە

abbreviated کورتکراوە، پوختەکراو

abbreviated addressing (= abbr. addr.) ناونیشانپێدانی کورتکراوە

abbreviation (= abbr.) ١ـ کورتکردنەوە ٢ـ کورتە، کورتکراوە

abbreviations ١ـ فەرمانامەی کورتەکان ٢ـ کورتەکان

abbreviation[s] file پەڕگەی کورتەکان

ABC[1] (= Atanasoff-Berry Computer) ئەیبیسی (کۆمپیوتەری ئاتانازۆف- بێری، لە مێژووی کۆمپیوتەردا)

ABC[2] (= ABCs = ABSs') ١- ئەلفبێ ٢- بنەماکان ٣- پەڕتووکی سەرەتایی ٤- ئەلفبێی کار، سەرەتاکانی کار

abend (= abnormal end = abnormal termination) ١- ئابێند، کۆتاییپێهاتنی نائاسایی (کۆتاییپێهاتنی بەرنامە بەهۆی سەرهەڵدانی هەڵەیەکی نەرمەواڵەیی، وەکوو دابەشبوون بەسەر سفردا، یان هەڵەی ڕەقەواڵەیی وەکوو تەواوبوونی کاغەزی چاپگەر)
٢- کۆتاییپێهێنانی نائاسایی

abend recovery program بەرنامەی چێکەرەوەی "ئابێند" (ئەو نەرمەواڵەیەی کە بەرنامەی ڕاگیراو سەرلەنوێ دەخاتەوە کار)

ability توانا، لێهاتوویی

ABIOS (= Advanced Basic Input Output System) ئەیبایووز، ئەیبیئایئۆئێس (کورتەی دەستەواژەیەکی ئینگلیزییە کە بە کوردی دەبێتە "سیستەمی تێچوو دەرچووی بەیسیکی پەرەسەندوو" کە کۆمەڵێ لە ڕەوتە ڕاژەیییە سیستەمییەکانە لە کۆمپیوتەرەکانی ps/2 دا)

abnormal ناوازە، نائاسایی، ناسروشتی

abnormally نائاساییانە، ناسروشتییانە

abort ١- پچڕاندن، کوژاندنەوە ٢- لابردن، وەستاندن، کۆتاییپێهێنان (کۆتاییپێهێنانی بەئەنقەستی جێبەجێکردنی بەرنامە لەبەر سەرهەڵدانی هەڵە) ٣- کۆتاییپێهاتن (کۆتاییپێهاتنی جێبەجێکردنی بەرنامە لەلایەن سیستەمی کارپێکردنەوە)

about… سەبارەت... (زاراوەیەک کە زۆر جار لە بەشێکی سیستەمێکی "help"ی نەرمەواڵە یان ڕەقەواڵە دێت و پێناسە سەرەکییەکان و بەتایبەت "copyright"ی سیستەمەکە لە چەند دێڕدا پیشان دەدات)

abridge کورتکردنەوە

abridged کورتەیی (ئاوەڵناو)

abridged version وەشانی کورتەیی (لە پەڕتووک و دراوەدا)

abridgement کورتکاری، پوختەکاری

abrupt لەپڕ، لەناکاو، کوتوپڕ

abscissa ڕایەڵی ئاسۆیی، پۆ

absolute ١ـ ڕەها، بێپایان، بێجڵەو، بێسنوور، بەربەرەڵا ٢ـ تەواو

absolute address (actual address = machine address = direct address) ناونیشانی ڕەها، ناونیشانی پەتی، ناونیشانی ڕاستەقینە، ناونیشانی ماشینی، ناونیشانی فیزیکی (ناونیشانی ژمارەیی یان ڕەقەواڵەییی خانەکانی بیرگە، بە هەمان شێوە و بە هەمان ڕێکخستنێ کە لەلایەن گەڵاڵەدارێژ یان کارگە چێکەرەکانی دابین کراون)

absolute addressing ناونیشانپێدانی ڕەها

absolute assembler ئەسمبلەری ڕەها

absolute code[1] (= absolute program) بەرنامەی ڕەها، بەرنامەی ماشینی

absolute code[2] کۆدی ڕەها، نهێنیی ڕەها، نهێنیی کردەی ڕەها

absolute disk address ناونیشانی ڕەهای دیسک، ناونیشانی فیزیکیی دیسک

absolute error هەڵەی ڕەها، هەڵەی پەتی

absolute instruction (= actual instruction) ڕێکارنامەی ڕەها، ڕێکارنامەی پەتی

absolute loader بارکەری پەتی (جۆرە نەرمەواڵەیەکی سیستەمی)

abstract[1] ١ـ پوختە، کورتە (پوختەیەکی تێروتەسەل لە تەواوی ناوەڕۆکی "بەڵگەنامە"یەک بۆ وێنە کتێبێ یان وتارێ، کە بەگشتی بە دە وشەیەک تا سەد وشەیەک دەنووسرێتەوە) ٢ـ ڕووت، نەبینراو، نادیار ٣ـ پوختەکردن، کورتکردنەوە ٤ـ ڕووتکردن، بەڕووتی

abstract[2] ڕووت، لێدابڕاو

abstract data-type جۆرە- دراوەی ڕووت

abstract specification تایبەتمەندیی ڕووت
(تایبەتمەندییەکانی نەرمەواڵە و هی تر، کە بە زمانی "وێنەیی" دەردەبڕێن)

abstractor پوختەنووس، پوختەساز

ACC = accumulator

accelerate ١- تاودان، لەزپێدان، خێراکردن، گوڕپێدان
٢- تاوسەندن، لەزگرتن، گوڕگرتن

accelerated تاودراو، تاوگرتوو، لەزگرتوو، تاودار

acceleration تاو، لەز، گوڕ، خێرایی

acceleration function پابەندی تاو

accelerator تاودەر

acceptance وەرگرتن، وەرگیران

acceptance number (= ACCN) ژمارەی وەرگیران (لە کۆنترۆڵی چۆنیەتیدا)

acceptance test ئەزموونی وەرگیران، تاقیکردنەوەی وەرگیران

acceptor وەرگر

access ١- چوونەناو، دەستپێگەیشتن، ڕێی چوونەژوورەوە یا تێپەڕبوون ٢- مافی چوونەناو یان چوونەژوورەوە

access arm باسکی دەستپێگەیشتن، قۆڵی دەستپێگەیشتن
(لە دیسکلێخوڕدا، میکانیسمێکە کە کرداری خوێندن و نووسین دەباتە پێش و پاشەوە)

access barred دەستپێگەیشتنی نەلواو، دەستپێگەیشتنی ڕێپێنەدراو (لە پاراستنی دراوەکاندا)

access charge مزی دەستپێگەیشتن

access code (= password) تێپەڕوشە، تێپەڕەوشە

accessibility توانای دەستپێگەیشتن، دەستپێگەیشتەنێتی، توانای چوونەژوورێتی

account (= user account) هەژمار، هەژماری بەکارهێنەر (لە ڕایەڵەدا)

accountancy ژمێریاری

accumulator کۆکەر

acoustic (= acoustical) ١ـ دەنگی ٢ـ دەنگناسی، دەنگزانی، فەرمانامەی بێناونیشان، ڕێکارنامەی بێناونیشان

acquire بەدەستهێنان (ی مافی لەچاپدانەوە)، کڕینی ماف (ی لەچاپدانەوە) (لە پیشەسازیی بڵاوکردنەوەدا، مافی لەچاپدانەوەی پەڕتووک و نەرمەواڵە)

acquiring editor پێداچووی مافی لەچاپدانەوە

Acrobat ئەکرۆبات (ئەکرۆبات پرۆگرامێکە لەلایەن "Adobe" کە ڕێگە دەدات وێنەیەک لە بەڵگەنامەیەک بگیرێ و خشت وەک خۆی پیشان بدرێتەوە)

acronym سەروشە (یەکەم پیتی چەند وشەیەک پێکەوە)

action کردار، کار، کردە، کردەوە

active چالاک، کارا

Active Server Pages (= ASP) لاپەڕە ڕاژەکارە کاراکان

Active Server Pages .NET (= ASP.NET) لاپەڕە ڕاژەکارە کاراکان (وەشانی تایبەت بە سەکۆی ".Net")

ActiveX ئەکتیڤئێکس (ناوێکە مایکرۆسافت داویەتی بە کۆمەڵێک لە ئامراز و تەکنۆلۆژیای "بەرنامەسازیی تەنخواز object-oriented programming"ی گرنگ و پێویست. ~ بەردەوامیی دوو تەکنۆلۆژیای تری مایکرۆسۆفتە کە پێیان دەوترێ "OLE" و "COM" کە کورتەی **ئەمانەن**:
(**O**bject **L**inking and **E**mbedding) و (**C**omponent **O**bject **M**odel)

AD [After Dark image] (جۆرە درێژکراوەیەکی پەڕگە)

Ada (= ADA) ئادا، ئێیدا (جۆرە زمانێکی ئاستبەرز، خاوەنی هەلومەرجی بەرنامەسازیی گورجوگۆڵ)

Ada language زمانی ئادا، زمانی ئێیدا

Ada programming بەرنامەکردنی ئادا، بەرنامەکردن بە زمانی ئێیدا

adapt سازکردن، گونجاندن

adapter سازکەر، گونجێنەر

add خستنەسەر، کۆکردنەوە، پێوەنان

add-on ١ـ پێوەکراو، زیاترکراو، سەرخراو، زێدەکراو
٢ـ زیاترکەر، پێزیادکەر، وەسەرخەر

address ناونیشان

address bar تووڵی ناونیشان

address bus تێپەڕگەی ناونیشان

addressless instruction (= zero-addressed instruction)
فەرماننامەی بێناونیشان، ڕێکارنامەی بێناونیشان

adminstration کارگێری، بەڕێوەبەرایەتی، فەرمانگە

adminstrator بەڕێوەبەر

advanced پەرەسەندوو

adware بانگەشەواڵە، پرۆگرامی بانگەشە

alias ناسراو بە، نازناو، ناوی خوازیار، خوازناو

aliasing ١ـ خاوڕۆیی ٢ـ زیگزاگ، لابەلا

align هاوڕێکی، هاوهێڵی، هاوتەختی، لاڕێککردن، لاگرتن
(ڕێکخستنی دەق، وێنە، هتد، بۆ لای ڕاست، ناوەڕاست یان چەپ.)

alignment لاگرتن، ڕیزکردن

alpha ئەلفا (وەشانێکی بەرنامەیەک کە ئێستا نەکەوتۆتە بەردەستی خەڵکی، بەڵام بە مەبەستی تاقیکردنەوە هەیە)

alphanumeric ئـەلفـاژمـارەیـی

alternate لـەبری، جێگرەوە، بژارە

analog[1] (= analogoue) ١ـ بـەراوردی، پێوانـەیـی، بـەراوردکـارانـە (نـارەنووسی)

analog[2] (= analogoue) لێکچوو، هـاویـەک، هـاوتـا، هـاوشێوە، بـەرانبـەر (لـە کۆنترۆڵدا، بۆ وێنـە لـە سیستـەمی لێکچوودا)

analog[3] (= analogoue) ١ـ بـەراوردی، ئـامێری بـەراوردی، ئـامێری پێوانـەیی، ئـامێری بـەراوردکـارانـە (لـە بـەرانبـەر "ئـامێری رەنووسی")

analog adder پێزیـادکـەری پێوانـەیی

analysis شیکردنـەوە، شیتـەڵکـاری

anchor لـەنگـەر

android ئـەندرۆید (سیستـەمی کارپێکردنـە، بۆ ئـامێری گـەڕۆک و تـایـەپێژمێر پـەرەی پێدراوە)

animation جووڵاو، بزێو

annotation یـاداشت، پـەراوێزنووسی

anonymous نـەنـاسراو، نـەزانراو، بێنـاو، کـەسنـەنـاس

antiglare دژەبریقـە

antivirus دژەڤـایرۆس

antivirus software (= AVS) نـەرمـەواڵـەی دژەڤـایـرۆس (نـەرمـەواڵـەیـەک بۆ پاراستن لـە بـەرەنگاربوونـەوەی ڤـایرۆسی کۆمپیوتـەر کـە پـەی پێ دەبرێت.)

Apache ئـەپاچی (ڕاژەکارێکی وێبـە کـە بـەخۆڕایی و بـە شێوەی ژێدەرکراوە "opensource" لـەبـەردەستدایـە، یـەکـەم وەشـانـی سـاڵـی ١٩٩٥ بڵاو کراوەتـەوە، بۆ زانیـاریی زیـاتر بڕوانـە (www.apache.org

API (= application programming interface) ناوبەستی بەرنامەی بەکاربەری

APL (= A Programming Language) ئەیپیئێڵ (زمانی بەرنامەکردنی ئاستبەرز، ڕاڤەکەری هەیە و بۆ کاری بیرکاری چێ کراوە. هەلومەرجی زۆری هەیە بۆ ڕێکخستنی ڕیزەک "array"ەکان و چارەسەرکردنی هاوکێشە جەبرییەکان)

App (= application)

append پاشکۆکردن، لەتەککخستن

Apple "ئەپڵ" (ناوی بازرگانی. یەکێکە لە پێژمێرسازە گەورەکانی دنیا)

Apple Computer (= Apple-Macintosh Computer = Macintosh Computer) کۆمپیوتەری ئەپڵ، پێژمێری ماکینتۆش

appliance ئامێر، کەرەستە، دەزگا (هەر جۆرە ئامێرێکی کارەبایی و ناوماڵەیی)

appliance computer پێژمێری ئامادە، کۆمپیوتەری ئامادەی کار (پێژمێرێ کە پاش کڕین دەتوانرێ بدرێتە دەم کارەبا و هەڵ بکرێ و ئیشی پێ بکرێت)

applicabillity بەکاربەریخوازی- کردینی، کردارەکی

applicable بەکاربەریخواز

applicant داواکار، داخواز

application[1] بەرنامەی بەکاربەری، نەرمەواڵەی بەکاربەری، بەرنامە، نەرمەواڵە

application[2] ١ـ داوانامە، داخوازنامە ٢ـ پرۆگرام (ی پێژمێر) ٣ـ بەکاربەری، بەکارهێنان، کارپێکردن، خستنەکار ٤ـ کاری بەکاربەریی کۆمپیوتەر، کاری کردەنی، کارێ بکرێ ئەنجام ببێت

application developer بەرهەمهێنانی بەرنامەی

بەکاربەری، پەرەپێدانی بەرنامە

application development language زمانی بەرهەمهێنانی بەرنامەی بەکاربەری

application development system سیستەمی بەرهەمهێنانی بەرنامەی بەکاربەری

application file پەڕگەی بەکاربەری

application form فۆرمی داوانامە، فۆرمی داخوازنامە

application generator دینەمۆی بەرنامە

application icon وێنۆچکەی بەکاربەری

application-oriented language زمانی بەکاربەریخواز

application package گورزەی بەکاربەری، گورزەی نەرمەواڵەی بەکاربەری

application program = applications program

applications program بەرنامەی بەکاربەری (بەرنامەیەک کە بە مەبەستی بەکاربەرییێکی دیاریکراو دەنووسرێت، وەکوو بەرنامەی ژمێریاری، کۆگاداری، بانکداری و هتد)

application programming interface = API ناوبەستی بەرنامەی بەکاربەری (نێوانەڕوویەکە بۆ داڕشتنی بەرنامەیەکی بەکاربەری)

applications software نەرمەواڵەی بەکاربەری

applications terminal کۆتاگەی بەکاربەری

applied بەکاربەری، کردەنی، کردارەکی

applied graphics گرافیکی بەکاربەری، نیگارسازیی بەکاربەری

apply بەکاربردن

approach بۆ چوون، نزیکبوونەوە، لێنزیکبوونەوە، چوون بەرەو

approval ١ـ پەسەندكردن، مۆركردن، ڕەزامەندی ٢ـ بەدڵبوون، پەسەندكردن ٣ـ ئافەرین

approve ١ـ پەسەندكردن، مۆركردن ٢ـ بەلاوەباشبوون، ڕالەسەربوون

approxe = approximate

approximate ١ـ نزیک، لەیەکەوە نزیک ٢ـ وەک یەک، چونیەک ٣ـ نزیکەیی ٤ـ لێکچوون، لێککردن

approximation ١ـ لێکچوون، لێنزیکبوونەوە ٢ـ نزیکەیی

arbitrary ١ـ دڵویست، دڵخواز، بەمەیلی خۆ، لەڕووی ویستنەوە ٢ـ بێسەرووبەر، نابەجێ، لەخۆوە

arbitrary constant نەگۆڕی دڵویست، نەگۆڕی دڵخواز، لە خۆوەیی هەمیشەیی

architecture تەلارسازی

archive ئەرشیف

archived (= A) ئەرشیڤکراو

area ١ـ ناوچە، هەرێم، شوێن ٢ـ ڕووبەر، ڕوو، پانتایی ٣ـ بەستێن، بوار

argue ١ـ بەڵگەهێنانەوە ٢ـ مشتومڕکردن، چەندوچۆنکردن

argument ١ـ بەڵگە ٢ـ مشتومڕ، دەمەقاڵێ

arithmetic ژمێرەیی

array ڕیزەک، ڕیز

arrow تیر

ascending هەڵچوون، بەرزبوون، بەرزەڕۆیی

ASCII (= American Standard Code for Information Interchange)
ئاسکی، هێمای ئاسکی (جۆرە کۆدێکی حەوت بیتیی ١٢٨ نووسەییيە، کە بۆ ستانداردکردنی ئاڵوگۆڕی دراوەکان لەنێوان جۆرە جیاوازەکانی دەزگاکانی دراوەکاری و پێوەندییەکانی ڕەنووسی، گەڵاڵەڕێژی کراوە)

ASCII character نووسەی ئاسکی

ASCII character set کۆمەڵە نووسەی ئاسکی

ASCII code کۆدی ئاسکی

ASCII file پەڕگەی ئاسکی (پەڕگەیەک کە تەنها پێک هاتووە لە پیت بە ڕەمزەکانی ئاسکی)

ASCII FTP mode دۆخە FTP ی ئاسکی (یەکێک لە دوو دۆخەکانی گواستنەوەی دراوەکان لەڕێگەی FTP)

ASCII keyboard تەختەکلیلی ئاسکی

ASCII string ڕیزبەندی ئاسکی، ڕیزبەندی نووسەیی ئاسکی

ASCII text دەقی ئاسکی (دەقی پاشکەوتکراو بە داڕێژەی ئاسکی)

ASP (= Active Server Pages) لاپەڕە ڕاژەکارە کاراکان

Assembly language زمانی کۆکار، ئەسێمبلی (زمانێکی ئاستنزمی بەرنامەداڕشتنە)

assertion ١ـ سووربوون، داوا، خوازە، پێداگری ٢ـ دڵنیابوون

associate هاوپەیوەند

at (@) ئالوول، ئاـ لوول (تێبینی: بە هێمای (@) کە "a" یەکی لوولبووە دەڵێین "ئالوول". ئەو ئالوولە لە زۆربەی زمانە ئەورووپییەکاندا بەگوێرەی زمانی خۆیان گۆڕیویانە و ناوێکیان بۆ داناوە. بۆ وێنە لە سویدی پێی دەڵێن "ئای لووتەفیلی" و لە فینلەندیش پێی دەوترێ " ئای کلکەمەیموونی". ئەگەر ناونیشانێکی ئیمەیلێکمان بۆ وێنە بەم شێوەیە هەبێ "info@zkurd.org" ئاوا دەیخوێنینەوە: "ئینفۆ، ئالوول، زکورد، خاڵ، ئۆرگ")

attachment پاشکۆ ، هاوپێچ

attempt هەوڵدان

attribute ١ـ تایبەتمەندی، ئاکار، تایبەخۆ، پێناسە ٢ـ دانەپاڵ

audio[1] بیستەنی، بیستنی

audio[2] دەنگ

audio frequency (= AF) لەرەلەرەی بیستەنی

Audio-Video Interleave file (= AVI) پەڕگەی بیستن و گرتە (پەڕگەیەکە کە دەنگ و گرتەی ڤیدیۆیی تێدایە)

audit پێداچوونەوە، لێپرسینەوە، پشکنین، وردبین

authentication ڕەسەنێتی

authorization ڕێپێدان، دەسەڵاتپێدان

authorized user بەکارهێنەری ڕێپێدراو، بەکارهێنەری دەسەڵاتپێدراو

auto- ١ـ "خۆ"، "خۆکار" ٢ـ "کۆمپیوتەری"، "ماشینی" (پێشگر)

auto abstract پوختەی کۆمپیوتەری (لە زانیاریگەیاندندا، پوختەدەقێ کە بە یارمەتیی کۆمپیوتەر ئامادە کرابێ)

auto-answer خۆوەڵام

auto-boot خۆبووت، خۆوەکارخەر

autocode ١ـ خۆڕەمز ٢ـ بەرنامەی خۆکار ٣ـ بەرنامەی چێکردنی کۆمپیوتەری

autocorrect ڕاستکردنەوەی خۆکار

autodial[1] (= auto-dial) ١ـ ژمارەگری خۆکار ٢ـ ژمارە لێدانی خۆکار

autodial[2] (= auto-dial) خۆژمارەگر (لە مۆدێم و تەلەفۆندا)

auto-dialer (= auto-dial = autodial) خۆژمارەگر

autodial modem مۆدێمی خۆژمارەگر

AUTOEXEC.BAT ئاوتۆـ ئێگزێک بەت (لە "DOS"دا، ناوی "پەڕگەی دەستەیی"ی خۆجێبەجێکەر، کە فرمانەکانی ناوی لە سەرەتای کاری کۆمپیوتەردا، خێرا پاش "بووت"بوونەوەی سیستەم جێبەجێ دەبن)

autofocus ئاوتۆفوکوس، خۆمیقاتساز

autograph[1] واژۆ

autograph[2] (= manuscript) دەستنووس

autograph[3] (= dynamic mathematics software) ئاوتۆگراف

(نەرمەواڵەی بیرکاریی بزۆزە کە بۆ فێرکردنی ژمارەکاری، تانوپۆی ئەندازەیی، سەرژمێری و شیمانە "احتمالات" بەکار دەچێت)

autoidentifier خۆناسکار

automate ١ـ خۆبەکاربەرین، بە خۆکارکردن

٢ـ کۆمپیوتەریکردن، ماشینیکردن

automatic خۆکار، ئۆتۆماتیک

automation خۆکاری

autoplay خۆلێدان، خۆگەڕ

auto-repeat خۆبارە، خۆپاتە

auto-stop خۆوەست، خۆوەستان

autorestart خۆدەستپێکردنەوە

autoresponder خۆوەڵامدەر

autorun خۆگەڕی

autosave خۆپاشەکەوت

auto scan پشکنینی خۆکار

AutoShapes شێوەخۆکارییەکان

autotrack سۆراخکردنی خۆکار (سەبارەت بە شوێنی مانگی دەستکرد)

avatar "ئاڤاتار" ، (ئەم وشەیە لە بنەڕەتدا لە زمانی "سەنسکریت"ەوە هاتووە، وە لەم سەردەمە نوێیەدا ئەم واتایانەی هەیە: ١ـ نوێنەرایەتییەکی ئەلەکترۆنی یان وێنەیی بۆ کەسێک یان دەورگێڕێک لە "Science fiction" و زانستی کۆمپیوتەردا. ٢ـ لە (مەکۆ forum) و شوێنی وا، بە وێنەیەک یان وێنۆچکەیەک دەوترێ کە نوێنەرایەتیی کەسێک یان

ئەندامێک یان بەشداربوویەک دەکات.

AVI (=Audio-Video Interleave file)

AVS (= antivirus software)

axis تەوەرە، تەوەر

B, b

B[1] نیشانەی کورتەی "بایت"

B[2] "بی" (ناوی زمانێکی بەرنامەداڕێژیی ئاستبەرز)

B: بجووتخاڵ، بێ-جووتخاڵ (لە کۆمپیوتەرە کەسییەکاندا نیشانەی دیسکی نەرمی B)

back [1] ١ـ پشت، پاش، دوا ٢ـ ڕابردوو (ئاوەڵناو) ٣ـ پاڵپشتیکردن

back [2] گەڕانەوە، بۆ دواوە، بۆ پاشەوە
(ناو، فرمان. لە "GUI" و ئینتەرنێتدا، ڕۆیشتن بۆ "پەڕە" یان "سەرووپەڕە"ی پێشوو، کە پێشووتر هاتبووە سەر پەردەپیشانەکەدا. بەرانبەرەکەی "forward"ە)

backbone گازەرا، بڕبڕە (کۆمەڵێک لە گرێ بنەماییەکانی ڕایەڵە، کە لەلایەن هێڵەبەتواناکانەوە پێکەوە بەستراون)

backbone network ڕایەڵەی بڕبڕە (بەشێک لە ڕایەڵەیەکی "WAN" کە هەندێ ڕایەڵەی "LAN" بەهۆی "پرد"ەوە بە یەکتر دەبەستێتەوە)

backdoor پشتەدەرگا

backdrop (= background plane) پەردەی پاشبنەما

backfile (= backup file) پەڕگەی پاڵپشتی

background پاشبنەما

backing ١ـ پاڵپشتی ٢ـ پشتیوانی

backslash (\) لارەهێڵی پێچەوانە

backspace (key) کلیلی دوابەر، کلیلی بەرەودوا

backup پاڵپشت ـ پاراستن

bad sector کەرتی خراپ، سەکتەری خراپ

badge reader نیشانەخوێن، نیشانەخوێنەر (ناو. ئامێری چوونەژوورەوە، کە دەتوانێ ئەو زانیارییانەی کە لە کارتێکی بچووکی لاستیکیدا نهێنبەندی کراون، بخوێنێتەوە)

balance ١ـ هاوسەنگی، هاوتایی ٢ـ تەرازوو ٣ـ هاوسەنگکردن، هاوتاکردن، هاوتەرازکردن

balanced هاوسەنگ، هاوتا، هاوتەراز

balanced bridge پردی هاوسەنگ

balanced error هەڵەی هاوسەنگ (خاوەنی شیمانە "احتمال"ی هاوسەنگ و یەکسان)

ball گۆ، خڕ

ball printer چاپکەری گۆدار

ban ڕێگرتن

band باند، نەوار، شریت

bandwidth باندبەرینی

banner[1] بەیداخ

banner[2] سەردێڕی سەرەکی (بۆ وێنە گەورەترین سەردێڕی لاپەڕەی یەکەمی ڕۆژنامە)

banner[3] سەردێڕسازی (شێوەپێدان بە سەردێڕ)

Banner[4] بەنێر (ناوی بازرگانی. جۆرە نەرمەواڵەیەکی تایبەت بە دەسکاری و ئامادەکاریی سەردێڕ)

banner[5] بەنێر (لە ئینتەرنێتدا، هەرجۆرە ڕاگەیاندنامەیەک بەشێوەی لاکێشە لە پەڕەی وێبدا)

bar تووڵ، شیش، میلە

barcode تووڵکۆد

base بنچینە

basic[1] بنچینەیی، بنچینە

BASIC[2] (= Basic = Beginners Symbolic All-purpose Instruction Code)
بەیسیک (ڕەمزی فەرماننامەییی هێمایانەی هەموومەبەستەی دەستپێکەران)

basic code[1] کۆدی بنچینەیی، هێمای بنچینەیی

BASIC code[2] بەرنامەی بەیسیک

BASIC compiler وەرگێڕی بەیسیک

basic ditionary وشەنامەی بنەما، وشەنامەی بنچینەیی

basic shapes شێوەبنەماییەکان

batch ١ـ دەستە، پۆل، چەپک ٢ـ دەستەیی، پۆلی، چەپکی ٣ـ دەستەکردن، دەستەییکردن، بەپۆلکردن، بەچەپککردن (دانانی کۆمەڵێ فرمان یان کارێ، لە نۆرەی جێبەجێبووندا، یان دروستکردنی پەڕگەی دەستەیی)

batch file پەڕگەی دەستەیی (پەڕگەیەک کە یەک یان چەند فرمانێکی تێدایە، بەدوای یەکدا جێبەجێ دەبن)

benchmark هەڵسەنگێنەر

beta بێتا

binary دوویی، دوانی

BIOS (= basic input/output operating system) "بایۆس"، "بی ئای ئۆ ئێس" (سیستەمی کارپێکردنی تێچوو/ دەرچووی سەرەکی)

bit بیت

blank بەتاڵ، سپی

block ١ـ بەربەست ٢ـ بلۆک

blog بلۆگ

blogger بلۆگنووس

Bluetooth بلووتووس، ددانشین

(پێوانەییەکی ئاڵوگۆڕکردنی دراوەیە. بوارێکی ڕەخساو بۆ هەمە چەشن دەزگای ئەلیکترۆنی ساز دەکات، کە دراوەا و زانیاریی (بە هەموو جۆرەکانی دەق، ڕەنگ، دەنگ..هتد) تاوتوێ پێ بکەن. بێتەل لە نیوان ١٠ تاکوو ١٠٠ مەتردا کار دەکات. ئەم تەکنیکە کۆمپانیای ئەریکسۆن دایهێنا و بەناوی پاشایەکی دانیمارکی ناوی لێ نراوە، کە هەمیشە لەبەر تووترِک خواردن ددانەکانی ڕەنگیان شین بووە)

bookmark[1] (= book mark = place marker) پەڕتووکنیشانەکەر، جێنیشانەکەر، جێدۆز (ئەو چێوەی کە دەخرێتە نێوان کتێبێ بۆ ئەوەی شوێنی خوێندنەکە بۆ جارێکی تر دیاری بکرێت)

bookmark[2] پەڕتووکنیشانەکەر، نیشانەکەری نێوان کتێب، نیشانەکەری شوێن یان وێبگە، شوێندۆزی وێبگە، وێبگەنیشانەکەر (لە ئینتەرنێتدا، هێمایەک کە لە کاتی کارکردن لە وێبگەیەکدا لە "تووڵامراز toolbar"ی وێبگەڕەکە دای دەنێن تا ناونیشانی ئەو وێبگەیە وەکوو ~ێ لە وێبگەڕەکەدا تۆمار کرێت. بەم جۆرە لە کاتی داهاتووی وێبگەردیدا، بێ ئەوەی پێویست بکات ناونیشانی وێبگەکە بنووسرێتەوە، تەنها بە جێگیرکردنی ناوی وێبگەکە لە منووی ~ەکە، سیستەمەکە دەچێتە ناو وێبگەکەوە)

boolean[1] (= logical = Boolean) بوولی

Boolean[2] (= Boolean) کەمایەتیی بوولی، گۆڕاوی بوولی

boolean algebra جەبری بوولی

boot "بووت"، خستنەڕێ (خستنەڕێی سیستەمی کارپێکردن لە سەرەتاوە)

bounce[1] دەرکردن

bounce[2] گەڕانەوە (لە ئینتەرنێتدا، گەڕانەوەی نامە یان پەیامی نێردراو لەبەر ئەوەی کە ناونیشانەکە هەڵەیە یان کێشەیەکی کۆمپیوتەری لە ئارادایە)

box باوڵ، سندوق، جێدان

BRB (= be right back) "هـەر ئێستـە دێـمـەوە"، (ئـەم سـەروشـەیـە زۆر جار لـە مـەکۆکـانـدا بـەکار دەچێت و لـە جیاتیـی ئـەوەی بنووسرێ (be right back) کـە بـە کوردی دەبێتـە (هـەر ئێستـە دێمـەوە)، بـەس سـەروشـە ئینگلیزییـەکـە دەنووسرێت: (BRB)

broadband بـەرینبـانـد

broadcast بڵاوکردنـەوە، پـەخش، وەشـان

browser گـەڕۆک، ئینتـەرنێتخوێنـەر (پرۆگرامی خوێندنـەوەی لاپـەڕەکـانـی ئینتـەرنێت)

budget بوودجـە

buffer نێوانگر، بیرگـەی نێوانگر (هـەموو جۆرە بیرگـەیـەکی کـاتیـی ناوبـەستی نێوان دوو بیرگـە یان خولگـە یان سیستـەم)

bug کـەلێن، چـەوتـی، هـەڵـە

build ١ـ پێکهێـنـان ٢ـ بـەرزکردنـەوە

burner سووتێنـەر

burst ١ـ تـەقینـەوە ٢ـ تـەقـانـدنـەوە

bus تێپـەڕگـە

busy سـەرقـاڵ

busy hour کـاژێری سـەرقـاڵـی

button دوگمـە

bypass لاتێپـەڕی، بـەلاداتێپـەڕین

byte بـایت، هـەشتـە، هـەشت بیت، ٨ بیت

C, c

C[1] "سی" (ناوی زمانێکی بەرنامەداڕێژیی ئاستبەرز)

C[2] "سی"، (ڕەنووسی شانزە شانزەیی، بەرانبەر بە ١٢ دەدەیی)

C# "سیشارپ" (ناوی زمانێکی بەرنامەداڕێژیی ئاستبەرز)

C+ "سی+"، "سیپڵەس"، (ناوی بەرنامەیەکی بەرنامەسازیی ئاستبەرزە کە سەرووتر لە "C"ە)

C++ "سی++"، "سیپڵەسپڵەس"، (ناوی زمانێکی بەرنامەداڕێژیی ئاستبەرز)

C: سجووتخاڵ، سی-جووتخاڵ (لە کۆمپیوتەرە کەسییەکاندا نیشانەی دیسکی ڕەقی C)

cab[1] درێژکراوەیە بۆ پەڕگەیەکی پەستێنراوە سیستەمەکانی ویندۆزدا. کورتراوەی cabinet

cab[2] ژووریلە

cable کێبڵ

cache حەشارگە

CAD (= computer-aided design**)** داڕشتن بە یارمەتیی کۆمپیۆتەر

caddy "کەدی" قەباغی سیدی (قەباغی تایبەتی هەڵگرتنی دیسکی سیدی)

calculate ١ـ ژماردن، هەژمارکردن ٢ـ لێکدانەوە ٣ـ نەخشەدانان، ڕێکخستن

calculation ژمێرکاری، ژماردن، هەژمارکردن

calculator ژمێرەر، ئامێری ژماردن

cancel هەڵوەشاندنەوە

canonical بەپێی یاسا

capability توانا، توانست، توانایی

capacity ١ـ جێگرتن، فراوانی ٢ـ توانست

capture گرتن

card کارت

case سنووق (ی کاڵاڕەقەکانی کۆمپیوتەر)

case (SW) بار، دۆخ

category هاوپۆلەکان

CD-ROM (= compact-disc read-only memory = compact-disc ROM)
"سیدی‌ـ رام"، دیسکی تیشکی (بیرگەی تەنها خوێنەریی دیسکی پەستاوتە. جۆرە بیرگەیەکی دەرەکیی کۆمپیوتەر، بەشێوەی دیسک بە تەکنۆلۆژیای تیشکی یان لیزەری)

CD-RW (= compact disc, rewriteable) (CD-RW)، دیسکی پەستێنراوی لەسەرنووسەنی (فۆرماتێکی دیسکی پەستێنراو (CD)ە کە ڕێگە دەدات بەردەوام تۆمار لەسەر دیسکێ بکرێت)

central ناوەندی

certificate بڕوانامە

CGI[1] = Common Gateway Interface

CGI[2] = Computer Graphics Interface

challenge/response بەرەنگاری/ وەڵام (لە پاراستنی دراوەکاندا)

CHAP (= Challenge-Handshake Authentication Protocol) CHAP
سیئێچئەیپی (شێوەیەکی پارێزراوە بۆ پێوەندبوون بە سیستەمێک. کۆنووسێکی پاراستنە بۆ پێوەندییە لێکبەستراوەکان کە تیایدا بەرپێوەبەر خۆی دەتوانێ بڕیاردەر بێ کە چەندە "چوونەژوورەوە" و "تێپەڕوشە" پێویستە)

char = character

character	نووسە، هێما
charge	بارگە
charged	بارگەکراو، بارگاوی
charger	بارگاویکەر، بارگەدەر
chart	هێڵکاری
chat	دەمەتەقێ، چات
check	پیاچوونەوە، تێڕوانین
check box	چوارگۆشەی پیاچوونەوە، خانەی پیاچوونەوە
chip	چیپ، تەڵەزم، تەڵاش
chip set	کۆمەڵە تەڵەزم (کۆمەڵە مۆنتاژبوویەکی چەند تەڵەزم کە کارێکی دیاریکراو جێبەجێ دەکات)
cipher	سفر، سفراندن
circuit	خولگە، کەمەرە، چێوە
class	پۆل
click	کرتە، کلیک
client	ڕاژەخواز
clip	گرتە، کلیپ، چەپک
clock rate (= clock speed)	تێکڕای لەرە، چرکەلەرە، ڕێژەی لەرە (= خێرایی کاتژمێر)
clone	لەبەرگرتنەوە، وەکخۆی، کلۆن، کتومت (کۆمپیوتەرێ کە (لەلایەن دروستکەرێکەوە چێ دەکرێ و پێکهاتەکەی کتومت لەگەڵ پێکهاتەی کۆمپیوتەرێکی چێکراوی دروستکەرێکی ترەوە وەک یەکە)
close[1]	داخستن (دەستوور یان فەرمانی داخستن و کۆتاییپێهێنان بە کاری پەڕگە)
close[2]	نزیک (ئاوەڵناو)
close and open a file	کردنەوە و داخستنی پەڕگە
close button (= X button)	دوگمەی داخستن

closed داخراو (ئاوەڵناو)

cloud computing ژمێرکاریی هەور، هەورەژمێرکاری

cloud operating system هەورەسیستەمی کارگێڕی (وەکوو ویندۆزی ئازور azure)

cluster هێشوو، چەپک، گرووپ

CMOS (= complementary metal-oxide semiconductor) (CMOS)، "سیمۆس" (نیمچەگەیەنەری ئۆکسیدی کانزای تەواوکەر. جۆرە ئامێرێکی ئەلەکترۆنی)

code[1] کۆد، ڕەمز، نهێنی

code[2] (= program) ١ـ بەرنامە (زاراوەی کۆن بەرانبەر بە وشەی "program" کە تاڕادەیەک لەکار کەوتووە، بەڵام لە هەندێ لە زاراوە پێکهاتەیییەکاندا هێشتا هەر بەکارهێنانی هەیە) ٢ـ بەرنامەنووسی

code[3] نهێنبەندیکردن

code[4] = encode

codec (codec)، ڕەمزدانان، "کۆدێک" (لە پێوەندییە دراوەیییەکاندا، ئامێرێک بۆ نهێنیبەندیی هێما بەراوردییەکان و گۆڕانیان بە ڕەنووسی و، گەڕانەوەیان بۆ شێوە بەراوردییە سەرەتایییەکان)

collapse ١ـ ڕووخان، ڕمان، هەرەسهێنان ٢ـ نووشتانەوە ٣ـ کەوتن

column ستوون

COM[1] (= Component Object Model) COM، بەردی بیناسازیی مایکرۆسۆفت لە "کۆنترۆڵەکان controls" لە "ئەکتیڤئێکس Active X"دا

COM[2] (= Computer Output on Microfilm) COM، دەرۆچکەی کۆمپیوتەر لە مایکرۆفیلمدا

COM[3] COM، کام (لە ئینتەرنێتدا، یەکێک لە درێژکراوەکانی ناوەدۆمەین "ناونیشانی وێب"ە، بۆ وێنە لە yahoo.com، کە بۆ وێبگە بازرگانییەکان commercial بەکار دەچێت)

COM[4] [executable program] کام (لە DOSدا، جۆرە درێژکراوەیەکی پەڕگەی جێبەجێکاریی دوودووییە binary)

combine تێکەڵکردن، یەکگرتن، ئاوێتەکردن

comma بۆر، کۆما، وێرگول

command فەرمان

comment ١ ـ ڕوونکردنەوە ٢ـ بۆچوون، لێدوان، تێبینی، سەرنج

common هاوبەش، باو

Common Gateway Interface (= CGI) ناوبەستی دەرەڕێی هاوبەش (لە ئینتەرنێتدا، شێوەناسی، ناوبەست، وە یا بەرنامەیەک کە دەتوانێ لەگەڵ کۆمپیوتەری ڕاژەکار پێوەندیی چالاک پێک بهێنێ)

communication ١ـ ڕاگەیاندن، پێگەیاندن ٢ـ پێوەندی ٣ـ هۆی گەیاندن یا پێوەندیگرتن

compact پەستێنراو

company بەشگە، هاوبەشگە

compatible گونجاو، شیاو

compile وەرگێڕان، کۆکردنەوە، لەسەریەک دانان

compiler وەرگێڕ، کۆکەرەوە

compress ١ـ پەستان ٢ـ پەستن، پەستانەوە، گردکردنەوە

computable ژماردنی، دەتوانێ بژمێردرێت، ژماردەنی

computation ١ـ ژماردن، لێکدانەوە ٢ـ ئەنجامی ژماردنێک

compute[1] ژماردن، لێکدانەوە

compute² پێژمێری، پێژمێرکردن (هەر جۆرە ژمارەگەرییەک کە پێویستی بە بەکارهێنانی پێژمێر "کۆمپیوتەر" بێت)

computer کۆمپیوتەر، ژمێرەک، بژمێر، پێژمێر، ژمێرەری ئەلیکترۆنی

computer abuse خراپ بەکارهێنانی کۆمپیوتەر

computer-aided (= CA = computer assisted)
کۆمپیوتەریاریدەدەر، پێژمێریاریدەدەر

computer animation بەجووڵەگەریی کۆمپیوتەری (کەڵکوەرگرتن لە پێژمێر بۆ چێکردنی کارتۆن)

Computer Graphics Interface (= CGI) ناوبەستی گرافیکی پێژمێر، ناوبەستی گرافیکی کۆمپیوتەر

CON (CON)، "کون"، (ناو. لە "DOS"دا، ناوی ژێربێژیی ئامێری کونسول، کە بە تەختەکلیل و پەردەپیشان دەوترێ)

concat کۆکردنەوە، خستنەسەریەک

conditional formatting شێوازکاریی بەمەرج، فۆرماتکردنی بەمەرج

configuration شێوەپێدان

connection بەستنەوە، پەیوەندی

conslole شێلمان، هەڵگر، تاق، سەردیوار

console = CON

constant نەگۆڕ، چەسپاو

constructor بنیاتنەر، دارێژەر

content ناوەڕۆک

content layout گەڵاڵەبەندیی ناوەڕۆک

context ١ـ دەق ٢ـ پێکهات، تەنراو، شانە

context menu لیستەی پێکهات

continue درێژەپێدان، بەردەوامبوون

control bus تێپەڕگەی ڕێکخستن، تێپەڕگەی کۆنترۆڵ

control panel پەڕەی چاودێری

controls کۆنترۆڵەکان، ڕۆتینەکانی پرۆگرام لە "ئەکتیڤئێکس"دا، بەنزیکە وەک "جاڤا"یە لە "ئەپل"دا

convert گۆڕین، گۆڕان

cookie (= Cookie) شەکرۆکە (لە ئینتەرنێتدا، جۆرە دەقەپەڕگەیەکی بچکۆلەیە، کە بەهۆی نەرمەواڵەی "گەڕۆک browser"ەوە، لەسەر بنەمای زانیارییەکانی وێبگەیەک چێ دەکرێت و لەبەرگرەوەی زانیارییە سەرنجڕاکێشەکانی بەکارهێنەرە)

copy ڕوونووس، لەبەرگرتنەوە

copyright مافی لەبەرگرتنەوە

cost تێچوون، بەها

count ١ـ ژماردن ٢ـ کۆکردنەوە

counter ژمێرەر

CPRM (= Content Protection for Removable Media)
سیپیئارئێم، پاراستنی ناوەڕۆکی ڕاگەیێنە لابردەنییەکان (تەکنۆلۆژیایەکی داڕێژراو لەسەر بنەمای ڕەقەواڵەیە بۆ جێبەجێکردنی سنووردارییەکانی پاراستنی لەبەرگرتنەوە)

CPU (= central processing unit) سیپییوو (یەکەی ڕێکخەری ناوەندی، ڕێکخەری ناوەندی)

crack شکان، کراک

CRAM (= challenge-response authentication mechanism)
CRAM، سیئارئەیئێم ("گەلالەوارە scheme"یەکی دووئاستەیە بۆ ڕێپێدانی بەکارهێنەرانی ڕایەڵە کە وەکوو بەشێک لە "کۆنووسی گواستنەوەی سەروودەق Hypertext Transfer Protocol = HTTP"ی وێب بەکار دەبرێت)

crash تێکشکان

crawler وێبخشۆک

create ئافراندن، دروستکردن

credit بایەخ، بڕوا

credit card بڕواکارت، کارتی بڕوا، کارتی بایەخ، کارتی قەرز

cron کارگێڕ

crossover[1] پەڕینەوە، بڕین

crossover[2] بڕگا، شوێنی یەکتربڕین

cryptography نهێنیکردن

CSMA-CD (= carrier sense multiple access/collision detection) سزماسیدی، دەستپێگەیشتنی چەندجارەی وەرگری هەڵگر/ ئاشکراسازیی پێکدادان (جۆرە پرۆتۆکۆلێکی ڕایەڵە)

CSS (= cascading style sheet) سیئێسئێس (کۆمەڵە ڕێسایەکە بۆ ئەوەی کە چۆن بەڵگەنامەیەکی (HTML) شێوەی پێ بدرێت یان بەسانایی بڵێین شێوازەزمانێکە)

CSV[1] (= comma-separated value) (CSV)، سیئێسڤی، بەهای بە بۆر جیابوو (لە پێکهاتە دراوەییەکاندا، ئەو تۆمارەی کە بوارەکانی بە بۆر لێک جیا بوونەتەوە)

CSV[2] [comma delimited] (جۆرە درێژکراوەیەکی پەڕگە)

ctrl-key دوگمەی کۆنترۆڵ، دوگمەـ کونترۆڵ

currency دراو، پارە

current[1] (= electric current) تەزوو، لووزەو (تەزووی کارەبایی)

current[2] تایبەتی بە ئێستا، دواژمارە (گۆڤار، ڕۆژنامە، کتێب، دواوەشانی کتێبێک)

current[3] هەنووکەیی، ئێستەیی، هی ئێستە، دوایین

current address دوایین ناونیشان

current date ڕێکەوتی ئێستاکە

cursor جێنیشاندەر

custom ڕاسپێراو

customize کڕیارخوازکردن، گونجان، سازدان (چاکردن و گۆڕینی شتێک بەپێی خواستی کڕیار)

cut بڕین

CVS (= Concurrent Versions System) سیڤیئێس، سیستەمی وەشانە هاوکاتەکان (سیستەمێکە بۆ هەڵسوکەوتکردن لەگەڵ وەشانەکان. سیستەمەکە ئاگاداری گۆڕانکارییەکانی ناو پەڕگە جۆربەجۆرەکانی پڕۆژەیەکە. بە یارمەتیی ئەمە مرۆڤ دەتوانێ ئاگاداری دوایین وەشانەکانی پەڕگەیەک بێ کە کۆمەڵێ بەکارهێنەر کاری لەگەڵدا دەکەن، هەروەها بەسانایی دەتوانرێ بگەڕێتەوە بۆ وەشانی پێشوو)

CWIS (= Campus Wide Information System) سیستەمی بەرفراوانی کۆگاکردنی زانیارییەکانە لە زانکۆ و پەیمانگاکاندا

cybrarian کارمەندی کتێبخانەی دیجیتاڵ (کتێبەوانێک کە کار لەسەر کتێبخانەی ئەلیکترۆنی بکات)

D, d

D[1] "دی" (ناوی زمانێکی بەرنامەداڕێژیی ئاستبەرز. زۆر لە یەکچووی C و ++C دەچێ و ساڵی ١٩٩٩ پەرەی پێ دراوە)

D[2] "دی"، (ڕەنووسی شانزەشانزەیی، بەرانبەر ١٣ دەدەیی)

D: "دیجووتخاڵ"، (لە کۆمپیوتەرە کەسییەکاندا نیشانەی ڕەقەدیسکی D)

DAD = digital audio disk دیسکی بیستنی ژمارەیی

daemon = demon

dash کشتەک، تەقەڵ (تێبینی: جیاوازی هەیە لەنێوان کورتەهێڵی [کشتەک dash] و کورتەهێڵی [بەستهێڵ، کورتەتەقەڵ hyphen]. "کشتەک" - کە لە کوردیدا بە واتای دەزووی بادراوە ـ و بەرانبەر بە "dash" دانراوە، درێژییەکەی دوو ئەوەندەی [بەستهێڵ، کورتەتەقەڵ hyphen]ە، "بەستهێڵ" واتە هێڵێ کە دوو وشە بە یەکەوە دەبەستێتەوە، کە لە زمانە ئینگلیزییەکاندا باوە، بۆ وێنە: "-CD ROM").

DAT[1] [Data] (DAT)، دات (درێژکراوە و نیشانەی دراوەپەڕگە، وەکوو پەڕگەی دەق لە "DOS"دا و، پەڕگەی دەنگی ـ وێنەیی لە "ڕاگەیێنەکان media"دا)

DAT[2] = digital audio tape

DAT[3] = dynamic address translation

data دراوە، زانیاری

data bus تێپەڕگەی دراوە

data warehouse کۆگای دراوە

database بنکەدراوە، بنکەی دراوە

datagram داتاگرام

date ڕێکەوت، بەروار

debug[1] ڕاستکردنەوە، هەڵەدۆزین، هەڵەسڕینەوە (لابردن و سڕینەوەی هەڵە لە بەرنامە و پەڕگە)

debug[2] سیخوڕسڕی، سیخوڕسڕینەوە (دۆزینەوە و هەڵوەشاندنەوەی سیخوڕە ئەلەکتریکییەکانی وەک مایکرۆفۆنی شاراوە)

debugger هەڵەدۆز، ڕاستکەرەوە، هەڵەسڕ

decode کۆدهەڵوەشاندنەوە

decoder کۆدهەڵوەشێنەر

decompile وەرگێڕاندنەوە

decompiler وەرگێڕێنەر

decompress شیتەڵکردنەوە

decryption ئاشکراکردن

dedicated تایبەتمەند

default بنەڕەت

defragment دێفراگمێنت، یەکخستنی پارچەبەندبووەکان، ڕێکخستن و خستنەپاڵیەکی هەڵگیراوەکانی ناو پەپکە (لە سیستەمی کارپێکردندا، بەتایبەت لە "Dos"دا و، بە شێوەیەکی گشتی لە بەڕێوەبەرایەتیی بیرگەدا، گواستنەوەی پارچە پرشبووەکانی پەڕگە لە کەرت (سەکتەر)ە پرشوبڵاوبووەکان بە یەک یان چەند سکتووری تەنیشتی یەکترەوە)

delete سڕینەوە

demilitarized zone (= DMZ) DMZ، ناوچەی سوپالێدەرکراو، ناوچەی بێسوپا، ناوچەی سوپالێکێشراو (لە ڕایەڵەکانی کۆمپیوتەردا، کۆمپیوتەرێکی خانەخوێ یان ڕایەڵەیەکی بچکۆلەی تێخراوە کە وەکوو "ناوچەیەکی بێلایەن"ە لەنێوان ڕایەڵەیەکی خۆییی کۆمپانیایەک و ڕایەڵەیەکی هەمووانیی دەرەوە)

demo پیشاندان

demon[1] (= daemon) (demon)، دێمۆن، دیمن، تارمایی، شەوە (لە سیستەمی کارپێکردندا بۆ وێنە لە یونیکس، بەرنامە یان ڕەوتێ کە لە بەرچاوی بەکارهێنەر شاراوەیە و تەنیا لە کاتی پێویستدا، بەشێوەی خۆکار، بار دەبێ و هەندێ لە کارە سیستەمییەکان و هی تر جێبەجێ دەکا و دوایی دیسانەوە خۆی حەشار دەداتەوە)

demon[2] (= daemon) (demon)، دێمۆن، قوفڵشکێن (لە پاراستنی دراوەکاندا، بەرنامەیەک کە بۆ شکان یا کردنەوەی هەندێ لە گەڵاڵەوێنەکانی پاراستنی نەرمەواڵە بەکار دەبرێت)

dencity چڕی

denial نکۆڵی

depth قووڵایی

depth-first search (= DFS) گەڕانی لەپێشدالەقووڵایی

derived داتاشراو

descend نزمبوونەوە، هاتنەخوارەوە

descendant نەوە، وچە، بەرە، توخم

descender خوارهاتوو، شۆڕبوو، (ناو. لە پیتچنیدا، پیتێ کە بەشێکی بەرەو خوارەوەی بەشی سەرەکی یان ناوەندیی پیتەکە شۆڕ بووبێتەوە، وەکوو p، g و q، کە لەوانەدا هێڵێکی بچووک لە چەقی پیتەکەوە بەرەو خوارەوە درێژەی هەیە)

descending داشۆڕی، داکشاوی، نزمبوونی، هاتنەخواری (ئاوەڵناو)

description نیشانەهەڵدان، وەسفکردەن، وەسف

design داڕشتن

desire داخوازی، خواست

desktop ڕوومێز

desktop computer کۆمپیۆتەری ڕوومێز

destructor لەناوبەر

detail وردی، وردکاری

device ئامێر

device driver ئامێروەگەڕخەر

DFS = depth-first search

DHCP (= Dynamic Host Configuration Protocol) (DHCP)،
پرۆتۆکۆلی ڕێکخستنی خانەخوێی بزۆک (پرۆتۆکۆلێکی ڕایەڵەیە
کە ئەگەری ئەوە دەدات زانیاریی ڕایەڵە بدرێتە کۆمپیوتەرەکانی
تۆڕێکی هاوبەش و ناونیشانی ئایپی بداتە کۆمپیوتەرەکان بە شێوەیەکی
بزۆک)

DHTML (= Dynamic Hypertext Markup Language) (DHTML)،
زمانی هێمادانانی سەروودەقی بزۆک

diagram پێنوێن، خشتە، نوانە

dial ١ـ ژمارەگر ٢ـ ژمارەگرتن

dial-up ١ـ ژمارەگری ٢ـ ژمارەگریکردن

digit ڕەنووس

digital دیجیتاڵ، ڕەنووسی

digital audio disk (= DAD) دیسکی دەنگی ڕەنووسی، سیدیی
دەنگی

digital audio tape (= DAT) شریتی دەنگی ڕەنووسی،
"دات" (جۆرە کاسێتێکی دەنگی بۆ تۆمار و بڵاوکردنەوەی دەنگ بە شێوەی
"نهێنیبەندیی ڕەنووسی")

digital technique تەکنیکی ژمارەیی

dimension ١ـ دووری، لا (پانی و درێژی و ئەستووری) ٢ـ لاکان ٣ـ
ڕادە ٤ـ مەودا، گرنگی، رەهەند

direct ڕاستەوخۆ

directory پێڕست

DirectX (DirectX)، دایرێکتئێکس (لە ویندۆزدا، جۆرە

نەرمەواڵەیەکی سیستەمیی ناوبەستی بەرنامەدارێژی، تایبەت بە بەدیهێنانی پێوەندی لەنێوان بەرنامەکانی بەکارهێنەری، سیستەمی کارپێکردن و، ڕەقەواڵەی کۆمپیوتەر)

disable ١ـ لەکارخستن ٢ـ نەتوانکردن

disk پەپکە، دیسک

disk drive (= drive = disk unit = DD) دیسکلێخوڕ، دیسکوەگەڕخەر، پەپکەلێخوڕ، پەپکەوەگەڕخەر

display پیشاندان

Disruptive technology تەکنۆلۆژیای تێکدەر

distribution دابەشکردن

DLL (= Dynamic Link Library) پەرتووکخانەی بەستەری بزۆک

document بەڵگەنامە

domain دۆمەین، پاوان، قەڵەمڕەو

domain name ناوی دۆمەین، ناوی پاوان

DNS[1] (= Domain Name Service) ڕاژەی ناوی پاوان (بنواڕە DNS[3])

DNS[2] (= Domain Name Server) ڕاژەکاری ناوی پاوان (بنواڕە DNS[3])

DNS[3] (= **D**omain **N**ame **S**ystem) سیستەمی ناوی پاوان (ناوی پاوان یان "ناوی دۆمەین Domain Name" بەگوێرەی ڕیزبوونی ئەلفبێ دەنووسرێ بۆ ئەوەی باشتر بکەوێتەوە بیری ئێمە وکوو: "www.google.com" بەڵام لەڕاستیدا ئینتەرنێت لەسەر بنەمای "ناونیشانی ئایپی IP adress" کە ژمارەییە دامەزراوە و بۆ تێگەیشتنی دەبێ ناوە ئەلفبێییەکان بگۆڕدرێتەوە سەر ناوی ژمارەیی "ئایپی IP". ئەمەش خزمەتگوزاری و ڕاژەیەکە کە "DNS" دەیکات، بۆ نموونە ناونیشانە ئەلفبێییەکەی گووگڵ وەردەگێڕێتە سەر ناونیشانی ئایپییەکەی کە بریتییە لە: "66.249.91.103")

done کراو، جێبەجێکراو

dongle کڵۆمی سەختەواڵە (لە پاراستنی دراوەکاندا، قفڵێکی بچووکە کە لە سەرەڕێی دەرۆچکەی هاوتەریبی چاپگەر یان دەرۆچکەی زنجیرە هەڵدەواسرێ)

DOS[1] (= disk operating system) (DOS)، دۆس، سیستەمی کارپێکردنی دیسکی (زاراوەی گشتی، بە واتای هەر جۆرە سیستەمێکی کارپێکردن کە بەشە سەرەکییەکەی لە دیسکدا پاشەکەوت دەبێ)

DOS[2] (= MS-DOS) (DOS)، دۆس، ئێمئێسدۆس (کورتەی ناوی بازرگانیی "MS-DOS")

DOS[3] (DOS)، دۆس (لە "DOS"دا، فەرمانێک بۆ بەدیهێنانی پێوەندی لەگەڵ ناوچەی بیرگەی سەرەوە، کە دەبێ لە config.sys بناسێنرێ)

dot (.) خاڵ

double دووئەوەندە

download داگرتن

draft ڕەشنووس، پێشنووس

drag and drop ڕاکێشان و فڕێدان

drawing وێنەکێشان

drive[1] ١ـ دیسکوەگەڕخەر، دیسکلێخوڕ، دیسکئاژۆ ٢ـ نەوار "شریت" لێخوڕ ٣ـ دەزگاوەگەڕخەر، دەزگالێخوڕ، لێخوڕ ٤ـ وەگەڕخستن، لێخوڕین، ئاژۆتن، وەگەڕخستنی دەزگا (وەگەڕخستنی دەزگای کاسێت یان دیسک)

drive[2] ١ـ بزواندن ٢ـ وەگەڕخستن

drive = disk drive

driver وەگەڕخەر

driving license کارتی لێخوڕین، لێخوڕنامە، ئاژۆتننامە، مۆڵەتی لێخوڕین

dual دووان، دووانە

DVD (= digital video disc = digital versatile disc) دیڤیدی (جۆرە تەکنۆلۆژیایەکی پاشەکەوتکردنی زانیاری لەسەر دیسکی لیزەری لە شێوازی CD)

DVD burner دیڤی‌دی سووتێنەر

DVD Reader دیڤی‌دی خوێنەر

dynamic بزۆک، بەجووڵە، جووڵەدار

dynamic address translation (= DAT) وەرگێڕانی ناونیشانی بزۆک

E, e

E "ئـی"، (ڕەنووسی شانزەشانزەیی بەرانبەر ١٤ دەدەیی)

E- "ئـی"، (پێشگرێکە لە زاراوەسازی کۆمپیوتەردا وەک کورتکراوە بۆ ئەلەکترۆن بەکاردەهێنرێت)

e-commerce بازرگانیی ئەلەکترۆنی

e-mail پۆستی ئەلەکترۆنی، ئیپۆست

e-tail کاری فرۆشتن لەسەر ئینتەرنێت

e-zine, ezine گۆڤاری بڵاوکراوە لە ئینتەرنێتدا

eBook پەڕتووکی ئەلەکترۆنی، ئیپەرتووک

ECDL (= European Computer Driving Licence) کارتی لێخوڕینی کۆمپیوتەر لە ئەورووپا، لێخوڕنامەی ئەورووپیی کۆمپیوتەر (بەڵگەنامەیەکە کە دەدرێت بەوانەی خولێکی تایبەتی سەبارەت بە کارکردن و زانیاری لەسەر کۆمپیوتەریان تێپەڕاندووە)

echo[1] (echo)، زایەڵە (زایەڵەی ئەو دراوانەی کە لە نێرەرەوە بۆ وەرگر دەنێردرێن)

echo[2] پەیام (بۆ وێنە پەیام لە پەردەی پیشاندانەوە بۆ بەکارهێنەر)

echo[3] ١ـ زایەڵە، گەڕانەوە (زاراوەی گشتی بەتایبەت سەبارەت بە گەڕانەوەی دەنگ) ٢ـ زایەڵەکردن، گەڕانەوە (گەڕانەوەی هێما لە ڕێڕەوی ناردراودا)

ECHO[4] (echo)، ئێکۆ (لە "DOS"دا، فەرمانێ بۆ پیشاندانی پەیامی ڕاڤە لە نێوان فەرمانە جێبەجێکردنییەکانی پەڕگەیەکی پۆلی)

ECP (= Extended Capabilities Port) (ECP)، ئیسیپی، دەرگا بە لێهاتووییەکانی پەرەسەندوو

edit[1] دەستکاری، دەستکاریکردن

edit[2] ١ـ هەڵەبڕی، هەڵەبڕیکردن (لە گۆڤار و ڕۆژنامە)
٢ـ پێداچوونەوە، ڕاستکردنەوە

edit[3] بژار، بژارکردن، هەڵوەژارتن (ڕێکوپێککردنی فیلم)

editor[1] دەستکاریکەر

editor[2] ١ـ هەڵەبڕ (هەڵەچن و هەڵەگیری گۆڤار و ڕۆژنامە)
٢ـ سەرنووسەر (ی گۆڤار و ڕۆژنامە)
٣ـ نووسەر (ی گۆڤار و ڕۆژنامە)
٤ـ نووسەر (پرۆگرامێکە کە بۆ نووسین بەکار دێت)
٥ـ پێداچوو، ڕاستکەرەوە

editor[3] ١ـ بژارکەر، هەڵوەژار (کەسێ کە کاری ڕێکوپێککردن و ئامادەکردنی فیلمێک دەکات)
٢ـ بژارکەر، هەڵوەژار (جۆرە پرۆگرامێکە کە بۆ ڕێکوپێککردن و بڕین و چاککردن و ئامادەکردنی فیلم بەکار دەچێت)

edu (= .edu = .EDU) ١ ـ پەروەردە، فێرکردن ٢ـ درێژکراوەی ئەو ناونیشانە وێبییانەی کە بە فێرکردنەوە خەریکن، وەک چۆن (.com) و (.org) هەیە

effect کاریگەری

Elastic computing پێژمێریی جیری (لاستیکی، کێشدار)

element توخم، ئەندام، بەش

email-group گرووپەپۆستی ئەلەکترۆنی

emulator لاساییکەرەوە

enable توانست پێدان، توانپێدان

encode ١ـ نهێنبەندی ٢ـ نهێنبەندیکردن

encoder بەکۆدکەر، بەهێما کەر

encryption نهێنیکردن

encyclopedia زانیارینامە

end کۆتایی

energy وزە

engine بزوێن

enter[1] ١ـ تێکەری ٢ـ کردنەناو ٣ـ چوونەناو ٤ـ تێکردن، خستنەناو ٥ـ نووسین و تێخستن، خستنەناوی کۆمپیوتەر ٦ـ تۆمارکردن (لە کۆمپیوتەردا)

Enter[2] دێڕگێڕ (لە تەختەکلیلدا، کلیلێ کە بە لێدانی، کۆتاییی دێڕ یان فەرمان ڕادەگەیەنرێ، یاخود جێنیشاندەر دەچێتە دێڕی دواترەوە)

enterprise پرۆژەی ئابووری

entity پێکهاتە، بوون

environment دەوروبەر، ژینگە

EPP (= Enhanced Parallel Port) (EPP)، ئیپیپی، دەرگای هاوتەریبی نووژەنبوو

erase سڕینەوە

error هەڵە

escape دەرباز

Escape sequence ڕیزەدەربازبوون

Ethernet (Ethernet)، ئێسەرنێت (جۆرێک "CSMA/CD"، ناوی بازرگانیی جۆرە ستانداردێک و سیستەمی ڕایەڵەی "LAN")

Ether Talk (Ether Talk)، تێتێر تاک (ناوی بازرگانی. ناوی ڕایەڵەی "ئێتێرنێت" بۆ "ئەپێل")

event ڕووداو (لە ویندۆزدا، هەر کردەیەک یان چالاکییەک، وەک کرانەوەی بەرنامەیەک)

event counter ڕووداوژمێر

event file پەڕگەی ڕووداو

exa- (= E-) "ئێگزا-" (پێشگری یەکەکانی SI، یەکسانە بە ١٠ بە توانی ١٨ واتە "10^{18}")

exabit (= Eb) "ئێگزابیت"

exabyte (= EB) "ئێگزابایت"، ژێدەر بایت

exceed زیاتربوون یان ڕۆیشتن لە (سنوور، پەیڕەو)، تێپەڕبوون لە

execute بەجێهێنان، جێبەجێکردن، کردن

exit[1] ١ـ دەرچە، دەرگا، جێگەی چوونەدەرەوە ٢ـ دەرچوون، چوونەدەرەوە، ڕۆیشتن

EXIT[2] ئێگیزت (لە DOSدا، فەرمانێکە کە سیستەمی کارپێکردن یان بەرنامە دەگەڕێنێتەوە دۆخی پێشوو)

exit documentation بەڵگەسازی لە کاتی چوونەدەرەوە (تۆماری ئەو گۆڕانکارییانەی لە نەرمەواڵەدا کراون، لە کاتی چوونەدەرەوە لێیدا)

expand[1] ١ـ کردنەوە، بڵاوکردنەوە، ڕاکێشان ٢ـ کشاندن، ڕاکێشان، گەورەکردن درێژکردنەوە ٣ـ فراوانکردن، پانکردن، پەرەپێسەندن

EXPAND[2] "ئێکسپاند"، (لە "DOS"دا، فەرمانێ کە پەڕگەی پەستاوتە دەکاتەوە)

expert پسپۆڕ، شارەزا

exploit قۆزتنەوە، قۆرخ کردن

explorer دۆزەر، گەڕاڵ

export هەناردن، هەنارده

extensible شیاوی پەرەسەندن، پەرەسەندنێتی، بەرگر

extension ١ـ درێژکردنەوە، درێژبوونەوە ٢ـ مەودا ٣ـ پاشبەند، لق، پەل، پاشکۆ ٤ـ پەرە، پەرەسەندن ٥ـ درێژکراوە

external	دەرەکی
external bus	تێپەڕگەی دەرەکی
extract	دەرهێنان

F, f

F = false

F1 – F12 دوگمەی نەخشە، کورتکراوەی کردارێکی دیاریکراوە بەشێوەی دوگمە لەسەر تەختەکلیل کە ژمارەیان ١٢ دانەیە.

fabricate دروستکردن، پێکنان (بەهۆی کارگە)

facebook فەیسبووک
(ناوی تۆڕێکی کۆمەڵایەتیی بەرفراوانە، کە بەشداربووانی دەتوانن دەق، وێنە، گرتەی ڤیدیۆیی، بۆنە...هتد)ی تیا بنووسن و بڵاو بکەنەوە)

facsimile (= FAX) فاکس

false[1] ناتەواو، درۆ، هەڵە

false[2] درۆزنە، ساختە، قەڵب

false alarm وریاکەرەوەی ساختە

false code کۆدی ناتەواو، کۆدی هەڵە، هێمای هەڵە

false error هەڵەی ساختە

FAQ (= Frequently Asked Questions) پهد، پرسیاری هەمیشە دووبارە، پرسیار و وەڵام

FAT = file allocation table FAT، فەت

FAT32 (**FAT32**)، فەت ٣٢ (جۆرێک "FAT" کە لە خشتەی تەرخانیی ٣٢بیتی کەڵک وەردەگرێت)

favorite پەسند، هەڵبژاردە

FAX (= facsimile = fax) فاکس، فەکس

fax = FAX

FDDI (= Fiber Distributed Data Interface) (FDDI)،

ئێفدیدیئای (جۆرە ستانداردێکی ئەمریکی بۆ چێکردنی "LAN"ی خێرا، کە لەلایەن "ANSI"ەوە دارێژراوە)

feed ١ـ خورد، خۆراک ٢ـ خۆراکپێدان، خۆراندن ٣ـ پێشبردن

feedback ١ـ پێڕاگەیاندنەوە ٢ـ پاشخوارد، پاشخورد، وەڵامدانەوە بە وتە یا کردار، هەستپیشاندان بەرانبەر کردار یا ڕەفتارێک

feedback amplifier وزەپێدەری پاشخوردی (خولگەداری پاشخوردی نەرێنی)

feedback circuit خولگەی پاشخوردی

feedback control کۆنترۆڵی پاشخوردی

feeder ١ـ پێشبەر ٢ـ خۆراکدەر

feeder cable کێبڵی خۆراک

feedforward پێشخورد، پێشخوارد

feedforward hole کونی پێشبەری (لە کاغەزدا)

feedforward register تۆماری پێشخوردی

feed track هێڵگەی پێشبەری (لە شریتی کاغەزیدا)

feedline هێڵەخۆراک

female مێینە

ferric RAM (= FRAM) "فێریک ڕام"

field بوار، خانە

file پەڕگە، فایل

file allocation table (= Fat) خشتەی تەرخانی پەڕگە

file system سیستەمی پەڕگە

filter پاڵێو

finger "فینگر" (پرۆگرامێکە کە ناوێکت پێ دەڵێ کە بەستراوە بە ناونیشانێکی ئیمەیلەوە. هەروەها دەتوانێ پێت بڵێ کە لە کوێوە لە سیستەمەکەیانەوە چوونەتە ژوورەوە و یان کۆمەڵێ زانیاریی گرنگی لەو چەشنەت دەداتێ)

finish ١ـ تەواو، کۆتایی ٢ـ تەواوکردن، کۆتاییپێهێنان

firewall ئاگرەدیوار، دیواری ئاگرین

FireWire "فایروایر" (وەشانی کۆمپیوتەری "ئەپڵ"ە لە جۆرە ستانداردێکەوە، بۆ پەیوەستکردنی ئامێرەکان بە پێژمێرە کەسییەکانەوە)

firmware "فیرموەیر" (پرۆگرامسازییەکە کە نووسراوە بۆ "بیرگەی تەنیا-خوێندنی read-only memory" لە "پێژمێریی ئامێر computing device"ێکەوە)

fixed جێگیرکراو، جێگیربوو، چەسپاو، دیاریکراو، سەقامگیر، نەجووڵاو، نەگۆڕ

flag ١ـ ئاڵا، نیشانە ٢ـ نیشانەنوێن

flash فلاش

float کەرت

floating-point number ژمارەی کەرتی، ژمارەی بۆرـ سەرئاو، ژمارەی بۆرسەرئاو

floppy دیسکی نەرم

folder بوخچە

font جۆرەپیت

footer پێپەڕە

footnote پەراوێز، پانووس

force هێز، زۆرلێکردن

foreground پێشبنەما

foreign بیانی

format فۆرمات

forth (forth)، فۆرت (زمانێکی بەرنامەداڕێژیی ئاستبەرزە)

forum مەکۆ

forward[1] بینێرە بۆ

forward[2] بەرڕۆیی، پێشڕۆیی

forward[3] ١ـ بەرڕۆ، پێشڕۆ، ڕووبەپێش ٢ـ ڕاستەوخۆ

forward difference جیاوازیی پێشڕۆ، جیاوازیی بەرڕۆ

forward error recovery چێکردنەوەی هەڵە لە پێشدا، چێکردنەوەی پێشگیرانەی هەڵە

FQDN (= Fully Qualified Domain Name) FQDN (ناوی تەواوی دۆمەین لە ئینتەرنێتدا. بۆ وێنە www.zkurd.org)

fragment ١ـ پارچە، لەت، کەرت، کوت، "فراگمنت" ٢ـ پارچەبەندیکردن، لەتبەندیکردن

FRAM = ferric RAM

frame چوارچێوە

free ١ـ ئازاد، سەربەست ٢ـ خۆڕایی ٣ـ ڤالا، بەتاڵ

free software نەرمەواڵەی خۆڕایی، نەرمەواڵەی ئازاد

freemail پۆستی ئازاد

freeware خۆڕاییواڵە، پرۆگرامی خۆڕایی، نەرمەواڵەی خۆڕایی

frequency دووبارە، شەپۆل، لەرە، لەرەلەر

front پێش، بەرە

FSB (= frontside bus)

FSF (= Free Software Foundation)

FTP (= **ftp** = File Transfer Protocol) "ئێفتیپی"، کۆنووسی گواستنەوەی پەڕگە، (ناو. لە ئینتەرنێتدا، جۆرە پرۆتۆکۆلێکی پێوەندییە، بۆ گواستنەوەی پەڕگەی نێوان پێژمێرەکانی ڕایەڵە)

function ١ـ نەخشە، نەخش، ئەرک، کردار ٢ـ پابەند

functional programming بەرنامەسازیی پابەندی

functional programming language زمانی بەرنامەسازیی پابەندی

function call بانگهێشتکردنی نەخشە

function key کلیل لەسەر تەختەکلیل کە کورتکراوەی کرداری دیاریکراون

functional ١ـ نەخشەیی، ئەرکیی، کرداریی ٢ـ پابەندیی

fuzzy لێڵ، ناڕوون، نائاشکرا

fuzzy logic ژیربێژیی لێڵ، دەستەواژەی فوزی
(لە بەرنامەدارشتندا، جۆرە ژیربێژییەکە کە لەوەدا، هەوڵ دەدرێت لە شێوەکانی بەڵگەهێنانەوەی وێکچووی مێشکی مرۆڤ، کەڵک وەرگیرێت. بۆ وەڵامێکی ژیربێژی بەکار دەهێنرێت کە نەزانرێت چۆن بەڕاست یان بەچەوت تەواوی وەڵامەکە بپێکرێت)

FYI (= For Your Information) "بۆ زانیاریت"، (کورتکراوەیە بۆ پێدانی ئاگادارییەک لە هەبوونی زانیاری)

G, g

game یاری، وازی، گەمە

gate دەروازە

gateway دەرەڕێ

Gbps = GB/sec

GB/sec (= **G**iga**B**ytes per **SEC**ond, **G**iga**B**its per **SEC**ond)
١ـ گیگابایت لە چرکەدا ٢ـ گیگابیت لە چرکەدا ٣ـ گب/ چ

general گشتی

generate بەدیهێنان، بەرهەمهێن

GIF[1] (= Graphics Interface Format) "گیف"، فۆرماتی ناوبەستی گرافیک

GIF[2] [CompuServe raster graphics] (جۆرە درێژکراوەیەکی پەڕگە)

gig- = giga-

giga- (= G- = gig-) "گیگا-"، "جیگا-"

global جیهانی

GNU GNU، گنو (سیستەمێکی کارپێکردنی وەکوو "یونیکس UNIX"ە کە بە "سیستەمی کارپێکردنی گنو/ لینوکس"یش بەناوبانگە. سیستەمێکی خێرایە، باری پاراستنی لە سەرەوەیە، لەسەر بنەمای "ژێدەرکراوە Open Source" چێ کراوە و زۆربەی نەرمەواڵەکانی بەخۆڕایین. "GNU" کورتەی دەستەواژەی (GNU is NOT UNIX)ە و واتە:

"گنو یونیکس نییە". لەلایەن خوێندکارێکی فینلەندی چێ کرا کە بڕوای وا بوو هەموو بەرنامەواڵە و ژێدەرەکۆدێ دەبێ ئازاد و خۆڕایی بێ)

Gopher Gopher، "گوفێر" (ناوی بازرگانی. یەکێک لە سەرەتاییترین ئامێرەکانی گەڕان لە ئینتەرنێتدا، هەروەها ناوێ کە پاڵ دەدرێتە یەکێک لە بەشگە کۆنەکانی تا ڕادەیەک گەورە، کە وەکوو "وێب" لە "TCP/IP" کەڵک وەردەگرێت)

graph ١ـ گراف، نیگارە ٢ـ نەخشەک، هێڵکاریی ڕوونکردنەوە

graphic گرافیک، نیگارەیی

graphic card کارتی گرافیک، کارتی نیگارە

graphical user interface (= GUI) ناوبەستی نیگارەییی بەکارهێنەر، نێوانەڕووی گرافیکیی بەکاربەر، "جی‌یووئای" (نەرمەواڵەی ناوبەستی نێوان سیستەمێکی کارپێکردن و بەکارهێنەر، یان نێوان نەرمەواڵە و بەکارهێنەر، کە لەوەدا بەپێچەوانەی DOS، پێویست نییە ناوی فرمانەکە یان پەڕگەکە بنووسرێ. بەکارهێنەر دەتوانێ بە یارمەتیی مشک، وێنۆچکەکان و ئەو داڕێژانەی هاوچەشنی فرمان یان پەڕگەن، کردەی مەبەستی خۆیان دیاری کەن و هەڵیببژێ)

group گرووپ، دەستە، پۆل

guarantee دەستەبەری

guest میوان

guestbook پەڕاوی میوان

GUI (= Graphical User Interface) ناوبەست (نێوانەڕوو)ی نیگارەییی بەکاربەر

GUID (= Globally Unique Identifier) تاکە کۆدێکی جیاکەرەوەی گشتییە، کۆدێکی بێ هاوتایە بۆ جیاکردنەوە

gutter پەراوێزی ستوون (ناو. بۆشایی یان سپێتیی نێوان دوو ستوونی تەنیشتی یەکتر لە خشتە)

H, h

hack ١ـ "هاک" ٢ـ خۆترنجاندن ٣ـ دزینی زانیاری
٤ـ چوونەژوورەوەی ڕێنەدراو بە سیستەم، خۆترنجاندن بە
سیستەم، دزەکردن بە سیستەم ٥ـ دزە ٦ـ ئازاردانی کۆمپیوتەری

hacker ١ـ "هاکەر"، خۆترنجێنەر، دزەکەر ٢ـ دزی زانیاری،
زانیاریدز ٣ـ ئازاردەری کۆمپیوتەری ٤ـ کۆمپیوتەردۆست،
کۆمپیوتەرچی، پێژمێرچی، دراوەچی (کەسێ کە بە ئەزموون و تاوان،
بەرنامە دەنووسێ، کەسێ کە زۆر حەزی لە کۆمپیوتەر و زانیارییە، بەڵام
پیشەی کۆمپیوتەر نییە، کەسێ کە بەشێوەیەکی ڕێپێنەدراو و نایاسایی،
دەچێتە ناو سیستەم یان ڕایەڵەی کۆمپیوتەری و بۆ ساختەگەری لە
هەژمارەکان، دزینی زانیارییەکان و یاخود تەنها بۆ خۆشی و سەرگەرمی،
زانیارییەکان بەکار دەبات. هەروەها کەسێک کە وەکوو ئازاردەرێکی
تەلەفۆنی، لەبەر هۆی جۆربەجۆر، بۆ وێنە ڕقەبەری، نەخۆشیی دەروونی،
دەچێتە ناو سیستەم یان ڕایەڵەوە و، بۆ خەڵکی بەهەڵکەوت یان دیاریکراو،
ئازاردەری دەکات)

hacking ١ـ هاک کردن، دزینی زانیاری، زانیاریدزی ٢ـ
ئازاردانی کۆمپیوتەری ٣ـ پێژمێردۆستی ٤ـ خۆترنجان

handheld computer کۆمپیوتەری دەستی

hang-up (= hangup) ١ـ داخستن (هێڵی تەلەفۆن) ٢ـ کپبوو،
گیرکردوو، وەستاو (لە سیستەمی کارپێکردندا، بە دۆخی بەرنامەیێ
دەوترێ کە تووشی وەستانێکی لەناکاو بووە)

hard disk دیسکی ڕەق، پەپکەڕەقە

hard disk drive (= HDD = HD = HD drive) وەگەڕخەری

دیسکی ڕەق، "ئێچدیدی"

hardcode قورسەڕژێم

hardware[1] ڕەقەواڵە، ڕەقەئامێر، سەختەواڵە (بەشی فیزیایی سیستەمی کۆمپیوتەری، لەبەرگرەوەی هەموو دەزگا و خولگە ئەلەکتریکی و ئەلەکترۆنییەکان، دەزگا ئەلەکترۆمیکانیکییەکان و، بەشە میکانیکییەکان و جەستە، هەروەها وەکوو لقێ لە زانستی کۆمپیوتەر، کە خەریکی خوێندنەوەی ئەم باسلێکراوانەیە، وەک مۆدێم و چاپکەر و کارتە هەمەجۆرەکانی کۆمپیوتەر)

hardware[2] ڕەقەواڵە، ڕەقەئامێر، سەختەواڵە (هەموو جۆرە خولگە یان دەزگایەکی پێزیادکردن لە کۆمپیوتەر و سیستەمە ئەلەکترۆنییەکانی تر)

hardware[3] (= hards)

hardware bridge پردی ڕەقەواڵە

hash وردکردن

hash (#) پەیژە

HDD = hard disk drive

header[1] ١ـ دەستپێک ٢ـ ناونیشان

header[2] سەرپەڕە (ئەو دێڕەی کە لەسەر دەقی هەر لاپەڕە کتێبێ یان دراوەکان دێت و زۆر جار لەبەرگرەوەی ژمارەی لاپەڕە و دەستەواژەی وەک ناونیشانی "بەش"ە)

heap شوێنی هەڵگرتن، بیرگەی بزۆک. گەر بەرنامەیەک لە کاتی جێبەجێکردندا پێویستی بە شوێن هەبوو بۆ ئەو تەن و کردارانەی. لە ڕێگەی بیرگەی بزۆکەوە ئەو شوێنەی بۆ دابین دەکرێت.

height بەرزی

help[1] یارمەتی، ڕێنوێنی (بەشێک لە سیستەمێکی دەستپێکردن، یان نەرمەواڵەیەکی وتووێژی، کە ئەگەری ئەوە دەداتە بەکارهێنەر کە هاوکات لەگەڵ کاری سیستەمەکە، هەندێ زانیاری سەبارەت بە چۆنێتیی کەڵکوەرگرتن لە سیستەمەکە بەدەست بهێنێ)

help[2] هێڵپ (لە "DOS"دا، فەرمانێ کە ڕاڤە و تایبەتمەندییەکانی فەرمانە جۆربەجۆرەکانی "DOS" ئاراستە دەکات)

help command فەرمانی ڕێنوێنی، فەرمانی یارمەتی

help file پەڕگەی ڕێنوێنی، پەڕگەی یارمەتی، پەڕگەی یارمەتیدەر

hertz هێرتز، یەکەی پێوانی لەرە

hesitation درەنگ (درەنگی یان وەدواکەوتن لە کاتی جێبەجێکردنی بەرنامە ، بۆ جێبەجێکردنی کارێکی تر)، لەرەیی

hexadecimal ژمارەی شازدەیی

hexadecimal system ڕژێمی شانزدە ژمارەیی

hibernate دۆخەپشوو (دۆخی ئامادەباش کە وزە [ی باتری] پاشەکەوت دەکات بەبێ لەدەستدانی پێکهاتەکانی ناو بیرگە)

hide شاردنەوە

hidden شاراوە، پەنهان

hidden defect خەوشی شاراوە

history مێژوو

hits بەرکەوتن

hole کون

homeماڵەوە

home page (= homepage) ماڵپەڕ

horizontal ئاسۆیی

host خانەخوێ

host adapter گونجێنەری خانەخوێ

host computer کۆمپیوتەری خانەخوێ

host drive وەگەڕخەری خانەخوێ، دیسکوەگەڕخەری خانەخوێ

host language زمانی خانەخوێ

host system سیستەمی خانەخوێ

hot داخ، گەرم

hot fix = hotfix (چارەساز، چارەکەر. بەرنامەیەکە کە هەڵە یان کەلێنێکی ناو پرۆگرام یاخود ڕەقەواڵەیەک چارە دەکا و چاکی دەکاتەوە)

hot key کلیلی داخ (لە تەختەکلیلدا، کلیل یا پێکهاتەیەک لە کلیلەکان، کە بەستە بە جۆری نەرمەواڵە، دەبێتە هۆی ئەوەی کە سیستەمەکە بچێتە ناو نەرمەواڵە یان فەرمانێکی ترەوە)

hot plug هۆت پلاگ

hotspot خاڵی داخ (خاڵێک لەسەر پەردەپیشاندندا، کە کاتێ مشکەکە یان جێپیشاندەرەکە دەچێتە سەری، کارێک جێبەجێ دەبێ)

hot swap جێگرەوەی داخ (جێگرەوەیەکە بۆ "hard drive"، " CD-ROM drive" و دەزگای لەو چەشنە، کاتێ کۆمپیوتەر بەکاری دەبا لەکار ناکەوێ)

hotSync هات سینک

HTML (= Hypertext Markup Language) (HTML)، ئێچتیئێمئێڵ، زمانی نیشانەدانانی سەروودەق (لە ئینتەرنێتدا، زمانێکی تایبەت کە بەوە بەسانایی دەتوانرێ هەموو جۆرە "سەرووپەڕە hyperpage" یان پەڕەیەک، لەگەڵ "سەرووبەستەرەکان hyperlinks" بۆ وێب گەڵاڵەڕێژی بکرێت)

http (= Hypertext Transfer Protocol = HTTP ئێچتیتیپی، پرۆتۆکۆلی گواستنەوەی سەروودەق (لە ئینتەرنێتدا، پرۆتۆکۆلێ کە ناونیشانی کۆمپیوتەری ڕاژەکاری وێب و گواستنەوەی دراوەکانی وێب بەڕێوە دەبا. بە واتایەکی تر ئێچتیتیپی ناوی "پرۆتۆکۆل"ی بەکارهێنراوە لە "ناونیشانی وێب"دا)

hub تۆپە (لە بنەڕەتدا، بەشی ناوەندیی دیسک، چەرخ، پێچک و هتد، لە ڕایەڵەدا بە واتای ئامێرێکە کە دەتوانێ پێکهێنەرەکانی ڕایەڵە پێکەوە

ببەستێتەوە)

hybrid چەندڕەگەز

hyperlink سەرووبەستەر (پێوەندی توخمەکان و "تەنەکان" لە "سەرووڕاگەیێنەکان hypermedia" و "ڕاگەیێنەکان media")

hyperlink address ناونیشانی سەرووبەستەر

hypermedia سەرووڕاگەیێنەکان

hyperpage سەرووپەڕە

hyperpaging سەرووپەڕەپەڕەدانەوە (پەڕەپەڕەدانەوەی پەڕەکانی "سەروودەق hypertext"، "سەرووڕاگەیێن hypermedia"، "فرەڕاگەیێنەکان multimedia" و ئینتەرنێت، بەیارمەتیی "سەرووبەستەرەکان hyperlinks". لە کردەوەدا یەکسانە بە "گەڕۆکی یان ئینتەرنێتخوێنەری browsing")

hypertext سەروودەق

hypersearch سەرووگەڕان

HyperTalk هایپر- تاک (ناوی بازرگانی. لە ئەپڵدا، ناوی بەرنامەسازیی تایبەت بە کارکردن لەگەڵ "HyperCard")

hyphen بەستهێڵ، کورتەتەقەڵ (تێبینی: جیاوازی هەیە لەنێوان کورتەهێڵی [کشتەک dash] و کورتەهێڵی [بەستهێڵ، کورتەتەقەڵ hyphen]. "کشتەک" - کە لە کوردیدا بە واتای دەزووی بادراوە - و بەرانبەر بە "dash" دانراوە، درێژییەکەی دوو ئەوەندەی [بەستهێڵ، کورتەتەقەڵ hyphen]ە، "بەستهێڵ" واتە هێڵێ کە دوو وشە بە یەکەوە دەبەستێتەوە، کە لە زمانە ئینگلیزییەکاندا باوە، بۆ وێنە: "CD-ROM").

I, i

IBM (= International Business Machines = Big Blue)
ئای‌بی‌ئێم (ناو. مەکینە فەرمانگەییبیە نێونەتەوەییبیەکان. ناوی بازرگانی)

ICANN (= Internet Corporation for Assigned Names and Numbers)
(ICANN) ئای‌کان (ڕێکخراوەیەکی نادەوڵەتییە کە شوێنی ناونیشان لە ئینتەرنێتدا دابەش دەکاتە سەر وڵاتەکان)

ICMP (= Internet Control Message Protocol) (ICMP)، پرۆتۆکۆلی پەیامی کۆنترۆڵی ئینتەرنێت

ICO [Windows icon] (جۆرێک درێژکراوەی پەڕگە)

ICON وێنۆچکە

ICQ (ICQ)، ئای‌سیک‌یو، ئای‌سی‌کیو (لە ئینتەرنێتدا، نەرمەاڵەیەکە کە هەلومەرجێ بەرفرەوان پێک دەهێنێ بۆ "دەمەتەقێ chat". تێبینی: ئەم پێکهاتەیە لە دەنگی ئەم ڕستەیەی زمانی ئینگلیزی پێک هاتووە: ("بە دوای تۆدا دەگەڕێم I seek you")

ICT = Information and communication technology تەکنۆلۆژیای زانیاری و گەیاندن

ID = identification

IDE[1] (= Integrated Drive Electronics) (IDE)، ئای‌دی‌ئی، (ئەلەکترۆنیکی دیسکلێخوڕی بەیەککردوو؛ ناوی جۆرە ستانداردێکی باوی "ناوبەست interface"ی دیسکلێخوڕی ڕەق)

IDE[2] (= Integrated DevelopmentEnvironment) ژینگەیەکی تەواو بۆ پەرەپێدانی بەرنامەکان. داوانامەیەکە هەموو کارەکانی دروستکردن و پێکهێنانی بەرنامەداڕێژیی لەخۆ گرتووە.

Identification (= ID) پێناس، ناسنامە

identifier ناسێنەر، پێناس دیاریکەر

IGMP (= Internet Group Management Protocol) (IGMP)،

ئایجیئێمپی، پرۆتۆکۆلی گرووپی بەڕێوەبەرایەتیی ئینتەرنێت
(پرۆتۆکۆلێکی ئینتەرنێتە کە ڕێگەیەک پێک دەهێنێ بۆ پێڕمێریکی
ئینتەرنێت بۆ ڕاپۆرتدانی فرەپەخشی گرووپە ئەندامەتییەکەی بە ڕێدۆزە
نزیکەکانی)

IIS (= Internet Information Server) (IIS)، ئایئایئێس،

دەبڵئایئێس، ڕاژەکاری زانیاریی ئینتەرنێت (دەستەیەک لە
ڕاژەکارەکانی ئینتەرنێتە بە لێهاتوویی زێدەوە، بۆ سیستەمی کارپێکردنی
ڕاژەکارەکانی "Windows NT" و "Windows 2000")

illegal نایاسایی، ڕێپێنەدراو

iMAC (iMAC) (وەشانێکی هەرزانباییە لە "ماکینتۆش"ی
"کۆمپیوتەرەکانی ئەپڵ")

image وێنە

imagine وێناکردن، بۆچوون

impedance بەرگریی ڕواڵەتی، بەرگریی ڕووکەشانە، ئیمپێدانس

implies ئەگرێتە خۆ، دەگەیەنێ

import هاوردە، هێنان، هاوردن

improve چاککردن، باشکردن، چاکترکردن، پەرەپێسەندن،
پێشخستن

improved باشبوو، چاکبوو

improved version وەشانی چاکبوو، وەشانی باشبوو

increment پەرەسەندن، زۆربوون، زیادبوون

index ١ـ پێڕست ٢ـ نوانە، پێنوێن، نیشاندەر، پیشاندەر

index bilding (= indexing) چێکردنی نوانە، نوانەچێکەری،
نوانەسازی

indexed نوانەدار

indexed access دەستپێگەیشتنی نوانەدار

indexed address ناونیشانی نوانەدار

indexed file پەڕگەی نوانەدار

indexed instruction ڕێکارنامەی نوانەدار، فەرماننامەی نوانەدار

information زانیاری

Information and communication technology = ICT تەکنۆلۆژیای زانیاری و گەیاندن

information provider (= content provider = IP) پێکهێنەری زانیاری، بەدەستهێنەری زانیاری، زانیاری بەخش، زانیاریدەر (دامەزراوە یان کەسێ کە زانیاریی بنەڕەتی بۆ ڤیدیۆتێکست یان پێگەئینتەرنێتییەکان بەدەست دەهێنێ، بۆ وێنە زانیاریی کەشناسی، وەرزشی و هتد)

Information Technology (= IT) تەکنۆلۆژیای زانیاری، پیشەسازیی زانیاری

infrared ژێرسوور

initialize نرخی سەرەتایی پێدان، پێدانی نرخی سەرەتایی

input[1] تێچوو (تێچووی دراوە بە کۆمپیوتەر بۆ وێنە لەڕێی مشک یان تەختەکلیلەوە)

input[2] (= input device) تێچوو، ئامێری تێچوو، بەناوبەر ئامێری بەناوبەر (هەر ئامێرێکی وەکوو مشک و تەختەکلیل کە دراوە و زانیاری دەبەنە ناو کۆمپیوتەرەوە)

input area ناوچەی تێچوو

input block بەربەستی تێچوو (لە بیرگەدا)

input buffer نێوانگری تێچوو

input bus تێپەڕگەی تێچوو

insert تێخستن

install دامەزراندن، دامەزران

InstallShield قەڵغانی دامەزراندن

instance نموونە

instruction ڕێکارنامە، فەرماننامە

int = integer type

integer ژمارەی تەواو (ژمارەیەک کەرت نەبێت)

integer type جۆری تەواو

integration تەواوکردن

interactive کارلێکردن، دوولایەنە

interface ١ـ ڕووکار ٢ـ نێوانەڕوو ٣ـ ناوبەست (واتە وەک ناوبەستێ کە دەتوانێ دوو شت پێکەوە ببەستێتەوە)

internal ناوەکی

internet ئینتەرنێت

intranet ئینترانێت

invite بانگهێشتکردن

iOS (iOS) ئای یۆ ئێس

ناوی سیستەمێکی کارپێکردنە، بەشگەی ئەپڵ (Apple) پەرەی پێ داوە بۆ ئامێر و بەرهەمەکانی خۆی (iPad, iPhone, iPod touch). تاکوو ٢٠١٠/٦ بە (iPhone OS) ناو دەبرا.

IP[1] (= Internet Protocol) (IP)، ئایپی، پرۆتۆکۆلی ئینتەرنێت، کۆنووسی ئینتەرنێت

IP[2] = information provider

IP address (= Internet Protocol Address) ناونیشانی ئایپی

(لە ئینتەرنێتدا، ناونیشانی تاکانەی هەر پێگە یان لاپەڕەیەکی وێب، کە ژمارەیەکی ١٠ ڕەنووسیی دەدەیی یان ٣٢بیتیی دوودوویییە)

iPhone OS بڕوانە (iOS)

ISBN (= International Standard Book Number) ژمارەی سپاردن، پێوەرەژمارەی نێونەتەوەییی کتێب (ڕەمزی نێونەتەوەیی بۆ ستانداردکردنی ژمارەی تۆمارکردنی کتێب)

ISDN (= Integrated Services Digital Network = isdn) (ISDN)، ئایئێس‌دیئێن، ڕایەڵەی ئایئێس‌دیئێن، ڕایەڵەی ڕەنووسیی ڕاژە هاوکۆکان (جۆرە سیستەم و ڕایەڵەیەکی پێوەندیی ڕەنووسیی جیهانی، کە بەپەرەسەندووی سیستەم و ڕایەڵەی بەراوردی هەنووکەیی دەژمێردرێ. بە کەڵکوەرگرتن لە ئایئێس‌دیئێن دەتوانرێ زانیارییە ڕەنووسییەکان بە خێرایی فرە، زۆرتر لە مۆدێمە خێراکانی باو، بنێردرێ)

issue ١- ئەنجام، بەرهەم ٢- دەرکردن (ڕۆژنامە، گۆڤار) ٣- بڵاوکراوە (ڕۆژنامە، گۆڤار) ٤- ژمارە (ی ڕۆژنامە و گۆڤار)

IT = Information Technology تەکنەلۆژیای زانیاری

italic لار

item دانە، بڕگە

iTunes خزمەتگوزاریی مۆسیقایە لەڕێگەی نەرمەواڵەیەکەوە کۆمپانیای ئەپڵ پێشکەشی دەکات

J, j

J2EE **J2EE**

Jackson structured programming (= JSP) پرۆگرامکردنی

پێکهاتەی جەکسۆن (شێوەیەک لە بەرنامەسازیی پێکهاتە)

jaggies زیگزاگ، لابەلا

jar[1] (زەبروەشاندنی توند لە ئامێر و دەزگا)

jar[2] (= Java Archive) ئەرشیڤی جاڤا

Java (Java)، جاڤا، جاڤە (لە ئینتەرنێتدا زمانی بەرنامەڕێژیی وەک "C++"، کە بە کەڵکوەرگرتن لە تایبەتمەندییەکانی دەتوانرێ بەرنامەی بەکارهێنەری و "applet" بنووسرێ و بخرێتە ناو وێبەوە)

JavaScript (JavaScript)، جاڤاسکریپت (لە ئینتەرنێتدا، زمانی بەرنامەداڕێژی لەسەر بنەمای جاڤا، بۆ نووسینی "سکریپت "script")

JDBC (= Java Database Connectivity) (JDBC)، جەیدیبیسی، پێکەوەبەستنی بنکەدراوەی جاڤا (ناوبەستێکی پرۆگرامی بەکاربەرییە تایبەتە بە پێوەندانی پرۆگرامی نووسراو بە جاڤا، بە دراوەی ناو بنکەدراوە بەناوبانگەکان)

JDK (= Java Development Kit) (JDK)، جەیدیکەی (پرۆگرامێکی ژینگە پێشکەوتووە بۆ نووسینی "Java applet"ەکان و "application"ەکان)، بەرنامەی جاڤا

JHTML (= Java within Hypertext Markup Language) (JHTML) جەئێچتیئێمئێڵ، جاڤا لەناو زمانی هێمادانانی سەروودەق (ستانداردێکە بۆ خستنەناووەی پرۆگرامێکی جاڤا وەکوو بەشێک لە

وێبپەڕێک)

jini جینی (چەمکێکی بیناسازیی ڕایەڵەیە)

job کار

Joliet (Joliet)، جولیت (یەکێک لە جۆرە بەرهەمەکانی مایکرۆسۆفتە لە پێوانەییەکانی "ISO 9660"دا بۆ "سی‌دی‌-ڕۆم CD-ROM"، کە ڕێگە دەداتە هێماکانی یونیکۆد لە ناوی پەڕگەکاندا بەکار ببرێن، هەروەها ڕێگەی بەکارهێنانی ناوی درێژ لە پەڕگەکاندا دەدات، کەچی خودی "ISO 9660" ئەو ڕێگەیە نادات)

journal[1] ١ـ گۆڤار ٢ـ ڕۆژنامە

journal[2] ١ـ بیرنامە، یادنامەی ڕۆژانە، یادداشت ٢ـ پەڕاوی بیرنامە

journal[3] ژوورنال (پێڕستی ئاڵوگۆڕەکانی پەڕگەیەک)

journal[4] ژوورنال (لە ڕایەڵە پێژمێرییەکاندا، پێڕستێک لە تەواوی ئەو پەیامانەی لە ڕۆژێکدا وەرگیراون یان نێردراون)

journal[5] ڕاگرە یا جێی ڕاگیربوونی تەوەر (مەکینەگەری)

JPEG (= Joint Photographic Expert Group) (JPEG)، جێی‌پێج (لە ئینتەرنێتدا، جۆرە ستانداردێکی "ISO/CCITT"یە بۆ هاوپەستانسازیی وێنە یان نیگار، بە چۆنێتیی مامناوەندی. <u>ستانداردە</u> هاوتاکەی لە ڤیدیۆدا، پێی دەوترێ "MPEG". ئەم کلێشەیە بۆ هەڵگرتنی وێنە لەسەر وێب زۆر بەربڵاوە چونکە جۆرایەتییەکی باش و قەبارەیەکی کەمیان هەیە.)

JPG [JPEG (JFIF) raster ghraphics] (JPG)، جی‌پی‌جی (جۆرە درێژکراوەیەکی پەڕگە) هەروەها بڕوانە JPEG

JRE (= Java Runtime Environment) (JRE)، ژینگەی ماوەی گەڕانی جاڤا (هەروەها بە "ماوەی گەڕانی جاڤا Java Runtime"ش دەناسرێت و، کەمترین پێداویستی بەدی دەهێنێ بۆ بەڕێوەبردنی "بەکاربەرییێکی جاڤا a Java application")

JSP = Jackson structured programming

jumper بازدەر

junk[1] خڕەوپڕە، شڕەوپڕەی کۆمپیوتەری (زانیاری یان ڕەقەواڵەی خراپ یان لەکارکەوتوو یان بێکەڵک)

junk[2] بێگیان، مانگی دەستکردی مردوو (ئەو مانگە دەستکردەی کە هێشتاکە لە خولگەدایە، بەڵام کەڵکی لێ وەرناگیرێ)

junk[3] ١ـ بێکەڵک ٢ـ بێگیان ٣ـ بێکەڵککردن ٤ـ بێگیانکردن

junk a file سڕینەوەی پەڕگە

junk mail پۆستی بێکەڵک

justify هاوڕێکی، هاوستوونی

JVM (= Java Virtual Machine) (JVM)، جەیڤیئێم

(کۆمپیوتەرێکی "گریمانەکی virtual" کە لەسەر کۆمپیوتەرێکی تردا کار دەکات. ڕووداوێکی جیڤیئێم بنەمایەکە بۆ ئەو پرۆگرامانەی کەوا لە جاڤادا نووسراون، بتوانن لەسەر پێژمێری تردا کار بکەن)

K, k

k کیلۆ (ئەم کورتکراوەیە زیاتر بۆ کیلۆبایت kilobyte بەکار دەهێنرێت)

Kbps = kilobit per second

KDE (= K Desktop Environment) کەیدیئی (ڕوومێزە ژینگەیەکی گرافیکیی ژێدەرکراوەیە بۆ "وێستگەکارەکانی یونیکس". لە ڕاستیدا پێی وتراوە: "the Kool Desktop Environment")

kernel ناوک

key کلیل

keyboard تەختەکلیل

KHZ = kilohertz

kilo کیلۆ (= هەزار)

kilobit per second (= kb/s = kbps) کیلۆبیت لە چرکەدا (لە کۆمپیوتەردا، یەکەی خێراییی گواستنەوەی زانیاری، بەرانبەرە بە ١٠٢٤ بیت لە چرکەدا)

Kilohertz (= kHz = kilocycle per second) کیلۆهرتز

kill لابردن، سڕینەوە (لابردن و سڕینەوەی پەڕگە، بەرنامە و کار)

kill file لابردنی پەڕگە، سڕینەوەی پەڕگە (جۆرە فرمانێک)

kit ١ـ کەرەسە ٢ـ سیستەمێکی پێژمێری کە لەلایەن بەکارهێنەرێکەوە چێ کراوە

L, l

lable نیشانە

LAN (= local-area network) (LAN)، "لان"، ڕایەڵەی ناوخۆیی، ڕایەڵەی داپۆشەرخۆجێیی (یەکێک لە جۆرە سییانییەکانی "ڕایەڵەی کۆمپیوتەری" کە ناوچە یا سنوورگەیەکی تاڕادەیەک بچووک و دیاریکراو دادەپۆشێ)

LAN card کارتی "لان"

landscape mode شێوازی ئاسۆیی بۆ چاپکردن

laptop (= lap-top = lapheld) لاپتۆپ، سەرئەژنۆیی

laptop computer کۆمپیوتەری سەرئەژنۆیی

launch داگیرساندن

layer چین

layout ١ـ گەڵاڵەبەندی ٢ـ کلێشە، نەخشان، ڕووی دەرەوەی تەنێک (بەڵگەنامە، دەق، وێنەیەک لە کلێشەیەکدا بۆ جوانکاریی دیمەن و ئاسانیی کارکردن)

LCD = liquid-crystal display

LCP = link-control procedure

LDAP LDAP

lease کرێ

level ئاست

library ژێدەرگە

license ڕێپێدان، ڕێپێنامە، مۆڵەت

link بەستەر، پێبەست

link-control procedure (= LCD) شێوازی کۆنترۆڵبەستەر، شێوازی کۆنترۆڵی هێڵی بەستەر (لە گواستنەوەی زانیاریدا)

linker لێکبەستەر

liquid تراو، ڕاو، ئاوەکی، شلە

liquid-crystal display (= LCD) پیشانگەری بلوورینی تراو

load بارکردن، بار

local خۆماڵی، خۆجێیی

log[1] (بنواڕە log-in و log-out)

log[2] ڕووداوتۆمارگەری (تۆماری ڕووداوەکانی پەیوەندیدار بە کردەکانی چارەسەری و ڕێکخەریی کۆمپیوتەر)

log[3] ڕووداوتۆمارکردن (تۆمارکردنی ڕووداوەکان)

logging ڕووداوتۆماری

logging of کوژاندنەوەی سیستەم

logging on بەکارخستنەوەی سیستەم

logic ژیربێژی

login چوونەژوورەوە

log-in[1] (= log-on = login = log in = log on) چوونەژوورەوە، چوونەژوورەوە بە سیستەم

log-in[2] (= log-on = login = log in = log on) پێوەندسازی، گرێدانگەری

log-in[3] (= log-on = login = log in = log on) ١ـ چوونەناوی سیستەم ٢ـ پێکهێنانی پێوەندی ٣ـ پێکهێنانی ڕاستەوخۆی

پێوەندی

log-in[4] = sign in

logout دەرچوون

log-out[1] (= log-off = logout = log off = log out) دەرچوون، پچڕانی پێوەندی، دەرچوون لە سیستەم (دەرچوون لە "سیستەمی کارپێکردن" یا نەرمەواڵە و، بەتایبەت لە "ڕایەڵەی کۆمپیوتەری")

log-out[2] (= log-off = logout = log off = log out) پچڕانسازی، پچڕانگەری

long درێژ، دوور

loop کلو، گەو، سووڕ

loudspeaker بڵندگۆ، بەرزەبێژ

LPT (= Line Printe Terminal) ئێڵپیتی (نیشانێکە بۆ "دەرچوونگەی هاوڕێک parallel port" لە کۆمپیوتەرێکی کەسییەوە بۆ چاپگەر یان هەر ئامێرێکی تر)

M, m

macro پۆلەفرمان

magnet موگناتیس

magnetic موگناتیسی

mail پۆست، نامە

mailbox نامەدان

main سەرەکی

malware زیانەواڵە

manual ١ـ ڕێبەر، دەستکار ٢ـ پەیڕەونامە، ڕێڕەونامە، نامیلکەی ڕێنوێنی، ڕێنوێننامە

margin قەراخ، کەنار، تەنیشت

marker هێمادانەر، نیشانەلێدەر، نیشانەکەر، ئاماژەکەر

marketing کڕین و فرۆشتن، بازاڕچێتی

markup (= mark up) هێمادانان، نیشانەدانان

master سەردار

media هۆکاری ڕاگەیاندن، میدیا، ڕاگەیێنەکان

media access control (= MAC) کۆنترۆڵی دەستپێگەیشتن بە ڕاگەیێنەکان

media center ناوەندی ڕاگەیەنەکان

media drive وەگەڕخەری ڕاگەیەنەکان

medium ١ـ ناوەند، ناوەندی ٢ـ ڕاگەیێن، میدیا

memory بیرگە

menu لیستە، پێڕست

message پەیام

messenger پەیامبەر، نامەبەر، تەتەر

method شێواز، ڕێگا

Microsoft Windows (= windows) مایکرۆسۆفت ویندۆز، سیستەمی ویندۆزی مایکرۆسۆفت

minicomputer گچکەبژمێر، کۆمپیوتەری گچکەلە

mirror ئاوێنە

mobile گەڕۆک، بزۆک، جووڵاو

(لێرەدا مەبەست لە نەوەستان یان جێگیربوونی ئامێرێکە لە شوێنێکدا بە بەردەوامی)

mobile phone تەلەفۆنی گەڕۆک، تەلەفۆنی بزۆک، تەلەفۆنی جووڵاو

mobile technology تەکنۆلۆژیای گەڕۆک

(زاراوەیەکی گشتییە بۆ هەموو ئەو جۆرە ئامێر و تەکنیکانەی کە لە بواری گەیاندندا بەکار دەهێنرێن و بەشێوەی گەڕۆکن)

mode دۆخ، بار، شێواز

model مۆدێل، نموونە

modem (= MODulator/DEModulator) مۆدێم (ئامێرێکی ئەلەکترۆنییە، وەک کاڵایەک لە کۆمپیوتەر دەبەسترێت، بەکاردێت وەک ڕێکخەرێک بۆ وەرگرتن و ناردنی زانیاری و داتا بەشێوەی یجیتاڵ لەسەر هێڵێکی تەلەفۆن لە ڕایەڵەدا)

moderator بێژەر (لە ژووری وتووێژ و چاتدا بەو کەسە دەڵێن کە دانیشتنەکە ساز دەدات و چاودێریی دەکات)

module یەکەی سەربەخۆ، مۆدول

monitor[1] مۆنیتۆر، پیشانگەر، پەردەپیشان (پەردەپیشان، وەکوو تەلەفزیۆنێ، کە زانیارییەکان پیشان دەدات و بە یەکێک لە ئامێرە دەرچووەکانی کۆمپیوتەر دەژمێردرێت. پێنج جۆریان بریتین لە: CGA، EGA، VGA، SVGA، LCD، کە لەوانەیە تاکڕەنگی یان ڕەنگی بن)

monitor[2] چاودێر، مۆنیتۆر (نەرمەواڵە یان ڕەقەواڵەیێ کە کردەکانی سیستەمێکی ڕەنووسی چاودێری و بەڕێوەبەری و کۆنترۆڵ دەکات و، لە ڕاستکردنەوەیاندا یارمەتیدەرە)

monitor[3] ١ـ چاودێر، بەرنامەی چاودێر (لە سیستەمی کارپێکردندا، بەرنامەی کۆنترۆڵی فەرمانەکان) ٢ـ چاودێریکردن

monitor[4] ١ـ چاودێر، دەزگای چاودێری (لە پێوانی خۆکاردا، ئامێرێ کە بە شێوەیەکی بەردەوام، ڕادەی یەک یان چەند بڕێک دەپێوێ) ٢ـ چاودێریکردن، ئاگالێبوون

monitoring چاودێری

motherboard تەختەی سەرەکی، تەختەدایک

mount جێگیرکردن، بەستن، گرێدان

mouse مشک

mouse pad ژێرەمشک، بن مشکە

move جووڵان

move down بۆخوارگوێزانەوە، بزواندن بۆ خوارەوە

move up بۆسەرگوێزانەوە، بزواندن بۆ سەرەوە

MS Office مایکرۆسۆفت ئۆفیس

multi فرە، چەندین، چەند

multicast فرەپەخش، فرەوەشان

multilanguage فرەزمان

multimedia فرەڕاگەیێنەکان، ڕەنگاڵە

mute کپاندن، کپکردن، دەنگبڕین

MySQL (MySQL)، مایئێسکیوئێڵ، مایسیکوێل، جۆرێکە لە بنکەدراوە (بە مای ئێس کیو ئێڵ یان مای سیکوێل دەخوێندرێتەوە. جۆرێکە لە بنکەی دراوە کە ئێستا زۆر بەکار دەهێنرێت، بە خێراتر، پارێزراوتر و هەرزانتر ناسراوە لە بەراوردکردندا لەگەڵ جۆرەکانی تری بنکەی دراوە. (MySQL) لە لایەن کارخانەیەکی سویدی (MySQL AB) بەرهەم هێنراوە کە بنکەی سەرەکییان لە شاری (ئوپسالا Uppsala)یە.)

N, n

N+ (= Network+) "ئێن+" (بڕوانامەیەکی تایبەتییە لەسەر بنەماکانی ڕایەڵە CompTIA دەیدات)

Name Server ڕاژەکاری ناو

namespace بۆشاییناو

nand (= Not + And) "ناند"، "نە و"، "نە + و"

nano "نانۆ" ("نانۆ" پێشکۆیەکە کە لە بنەڕەتدا لە یۆنانی وەرگیراوە و بە واتای "لەڕادەبەدەر بچووک" دێت. پێشکۆی یەکەکانی "SI"ە کە بەرانبەرە بە ١٠ بە توانی "-٩"، یەکسانە لەگەڵ "یەک میلیاردەم".)

nanotechnology تەکنەلۆژیای نانۆ

narrowband کورتەباند، تەسکەباند

NASA (= National Aeronautics And Space Adminstration) ناسا، فەرمانگەی نەتەوایەتیی هەواگەردی و بۆشایی (لە ئەمریکادا)

NAT (= Network Address Translation or Network Address Translator**)** ئێنئەیتی (وەرگێڕانی ناونیشانی ڕایەڵە یان وەرگێڕی ناونیشانی ڕایەڵە. تەکنیکێکە کە ئەگەری ئەوە پێک دەهێنێ کە تۆڕێک کۆمەڵە ئایپی ئادریسێک بەکار بهێنێ بۆ هاتووچۆی ناوەکی و کۆمەڵەیەکی تر بۆ هاتووچۆی دەرەکی)

native ڕەسەن، خۆماڵی، خۆیی، خۆوڵاتی، ناوخۆیی، بنەچەیی

native language زمانی بنەچەیی (مەبەست لەو زمانەیە کە کۆمپیوتەر لێی دەگات، وەکوو زمانی دووانی binary)

natural سرووشتی

navigate ڕێنیشاندان، ڕێدۆزی

navigation ڕێنیشاندەری، ڕێدۆزی

navigator ڕێنیشاندەر، ڕێدۆز

NDIS (= Network Driver Interface Specification) ئێن‌دی‌ئای‌ئێس

(ئامێروەگەڕخەرێکە لە ویندۆزدا، کە وا دەکات کە تاکە کارتێکی ڕایەڵە "NIC" بتوانێ هاوکات پاڵپشتیی چەند کۆنووس "پرۆتۆکۆل"ێکی ڕایەڵە بکات)

NDS (= Novell Directory Services) ئێن‌دی‌ئێس (نەرمەواڵە

بەرهەمێکی بەناوبانگە بۆ ڕێکخستنی دەستپێگەیشتن بە سەرچاوەکانی کۆمپیوتەر و پاراستنی شوێنپێی بەکارهێنەرەکانی ڕایەڵەیەک، وەکوو ئینترانێتی کۆمپانیایەک لە تاکەخاڵێکی بەڕێوەبەرایەتی)

negative (-) نەرێنی

nest هێلانە

net تۆڕ

net surfer وێبگەردی تۆڕ

NetBEUI (= NetBIOS Extended User Interface) NetBEUI

(وەشانێکی نوێی درێژکراوەی "NetBIOS" ە، ئەو پرۆگرامەی کە ڕێگە دەدات کە کۆمپیوتەرەکانی ناو ڕایەڵە ڕووبەرێکی خۆجێیی پێکەوە پێوەندییان هەبێت)

NetBIOS (= Network Basic Input/output Operating System)

(NetBIOS)، "نێت‌بایووز" (سیستەمی کارپێکردنی تێچوو- دەرچووی بنەڕەتیی ڕایەڵە)

netware[1] ڕایەڵەواڵە (لە هزری دەستکرددا، نەرمەواڵەیەک کە بە کەڵکوەرگرتن لە ڕەقەواڵەی ڕیزی، پەرچدانەوەی ڕایەڵەی دەماری هاوشێوەسازی دەکا)

NetWare[2] (NetWare)، "نێتوێر" (ناوی بازرگانی. جۆرە سیستەمێکی کارپێکردن کە لەلایەن بەشگەی "Novell"ەوە گەڵاڵەڕێژی کراوە)

network ڕایەڵە، تۆڕ

network card کارتی ڕایەڵە

Network File System (= NFS) (NFS)، "ئێنئێفئێس"

سیستەمی پەڕگەی ڕایەڵە (لە ڕایەڵەدا، کۆنووسێک بۆ هاوبەشکەریی سیستەمەکانی پەڕگەیی، کە لەلایەن دامەزراوەی “سانمیکرۆسیستەم"ەوە گەڵاڵەڕێژی کراوە)

Network Information Center (= NIC) (NIC)، "نیک"،

ناوەندی زانیاریی ڕایەڵە (هەر جۆرە نووسینگە یان ڕێکخراوەیەک کە ناونانی ئەو ڕایەڵانەی کە لەسەر ئینتەرنێتن، کۆنترۆڵ دەکات، بەناوبانگترینیان ناوی "InterNIC"ە کە لەوێدا ناوی دۆمەین تۆمار دەبێ)

Network Information Service (= NIS) ڕاژەی زانیاریی

ڕایەڵە، "نیس" (کۆمەڵێک لە کۆنووس "پرۆتۆکۆل"ەکانی ڕایەڵە، بۆ پێکهێنانی ڕاژەکانی پێڕستی ڕێنوێنی پەیوەنددراو بە زانیارییەکانی ڕایەڵە، کە لەلایەن "سانمایکرۆسیستەم"ەوە گەڵاڵەڕێژی کراوە)

Network News Transfer Protocol (= NNTP) (NNTP)،

ئێنئێنتیپی، کۆنووسی گواستنەوەی هەواڵ لە ڕایەڵە

network user indentifer (= NUI = nui) پێناسەری

بەکارهێنەری ڕایەڵە، نهێنیی ناسینەوەی بەکارهێنەری ڕایەڵە

newbie دەستپێکەر

newsgroup گرووپەهەواڵ (لە ئینتەرنێتدا، شوێنێ یان پێگە یاخود بەشێک لە پێگەیەک، بەتایبەت لە "Usenet"دا کە بە شێوەی مەکۆیەکی سەرهێڵە، خەڵکی جۆربەجۆر لە کۆمپیوتەرە جۆربەجۆرەکانەوە دەتوانن هەواڵەکانی خۆیان لەوێ دانێن. بۆ پەیوەندبوون بە "گرووپەهەواڵ"ێکەوە دەبێ کەڵک لە پرۆگرامێ وەرگری بەناوی "news reader"، کە لەسەر کۆمپیوتەرەکەت دایدەمەزرێنی و کار دەکات و پەیوەندت دەدات بە ڕاژەکارێکی هەواڵەوە)

next داهاتوو، دوایی، ئەوی تر

NFS = Network File System

nibble ٤ بیت، نیو بایت

NIC = Network Information Center

nil سفر، چۆڵ، والآ

nill (= null) چۆڵ، خاڵی، بۆش، والآ، بەتاڵ

NIS = Network Information Service

NNTP = Network News Transfer Protocol

node گرێ

NOR (NOR)، توخمی ئێن‌ئۆئار (توخمێکی ژیربێژییە کە "کردە بولی boolean operating"ی "نە-یا" جێبەجێ دەکات)

normalization ئاساییکردنەوە

note ١ـ تێبینی، سەرنج ٢ـ یاداشت ٣ـ پەراوێز

notebook computer پێژمێری پەڕتووکی

notice ١ـ ئاگاداری، ئاگانامە، ڕاگەیاندن، ڕاگەیاندننامە ٢ـ سەرنجپێدان، سەرنج

Novell (Novell)، نۆڤێل (ناوی بازرگانی. یەکێک لە دامەزراوە گەورەکانی چێکەری ڕایەڵە، کە بەتایبەت NetWare ی بۆ PC و، AppWare ی بۆ Apple گەڵاڵەڕێژی کردووە)

NSA (= The National Security Agency) (NSA)، (ڕێکخراوەی نهێنیناسیی فەرمیی)

NTFS (= New Technology File System = NT File System)
(NTFS)، ئێن‌تی‌ئێف‌ئێس (ناوی بازرگانی. سیستەمی پەڕگە کە لەلایەن سیستەمی کارپێکردنی ویندۆزی NT بەکار دەبرێت)

NUI = network user identifier پێناسەی بەکارهێنەری تۆڕ / ڕایەڵە

NUL = null character

null[1] ١ـ بێبار، نێرەمووک ٢ـ چۆڵ ٣ـ سفر (٤ـ بێبایەخ، بێنرخ)

null[2] (= empty) چۆڵ، پووچ، خاڵی، والآ، ڤالا

null[3] = null character

null[4] = nill

null character (= null = nul = NUL) نووسەی پووچ (نووسەیەکی تایبەتمەند لە کۆمەڵەی نووسەکان، کە نوێنەری هیچ شتێک نییە، تەنانەت سفر یان نووسەی خاڵی)

num lock key قوفڵەکلیلی ژمارەکان، کلیلی قوفڵی ژمارەکان

number ژمارە

numeric ژمارەیی

O, o

object تەن

object linking and embedding (= OLE) بەستەرلێدان و خستنەناوکاری تەنەکان، "ئووئێڵئی OLE"، تەنە پێکەوە پێچراوەکان (تەکنیکێکە مایکرۆسۆفت دایهێنا بۆ ئاڵوگۆڕی زانیاری لەنێوان داوانامەی جیاجیادا)

object-oriented (= OO) تەنخواز (نواندن لەڕێی تەنەکانەوە)

object-oriented analyse (= OOA) شیتەڵکاریی تەنخواز (شیتەڵکردنی بەنواندنی تەنەکان)

object-oriented design (= OOD) داڕشتنی تەنخواز (هەرێنەکردن لەڕێگەی نواندنی تەنەکانەوە)

object-oriented programming (= OOP) بەرنامەسازیی تەنخواز (جۆرە شێوەناسییەکی بەرنامەکردن کە تیایدا کەڵک لە "تەن" و "تەنخواز" وەردەگیرێ. بەرنامەداڕشتن لەڕێگەی نواندنی تەنەکان)

octal سیستەمی ژمارەییی هەشتی

OEM = original-equipment manufacturer

office[1] نووسینگە (شوێنێک کە لەوێدا کاروبارەکانی نووسین و فەرمانگەیی جێبەجێ دەبێ)

Office[2] (= Microsoft Office) (Office)، ئافیس ئۆفیس مایکرۆسۆفت (ناوی بازرگانی. نەرمەواڵەیەک کە لەلایەن "مایکرۆسۆفت"ەوە بۆ ویندۆز گەڵاڵەڕێژی کراوە)

offline دەرهێڵ

OLE = object linking and embedding

online سەرهێڵ

OO = object-oriented

OOA = object-oriented analyse

OOD = object-oriented design

OOP = object-oriented programming

open کراوە

Open Software Foundation (=OSF) دەستەی نەرمەواڵەی کراوە

opensource سەرچاوەی کراوە، ژێدەرکراوە

Open system سیستەمی کراوە (ئەو سیستەمەیە کە تاکە کۆمپانیایەک خاوەندارێی ناکات، بەڵکوو کراوەیە بۆ هەموو)

operand کردەژمارە، کردەوەند

operate ١ـ کردەگەریکردن، کردەکردن ٢ـ وەگەڕخستن، خستنەگەڕ، ئیشپێکردن ٣ـ نەشتەرگەریکردن

operating ١ـ کارپێکردن، کارا ٢ـ کردەگەری

operating system (= OS = O/S = system) سیستەمی کارپێکردن، سیستەمی کارا، سیستەمکارا (کۆمەڵێ لە بەرنامەکان و زانیارییە تایبەتمەندەکان، کە بۆ کۆنترۆڵ و یەکدەستکردنی "ڕەقەواڵە" و "نەرمەواڵە"ی پێژمێر بەکار دەبرێن. خۆیان نەرمەواڵەیەک پێک دەهێنن، کە گرنگترین بەشە لە تەواوی کۆمپیوتەردا، کە بەکارهێنەر کاری لەگەڵدا دەکات. "MS-DOS" و "ویندۆز" دوو جۆرە ~ ن کە بەگشتی دابەش دەبنە سەر "CLI" و "GUI")

operation کردار، کار، کردە، کردەگەری

operator[1] گەرکەر، گەرخەر، کردەگەر، کرێکار، کرێکاری کۆمپیوتەر، جێبەجێکەری کاروباری کۆمپیوتەر (کەسێک کە لە بنکەیەکی کۆمپیوتەریدا بەرپرسی نەرمەواڵە یان ڕەقەواڵەی بەشێک لە

سیستەمە و بەردەوام دەبێ چاوەدێری لە کاروبارەکانی بکات)

operator[2] کردەهێما (هەرکام لە هێماکانی ئەنجامدانی چوار کردە سەرەکییەکانی بیرکاری. کردەگەریی توان و نەرێنیکردن. هەر کام لە سێ کردە سەرەکییەکانی ژیربێژی. هەروەها هەر کردەیەک کە لە سیستەمێکی جەبریدا پێناسە دەکرێت، بۆ وێنە لە دەستەواژەی بیرکاریی "٣ + ٢" هێمای "+" کە دوو "کردەژمارە operand"ی "٢" و "٣" پێناسە دەکات، پێی دەوترێ "کردەهێما". هەروەها هەر جۆرە فەرمانێ کە لەبارەی یەک یان چەند پۆلە زانیاری جێبەجێ دەبێ، پێی دەوترێ "کردەهێما"، بۆ وێنە "concatenation" و "substringize")

operator[3] = processor

optic ١ـ ڕووناکی (هی ڕووناکی) ٢ـ چاویی، بینایی

optical ١ـ بینایی ٢ـ ڕووناکی، ڕووناکیناسی، ئۆپتیکی (هی زانستی ڕووناکی و بیناییزانی)

option هەڵبژاردن

OR "ئۆر"، "یا" (نوێنەری کردەگەری بەشی ژیربێژی)

Oracle (Oracle)، "ئووراکل" (ناوی بازرگانی. یەکێک لە گەورەترین بەشگەکانی نەرمەواڵە لە جیهاندا)

original-equipment manufacturer (= OEM) دروستکەری کەرەستەی ڕەسەن، ئووئیئێم (بەرهەمهێنی سەرەکیی ئەو کەرەستە و تفاقانەی کە پارچە سەرەکییەکانی لەلایەن پیشەگەرەکانی ترەوە چێ کراون)

OS = operating system

OSF = Open Software Foundation

outbox ناردنگە، ناردنگەی نامە

output[1] دەرچوو، دەرخراو (دەرچووی دراوە و زانیاری لە کۆمپیوتەر بۆ وێنە لەڕێی مۆنیتۆر یان چاپگەرەوە)

output[2] **(device)** دەرچوو، ئامێری دەرچوو، بەدەربەر، ئامێری بەدەربەر (ئەو ئامێرانەی کە دراوە و زانیاری لە کۆمپیوتەرەوە

دەبەنە دەرەوە وەکوو مۆنیتۆر و چاپکەر)

output[3]	١ـ دەرۆچکە ٢ـ دەرچوونگە ٣ـ بەرهەم ٤ـ دەرەنجام
overview	پوختە، کورتە، هەڵسەنگاندنێکی گشتی
overview diagram	پێنوێنی پوختە، پێنوێنی گشتی
owner	خاوەن

P, p

pack ١ـ پاکەت ٢ـ گورزە، بەستەک، پریاسکە

packet (1) پاکەت، بەستەکی بیتی، پریاسکەی بیتی، گورزەبیتی

packet (2) پریاسکۆکە، پریاسکەی بچکۆلە

page پەڕە

paging پەڕەکردن، پەڕاوین

paint دیمەنکێشان، وێنەکێشان، نیگارکێشان ڕەنگکاریکردن

paint box ڕەنگدان

pakage گورزە

paragraph بڕگە، پاراگراف، پەرەگراف

parameter 1 ڕاگەییێن، دیاریکەر، پارامەتر (ئەو زانیارییانەی کە دەنێردرێن بۆ ژێربەرنامەیەک یان پابەندێک)

parameter 2 ١ـ ژمارەی نرخی گۆڕاو ٢ـ سنوور، ڕادە ٣ـ نیشانە، تایبەخۆ

part بەش، پارچە ٢ـ بەشکردن، جیاکردنەوە ٣ـ بەشبوون، جیابوونەوە

partition پارچە، پارچە پارچەکردن، دابەشکردن

passive ١ـ ناچالاک، ناڕاستەوخۆ ٢ـ بەرهەڵستینەکەر

password تێپەڕوشە، تێپەڕەوشە، وشەی تێپەڕبوون

paste لکاندن

patch پینە

path ١ـ ڕێچکە، باریکەڕێ، توولەڕێ، لاڕێ، گوزەر، پیادەڕێ ٢ـ ڕێڕەو ـ پشکنرێ

pathfinder پێشڕەو، ڕێی تازەدۆزەرەوە

patience ١- ئارامگرتن، خۆگرتن، سرەوت، تاقەت، دان بەخۆداگرتن، دەرکردن ٢- یارییەکی کاغەزیی یەککەسییە

pause گت، وەستان، وچان

PC[1] (= personal computer = home computer) پی‌سی، کۆمپیوتەری کەسیی، کۆمپیوتەری خۆیی، پێژمێری کەسی، پێژمێری خۆیی

PC[2] (= Personal Computer) پی‌سی، کۆمپیوتەری کەسی (هەرکام لەو "گچکەپێژمێر"انەی کە بەشگەی "IBM" دروستی کردوون)

PC[3] (= IBM PC) پی‌سی، ئای‌بی‌ئێم‌پی‌سی (یەکەمین زنجیرەی پێژمێرە کەسییەکانی چێکراوی "IBM")

PCI (= Peripheral Component Interconnect) (PCI)، پی‌سی‌ئای (پێکبەستنی ئامێرەدرەکییەکانی ستانداردی تێپەڕگەی ناوخۆییی pc)

PCI bus speed خێراییی تێپەڕگەی پی‌سی‌ئای

percentage ڕێژەی سەدی

peripheral ئامێری دەرەکی، لائامێر، ئامێری تەنیشتی، تەنیشتەئامێر

permit ڕێدان

person کەس

personal کەسی، خۆیی

personal computer = PC کۆمپیوتەر (پێژمێر)ی کەسی

personal & computer = PC کۆمپیوتەر (پێژمێر)ی کەسی

phishing تۆڕەماسی

ping (= Packet Internet Groper) — (ping)، پینگ (لە ئینتەرنێتدا بەرنامەی TCP/IP بۆ بایەخپێوانی پێوەندی)

pixel — وێنەخاڵ

platform — سەکۆ

platform independence — سەربەخۆیی لە سەکۆ (نەبوونی پێوەندایەتی بە سەکۆ)

play — لێدان، بەگەڕ خستن

plot[1] — ١ـ وێنە، نەخشە، نیگار، بیچم ٢ـ وێنەکێشان، نەخشکێشان، نیگارکێشان

plot[2] — تەرز، بیچم، دارِشتنی گشتی

plotter (= plotting board = digital plotter) — کێشەر، نەخشکێشەر، وێنەکێشەر، نیگارکێشەر، بیچمکێشەر، پلۆتەر (ئامێری دەرچوو، وەکوو "چاپگەر" کە کێشراوە ڕەنووسییە ڕێکخەریکراوەکان، بەشێوەی نەگۆڕێکی ئاسۆیی ـ ئەستوونی نیگارکێش دەکات)

plug-and-play[1] (= PnP) — پێوەکردن و لێدان، پێوەکردنولێدان، پێوەکردن-و-لێدان (سەبارەت بەو ئامێر و کەرەستانەی کە هەر پێوە کران دەکەونە بەکاربەرین)

Plug and Play[2] — (Plug and Play)، پلاگئەندپلەی، (ناوی بازرگانی. لە ویندۆزدا، تایبەتمەندییەک کە ئەگەری پێوەکردن و لابردنی خۆکاری ئامێرە دەرەکییەکان بە شێوەیەکی خۆکار پێک دەهێنێ)

plug-in — پێوەکردن، پێوەکراو

PnP[1] = plug-and-play

PNP[2] — "پیئێنپی" (لە پێوەند لەگەڵ ئامێرە نیمچەگەیەنەرەکانی پێکهاتوو لە سێ توێی P و N و P)

point — بۆر، خاڵ

pointer — نیشاندەر

Point-to-Point Protocol (= PPP) — پرۆتۆکۆلی

خاڵ-بە-خاڵ، پرۆتۆکۆلی خاڵبەخاڵ (لە ئینتەرنێتدا، یەکێک لە شێوەکانی پێوەندبوون بە ڕایەڵە)

pop[1] (pop)، "پاپ، پۆپ"، دەرپەڕاندن، لابردن

pop[2] دەرپەڕاندن، جێبەجێکردنی کردەی "پاپ"

POP[3] (= Post Office Protocol) پاپ (پرۆتۆکۆلی نووسینگەی پۆست. یەکێک لە شێوازەکانی کاری نەرمەواڵەکانی ئیمەیل)

pop-up پۆپئەپ، سەرهەڵدەر (لەپڕ سەرهەڵدەر)

pop-up menu منووی سەرهەڵدەر

popular ١ـ گشتی ٢ـ بەبرەو، بەباو، باو، ویستراو

port[1] دەرگا (لە گواستنەوەی دراوەکاندا، بەو شوێنە دەوترێ کە بتوانرێ وایەرە پێوەندییەکان پێوەند بدرێت بە سیستەمەوە، بۆ وێنە لە پشتی کۆمپیوتەر ئەو شوێنەی کە بتوانرێ کێبڵی چاپگەرەکەی پێوە پێوەند بدرێت)

port[2] دەرگا (لە ئینتەرنێتدا، ژمارەی خاڵی چوونەناو یان چوونەدەر، کە بەشێکە لە URL)

port[3] دەرگا (لە ڕایەڵەدا، دەزگایەک یان تۆڕێک لە هێڵەکان کە لەڕێی ئەوەوە، گواستنەوە، بینین و هەڵسەنگاندنی دراوەکان لواو دەبێت)

port[4] ڕاگواستن (گۆڕینی نەمەواڵەیەک بە نەرمەواڵەیەکی تر، بەمەبەستی بەکاربەریی لە سەکۆیەکی تردا، بۆ وێنە گۆڕینی بەرنامەیەکی ویندۆز بە بەرنامەیەک کە بکرێت لە "مەکینتاش"دا جێبەجێ بکرێت)

port[5] دەرگا، دەرگە، دەرکە (هەر جۆرە چوونەناوگە یان چوونەدەرگەیەکی ڕایەڵە)

port[6] زارک، دەم (لە بەرزەبێژدان "جەعبەبلیندگۆ"ی باس-ریفلێکس، کونێکە کە وەڵامی گشتیی سیستەمەکە چاک دەکاتەوە)

portability هەڵگرتەنێتی، توانای گواستنەوە یان هەڵگیران بۆهەبوون

portable هەلگرتەنی، هەڵگرتنی، هەڵدەگیرێ، دەستی

portable computer پێژمێری هەڵگرتەنی، کۆمپیوتەری هەڵگرتەنی

positive (+) ئەرێنی

power هێز، وزە

power supply سەرچاوەخۆراک، سەرچاوەخۆراکی ئەلەکترۆنیکی، سەرچاوەبژێو (ناو. کەرەستەی بەدیهێنانی تەزووی ئەلەکترۆنیکیی "دیسی")

PPP = Point-to-Point Protocol

preference هەڵبژاردە، بە چاک زانین

prefixe ١- پێشگر ٢- پێشبەند، پێشکۆ

presentation پێشکەشکاری

preview پێشبینین

primary سەرەتایی

prime number ژمارەی خۆبەش

print چاپ ـ دەرنووس، دەرنووسکردن

Print Screen key دوگمەی چاپکردنی پەردە (لەسەر تەختەکلیل هەیە بۆ ناردنی بینراوی سەر پەردە بۆ چاپکردن بەکار دەهێنرێت)

printer چاپکەر، چاپگەر، دەرنووسگەر

priority پێشەنگی

privacy خۆیی

private خۆیی، کەسی، تاکەکەسی، تایبەتی، ناگشتی، تایبەت بە خۆ

process ١ـ پرۆسە ٢ـ چارەسەر ٣ـ ڕێکخەر

processing ١ـ چارەسەری ٢ـ ڕێکخەری

processor ١ـ چارەسەرکەر ٢ـ ڕێکخەر

product بەرهەم

professional ١ـ "پیشەیی، پیشەگەرییانە". ٢ـ "پیشەگەر، پیشەوەر".٣ـ "کارناس، پسپۆڕ، لێزان".

profile ١ـ زانیاریی تایبەتی ٢ـ لاڕوو

program[1] پرۆگرام، بەرنامە

program[2] ١ـ پرۆگرامکردن (لە پێژمێردا) ٢ـ بەرنامەدانان

program[3] بەرنامە، بەرنامەی ڕادیۆیی، بەرنامەی تەلەفزیۆنی

programmer بەرنامەساز، بەرنامەچێکەر، بەرنامەدانەر، بەرنامەسازی کۆمپیوتەر، بەرنامەداڕێژ

programming بەرنامەسازی، بەرنامەچێکەری، چێکردنی بەرنامەی کۆمپیوتەر

progress پێشکەوتن، بەردەوامبوون، ڕەوت، چوونەپێش

projector وێنەنوێن، پرۆجەکتۆر

property تایبەتمەندی

protect پاراستن

protocol پرۆتۆکۆڵ، کۆنووس

provider دابینکار، دابینکەر

proxy (server) (**proxy**)، پراکسی، پرۆکسی، پێشکار (لە ئینتەرنێتدا، سیستەم یان شێوەناسی بۆ کۆنترۆڵی تێچوو/ دەرچووی دراوەکان لەنێوان بەکارهێنەران و ئینتەرنێت، لەنێوان پێگە و ئینتەرنێت و، یان لەنێوان بەکارهێنەران و یەک ڕاژەکاری ڕاژەکانی ئینتەرنێتدا، کە لەلایەن "ISP" [وەکوو "ناوبەست interface"ی نێوان بەکارهێنەرانی ئاسایی و ئینتەرنێت] دابەزین دەکرێ، تا لە یەک لا زانیارییەکانی بەکارهێنەر لە بیرگەی سیستەمی "ISP" لە بەردەستدا بێت و، لەلایەکی ترەوە، ئەگەری کۆنترۆڵی دەستپێگەیشتنی بەکاربەران بە ئینتەرنێت هەبێ)

publish بڵاوکردنەوە

pull	ڕاکێشان
pull-down	داڕماندن، داڕووخاندن ـ داخزاو
pull-dwon menu	لیستەی داخزاو
punch_card	کارتی کونکراو
punctuation	١ـ خاڵبەندیکردن، خاڵوبۆر بۆدانان ٢ـ خاڵبەندی، خاڵوبۆر
push	١ـ پەستاوتن، دەستپێیانان ٢ـ (دەست)داگرتن، (دەست)خستنەسەر
Python	پایسن، زمانێکی بەرنامەداڕشتنە

Q, q

QIC = Quarter-Inch Cartridge

QnA = Questions and Answers

QoS = Quality of Service

QT[1] کیوتی (نەرمەواڵەیەکی ژینگەپێشکەوتووە کە trolltech پەرەی پێ دا کە بەنەرمی بە Quasar Technologies ناوی دەرکردووە)

QT[2] = Quick Time

QT[3] = Quit talking

QT[4] "کیوت" (لە چات یا وتووێژی دەق بەکار دەبرێت وەکوو کورتکراوە بۆ cute, cutie واتە "جوانکیلە، خنجیلە، ئێسکسووک".)

quad چوارجا (لەبواری کۆمپیوتەردا بۆ پێوانی جۆرایەتی بەکار دەهێنرێت)

quality ١ـ جۆرایەتی ٢ـ تایبەخۆ ٣ـ نایاب، زۆر باش، باش ٤ـ چۆنێتی

Quality of Service (= QoS) جۆرایەتیی ڕاژە (توانای بەرهەمێک دەردەخات لە بەخشینی تەواو بۆ ئەو خزمەتگوزاری و ڕاژەیەی کە بۆی کراوە)

Quarter-Inch Cartridge (= QIC) پاشەکەوتکەری دراوەی موگناتیسی (ساڵی ١٩٨٣ بەرهەم هێنرا یەکەم ئامێری کۆگاکردنی زانیاری

بوو لەسەر پەپکەی موگناتیسی)

Qubit (= quantenbit = qbit) هاوشێوەی پێوانەی دووانییە. (یەکەی بنچینەییە بۆ پێوان، بەس ئەم وەکوو ژمارەیەکی دووانی نییە، بەڵکوو هەردووکیان پێکەوە کە باری سیستەمەکە دەردەخات)

query پرس، داوا، داواکاری

Questions and Answers (=QnA) بڕوانە FAQ، لیستەی پرسیار و وەڵامەکان

queue ڕیز

quick خێرا

Quick Time (= QT) "کویک تایم" (بەرنامەیەکە بۆ لێدانی مۆسیقا و ڤیدیۆ، کۆمپانیای ئەپڵ پەرەی پێ داوە)

quit وازهێنان، چوونەدەرەوە

quit talking (= QT) چوونەدەرەوە لە چات یان وتووێژی دەق

quiz ١ـ تاقیکاریلە، تاقیکاری (تاقیکارییەکی ناسەرەکی) ٢ـ پێشبڕکێ (ناو. بۆ وێنە ڕادیۆ و تەلەفزیۆن)

quota بەش

quote دەق، وەرگرتن

qwerty کوێرتی (شێوازی ڕیزبوونی پیتەکانی سەر تەختەکلیلە، کە بەشێوەی ئەمەریکی ناسراوە)

qwertz کوێرتز (شێوازی ڕیزبوونی پیتەکانی سەر تەختەکلیلە، لەو وڵاتانەی زمانی ئەڵمانی ئاخاوتن دەکەن و چەند وڵاتێکی تری ڕۆژهەڵاتی ئەورووپا. لەم شێوازەدا پیتیی (z) و (y) جێگایان گۆڕیوەتەوە)

R, r

radio ١ـ ڕادیۆ، ئامێری ڕادیۆ ٢ـ ڕادیۆیی، تیشک ٣ـ بێتەلناردن، ناردنی ڕادیۆیی

radio button کلیلی ڕادیۆیی (لە پەردەپیشاندان، زاراوەی نافەرمی، لە پێوەندی لەگەڵ هەر هەڵبژاردنێک لە لیستە "مینوو"، کە بە هەڵبژاردنی، بژاردەی پێشوو لەبەرچاو ناگیرێ)

RAID (= Redundant Array of Inexpensive Disks) (RAID)، ڕەید، ڕیزەکی زێدەداری دیسکە هەرزانباییەکان (کەڵک لە چەند دیسکێ بەشێوەیەکی هاوکات، بێ گوێدان بە "زێدە redundant"، بۆ تاودانی خێرایی)

RAM (= random-access memory) "ڕەم"، "ڕام"، بیرگەی دەستپێگەیشتن-بەهەڵکەوت، بیرگەی دەستپێگەیشتنی ڕاستەوخۆ (بیرگەی ئەلەکترۆنیکیی نیوەگەیەنەر بۆ پاشەکەوتی دراوەکان بەشێوەی ڕەمزە دوودووییەکان، بە شێوەی "random access")

RAR ڕاڕ (ڕاڕ، لە "پێژمێری computing"دا فۆرماتێکی پەستاوتنی پەڕگەیە کە لەلایەن ئەندازیاری نەرمەواڵەی "ڕووسی"یەوە " Eugene Roshal" پەرەی پێ دراوە. سەروشەکە کورتەی "Roshal ARchive" ە)

RAR file پەڕگەی ڕاڕ (کۆمەڵێ پەڕگەیە بۆ ئەوەی جێی کەمتر بگرێت پەستان کراوە)

RAS[1] (= Remote Access Services) (RAS)، ڕاس، ڕەس، ڕاژەکانی

دوورەدەستپێگەیشتن، ڕاژەکانی دەستپێگەیشتن لەڕێی دوورەوە

RAS[2] = Row address strobe

ratio ڕێژە

raw خاو

readable شیاوی خوێندن، خوێندەنی

real time کاتی دروست، کاتی تەواو

reboot "بووت"کردنەوە، سەرلەنوێ خستنەڕێ

recent تازە (ڕوودان)، نوێ

recently تازە، لەم دواییەدا

record تۆمارکردن

recovery گەڕاندنەوە

redo کردنەوە

redundant زێدە، ناپێویست

refresh نوێکردنەوە، تازەکردنەوە، بووژاندنەوە

register تۆمار

registration تۆمارکردن

registry تۆمارگە

regret ١ـ پەشیمانی، پاشگەزی ٢ـ پەشیمانبوونەوە، پاشگەزبوونەوە

reject بەرپەرچدانەوە، پەسەندنەکردن

relation پەیوەندی

release ١ـ بەرەڵاکردن، بەردان، ئازادکردن ٢ـ بڵاوکردنەوە (فیلم، پەڕتووک، دەنگوباس ... هتد) ٤ـ دەرچوونی وەشانێکی نوێ لە نەرمەواڵەیەک

reload بارکردنەوە، پڕکردنەوە

remote دوور، ڕێی دوور

remote control زەفت کردن لە دوورەوە، دوورکۆنترۆڵ، دوورەکۆنترۆڵ

remove لابردن

rename (1) ناونانەوە، دیسان ناونانەوە

RENAME (2) "ڕینەیم" (ناو. لە "DOS" و هەندێ زمانی ئاستبەرز، فەرمانێ کە ناوی یەک یان چەند پەڕگەیەک دەگۆڕێ)

rendering پوختەکردن

renew نوێکردنەوە

repeat ١ـ دووپات ٢ـ دووپاتکردنەوە ٣ـ دووپاتبوونەوە

repeater بەهێزکەر، دووبارەکەرەوە

replace (1) ١ـ خستنەشوێنی خۆی ٢ـ جێگرتنەوە، شوێنگرتنەوە ٣ـ لەجێدانان ٤ـ جێگۆڕین، خستنەبریکردن، گۆڕینەوە

REPLACE (2) "ڕیپلەیس" (ناو. لە "DOS"دا، فەرمانێ کە پەڕگە کۆنەکانی "directory"یەک لەگەڵ پەڕگە هاوناوەکانی لە "directory"یەکی تردا، بەڕۆژ دەکاتەوە یان دەگۆڕێ)

replication دووپات، ڕوونووس

request داوا

require پێویستبوون

resell فرۆشتنەوە

reseller فرۆشەرەوە، دووبارە فرۆشەر

reset ڕێکخستنەوە

response وەڵام

restart دەستپێکردنەوە

restore گەڕاندنەوە

resume بەردەوامبوونەوە، تێچوونەوە، خستنەوەکار، بەدەستهێنانەوە

rollback گەڕاندنەوە

roll-in ناو-خلۆر (گواستنەوەی دراوەکان لە بیرگەی یاریدە بۆ بیرگەی سەرەکی)

roll-out دەر-خلۆر (خلۆرکردن و گواستنەوەی دراوەکان لە بیرگەی سەرەکی بۆ بیرگەی یاریدە)

rollover بەسەرداجوولان

ROM (= read-only memory) (ROM)، "ڕام"، بیرگەی تەنیا-خوێندنی (بیرگەی ئەلەکترۆنیکی لەشێوەی "بیرگەی دەستپێگەیشتن-بەهەڵکەوت" کە بەگشتی یەک جار پڕ دەبێت و بەس خوێندنییە. کۆمەڵێ لە یەک یان لە چەند تەلاشی ~ پێکهێنەری "بیرگەی ڕام"ی کۆمپیوتەرن)

root ڕەگ

rotate خولاندنەوە، کرداری سووڕدان

rotation سووڕ، خول

rotation per minute (= rpm = RPM = rot/min) سووڕ لە خولەکدا

router ڕێدۆز (خوێندنەوەی بەریتانی: ڕۆوتە ، خوێندنەوەی ئەمەریکی: ڕاوتەر)

row ١ـ ڕز، ڕیز ٢ـ دێڕ ٣ـ ڕزکردن، ڕیزکردن

row address strobe تیشکی ناونیشانی دێڕ (لە بیرگەی ماتریسیدا، تیشکێک کە ناونیشانی دێڕ دیاری دەکات)

RPM = rotations per minute rpm

ruler ڕاستە

run ١ـ جێبەجێ ٢ـ جێبەجێکردن، بەڕێوەبەردن (لە کۆمپیوتەردا، پێدانی پەڕگە بە وەرگێڕ، یان جێبەجێی پەڕگەی exe و لەو چەشنە) ٣ـ گەڕان، کارکردن، ئیشکردن (بۆ وێنە لە مەکینەدا)

runtime (= run time) ماوەی گەڕان، ماوەی جێبەجێکردن، کاتی جێبەجێکردن

S, s

save پاشەکەوت

save as پاشەکەوت وەک، داگرتن وەک، هەڵگرتنەوە وەک

scan پشکنین، پێداگەڕی

scanner پشکنەر، پێداگەڕ، وێنەخوێن، وێنەخوێنەر، "سکانێر"

scanning پشکنین، پێداگەڕان

scanning device ئامێری پشکنین، ئامێری پێداگەڕان

scene دیمەن

schema گەڵاڵە، نەخشە، وێنەی پیشاندەر

scheme ١ـ گەڵاڵە، پلان، نەخشە، ڕێدانان ٢ـ نەخشەکێشان، ڕێدانان

scope بوار

screen پەردە

screensaver پەردەپارێز

script نووسراو، سکریپت، دەستنووس، نووسینە

script editor دەستکاریکەری نووسینە

script file پەڕگەی نووسینە

scriptwriter نووسەر (لە ڕاگەیێنەکاندا، زاراوەیەکی گشتییە واتە نووسەری ناوەڕۆک و دەقی فیلم، ناوەڕۆک و دەقی بەرنامەی تەلەفزیۆنی، ناوەڕۆک و دەقی خوێندن لە ڕادیۆ و هتد)

scroll ١ـ کێشان ٢ـ پێچۆکە ٣ـ پێچۆکەنواندن، پێچۆکەنوێنی
٤ـ پێچۆکەگەری (پیشاندانی ناوەڕۆک و دەق لە پەردەپیشاندا، بەشێوەی لاپەڕەی وا کە وەکوو پێچۆکە (طومار) تێدەپەڕێت)

scroll arrow تیرەپێچۆکە

scrollbar (= scroll box) تووڵەکێشان، تووڵەپێچۆکە، تووڵەپێچۆکەدان (لە GUIدا، ئەو تووڵانەی کە لەلای ڕاست یان لەلای خواری پەنجەرەیەکن و، بە مشک و بە تیرەکلیلەکان دەکرێ هەڵبژێردرێن یان بگۆڕدرێن. بە هەڵبژاردن و گۆڕانی، دەتوانرێ ژوور یان خوار، لای ڕاست یان چەپی ناوەڕۆک و دەقەکە، وەکوو پێچۆکە (طومار)یەک لەسەر پەردەدا پیشان بدرێت)

scroll box = scrollbar

scroll buffer نێوانگری پێچۆکە

scroll down داکێشان، پێچۆکەداکێشان

scrolling پێچۆکەگەری، بەپێچۆکەپیشاندان

scroll left ١ـ چەپڕۆیی پێچۆکە (جووڵانی ئاسۆیی پەردەپیشان بەشێوەی پێچۆکەیەک بۆ لای چەپ) ٢ـ بۆ لای چەپ ڕۆیشتنی پێچۆکە ٣ـ بۆ لای چەپ بردنی پێچۆکە)

scroll right ١ـ ڕاستڕۆیی پێچۆکە (جووڵانی ئاسۆیی پەردەپیشان بەشێوەی پێچۆکەیەک بۆ لای ڕا ست) ٢ـ بۆ لای ڕاست ڕۆیشتنی پێچۆکە ٣ـ بۆ لای ڕاست بردنی پێچۆکە

scroll up هەڵکێشان، پێچۆکەهەڵکێشان

scrollbar تووڵەکێشان، تووڵەپێچۆکە

scrub خاوێنگەریی بیرگە (سڕینەوە و لابردنی تەواوی زانیارییەکان لە دیسک یان لە بیرگە)

SCSI (= Small Computer system Interface) **(SCSI)**، "سکازی" (ناوبەستی کۆمپیوتەری بچووک. یەکێک لە ستانداردەکانی خولگەی

ناوبەست بۆ پێوەنددانی کۆمپیوتەر بە ئامێرە دەرەکییەکان، بەتایبەت دیسکلێخوڕ، کە لەلایەن ANSI ئامادە کراوە)

search	گەڕان، پشکنین
search engine	مەکینەی پشکنەر، ماتۆڕی پشکنەر، نەرمەواڵەی پشکنەر (نەرمەواڵە، بەرنامە، فەرمان، یان بەشێک لە نەرمەواڵەیەک، کە بۆ جێبەجێکردنی "پشکنین" بەکار دەبرێت)
searcher	پشکنەر، گەڕانکار، بگەڕ
security	پاراستن، ئاسایش
seed	تۆو، تۆوکردن، چاندن
selection	دیاریکردن
selsyn (= synchro)	"سێلسین" (ناو. جۆرێک سیستەمی کۆنترۆڵ)
send	ناردن
sensor	هەستەوەر
sequence	ڕیزە، زنجیرە
serial	زنجیرەیی
series	زنجیرە
server	ڕاژەکار
service	ڕاژە
session[1]	خولێکی کاری، دانیشتن، کۆڕ (بۆ نموونە خولێک یان دانیشتنێکی کاری لەگەڵ ڕایەڵەدا)
session[2]	کۆڕی وانە، وانەکۆڕ، پۆل
setting	ڕێکخستن
settings	ڕێکخستنەکان
setup	جێگیرکردن
shape	شێوە، شێواز
share[1]	١ـ بەش، پشک، بەرکەوت ٢ـ بەشکردن، دابەشکردن ٣ـ هاوبەشیکردن، بەشکردن لەگەڵدا

SHARE[2] "شەیر" (لە DOS دا فەرمانێ کە بەرنامەی "SHARE" بۆ جێگیرکردنی هاوبەشگەری و قوفڵی پەڕگە لە دیسک و ڕایەڵەدا جێبەجێ دەکا)

shareware هاوبەشەواڵە، (نەرمەواڵەیەک کە فرۆشیار بەبێ وەرگرتنی پارە دەیدات بە کڕیار یان کڕیارەکە دەتوانێ کۆپییەکی لە هەرکەس وەرگرێ و تاقیی کاتەوە، بەڵام ئەگەر هات و بە دڵی بوو و پەسەندی کرد و بیەوێ بەکاری بهێنێ، ئەرکی سەرشانیەتی پارەکەی بدات بە چێکەرەکەی)، پرۆگرامی بڵاوکردنەوە

shareware/freeware هاوبەشەواڵە/ خۆڕاییواڵە

sheet پەڕە

shell[1] چوونەدەرەوە بۆ سیستەم، "شێڵ"

shell[2] ١ـ تێکڵ ٢ـ قاوغ

shell script نووسینە (سکریپت)ی "شێڵ"

shift[1] ١ـ شوێنگۆڕین، گواستنەوە ٢ـ شوێنگواستنەوە، شوێنگۆڕان

shift[2] گۆڕەر (ناو. لە مەکینەی نووسین و تەختەکلیل)

SHIFT[3] "شیفت" (ناو. لە "DOS"دا، فەرمانێ کە لە پۆلەبەرنامەکاندا، شوێنی ئەو پارامەترانەی دەتوانن بگۆڕدرێن، دەگۆڕێ)

shift[4] نۆرەی کاری، نۆرەکار، شیفت

short کورت

shortcut قەدبڕ

sign in واژۆکردن

signature واژۆ

site شوێن، جێ، پێگە، بنکە

skin پێست

slash لارەهێڵ

slice پارچە، قاژ، کەرت

slide سلايد

slide layout گەڵاڵەبەندیی سلايد

slot قلّيش

Smart buisness کاسبیی زیرەکانە

Smart phone تەلەفۆنی زیرەک، تەلەفۆنی هۆشمەند

socket پێکەوەبەست

software نەرمەواڵە، نەرمەئامێر، کاڵانەرم

software platform سەکۆی نەرمەواڵە

sound card کارتی دەنگ

source سەرچاوە

space بۆشایی

spacebar نێوانتووڵ

spam پۆستی نەخوازراو

spoof (ed) web site وێبگەی ساختە

spool نۆرە

spyware سیخوڕیواڵە، پرۆگرامی سیخوڕی

SQL (= Structured Query Language) سیکوێڵ (زمانی داخوازیکردنی وەرگرتنی زانیارییە، کۆمپانیای IBM بەشی توێژینەوە ساڵی ١٩٧٤ دایهێنا)

SSH (= Secure Shell) ئێس‌ئێس‌ئێچ (پرۆتۆکۆلێکی پارێزراوە بۆ کارکردن لە دوورەوە)

standalone سەربەخۆ

standard ئاسایی، پێوانە، نموونەیی، ستاندارد

start دەستپێکردن، دەستپێک

startpage دەستپێکردن، لاپەڕەی دەستپێک

stationary جێگیر

statistics سەرژمێری، زانستی

status ئاست، دۆخ

storage[1] بیرگە (ناو. زاراوەی گشتی بە واتای هەموو جۆرە بیرگەیەک، بریتییە لە "RAM" و "ROM" و دیسک و نەوار "شریت" و هتد)

storage[2] (= auxiliary storage) بیرگەی یاریدە (ناو. بریتییە لە دیسک و شریت)

storage[3] (= memory) بیرگەی سەرەکی (ناو. بریتییە لە "RAM" و "ROM")

storage[4] پاشەکەوت، پاشەکەوتگەری

store کۆگا، کۆگاکردن

storekeeping کۆگا

story board پێگەی کارکردن

stream تەوژم

string ڕیزبەند، زنجیرەنووسە

strobe تیشک، تیسک، ترووسک، ڕووناکی، پرشنگ

structure پێکهاتە

style شێواز

sub- "ژێر-"

subnet (= subnetwork) (subnet)، ژێرڕایەڵە، داپۆشەری

subnet mask (subnet mask)، پۆششی ژێرڕایەڵە

subscribe بەشداربوون

support پاڵپشتکردن، پاڵپشتیکردن، پشتیوانی

surfing وێبگەردی، وێبگەڕی

switch کلیل، سویچ

symbol نیشانە، هێما

SYN [1] (= Synchronizing Segment) "سین"، پارچەی هاوکاتگەر (ناو. لە TSP/IP)

SYN [2] (= synchronizing character) "سین"، نووسەی هاوکاتگەر (ناو)

SYN [3] (= synchronous idle) "سین"، بەتاڵیی هاوکاتگەر (ناو و ئاوەڵناو)

sync (= synchronization) هاوکاتگەری (ناو. زاراوەی نافەرمی)

sync bit بیتی هاوکاتگەری

SYN character = synchronous idle character

synchro [1] (= self-sychronous device) هاوکاتگەر، هاودەمگەر "سەنکرۆ" (ناو. سیستەمی ئەلەکتریکیی کۆنترۆڵدار، بۆ کۆنترۆڵ، ناردن و وەرگرتنی جێگۆڕکێی گۆشەیی یان جووڵەی گۆشەیی)

synchro- [2] "هاوکات ـ" (پێشکۆ)

synchro [3] = selsyn

synchronise = synchronize

synchronism هاوکاتی، هاودەمی، هاوهەنگاوی

synchronization [1] (= sync) هاوکاتی، هاودەمی (ناو)

synchronization [2] (= synchronizing) هاوکاتگەری، هاوکاتسازی

synchronization bit بیتی هاوکاتگەری

synchronization character نووسەی هاوکاتگەری

synchronization field بواری هاوکاتگەری

synchronization pattern شێوەئاسای هاوکاتگەری

synchronization pulse (= sync pulse) پرتەی هاوکاتگەری

synchronization signal = sync signal

synchronize (= synchronise) هاوکاتکردن، هاودەمکردن،

هاوهەنگاوکردن

synchronized هاوکات، هاودەم

synchronizer هاوکاتگەر

synchronizing ١ـ هاوکاتگەری (ناو)

٢ـ هاوکاتگەر، هاوکاتساز (ئاوەڵناو)

synchronizing character = SYN

Synchronizing Segment = SYN

synchronizing signal نیشانەی هاوکاتگەر

synchronous هاوکات، هاودەم

synchronous idle character (= SYN character) نووسەی بەتاڵی هاوکاتگەری، نووسەی بێکاروئیشیی هاوکات (نووسەیەک کە زانیارییەکی لەباردا نییە و تەنیا بۆ هاوکاتگەری بەکار دەچێ، بۆ وێنە: نووسەی خاوەن نهێنیی ٢٢ لە "ئەسکی"دا)

syntax ڕستەکار، داڕستن، ڕستەسازی

system سیستەم

system administrator بەڕێوەبەری سیستەم (ئەو کەسەی کە لێپرسراوە لە بەڕێوەبردنی چەند کۆمپیوتەرێک لە سیستەمێکدا)

system programmer بەرنامەداڕێژی سیستەم

T, t

tab (1) سەرخشتە، "تاب" (ئەو ستوونەی کە هەموو دێڕەکانی پەڕە، لەو خاڵەدا، هاوستوون دەبن)

tab (2) بازدان، بازپێدان، پەڕاندن، خشتاندن، جووڵەکردن لە خشتەدا (لە منوو و لیستە، جووڵەکردن لە بوارەکانی بژاردەکان و خانەکانی خشتە، بەبێ کەڵکوەرگرتن لە مشک و، یان لێدانی یەک بە دوای یەکی "کلیلی بازدان tab key")

tab (3) ١ـ کلیلی خشتەبەندی ٢ـ لێدانی کلیلی خشتەبەندی

tab (4) زمانە، گوێچکەکارت

Tab key بازدەر، دوگمەی تاب

tabbing ١ـ خشتەبەندی ٢ـ لێدانی کلیلی خشتەبەندی، بازدان، بازپێدان

table خشتە

tablet computer تەختەپێژمێر، تاتەپێژمێر

Tablet PC تەختەپێژمێری کەسی، تاتەپێژمێری کەسی

tag تاگ

tape شریت، نەوار، تۆمارکردن لەسەر شریت (نەوار)

tape drive لێخوڕی نەوار، وەگەڕخەری نەوار

target مەبەست، ئامانج

task کار، ئەرک

taskbar تووڵی کار

TB = terabyte تێرابایت

TCP (= Transmission Cortol Protocol) تی‌سی‌پی، پرۆتۆکۆڵی کۆنترۆڵی گواستنەوە، کۆنووسی کۆنترۆڵی ناردن (لە پێوەندییە دراوەیییەکاندا، کۆنووس یان ستانداردێ کە بۆ ناردن و وەرگرتنی دراوەکان لەنێوان چەند کۆمپیوتەرێکدا بەکار دەبرێت. جۆرێکی TCP/IP یە)

TCP/IP (= Transmission Cortol Protocol/Internet Protocol) (TCP/IP)، تی‌سی‌پی/ئای‌پی، پرۆتۆکۆڵی کۆنترۆڵی گواستنەوە/ پرۆتۆکۆڵی ئینتەرنێت (پرۆتۆکۆڵ یان ستانداردی ئینتەرنێت، بۆ بەدیهێنانی پێوەندیی جیهانیی کۆمپیوتەرەکان)

TCP-IP = TCP/IP

TCP/IP Protocol Family بنەماڵەی پرۆتۆکۆڵەکانی تی‌سی‌پی/ ئای‌پی

technology تەکنۆلۆژیا، تەکنیکزانی، پیشەزانی

tele-education دوورەفێرکاری

telework دوورکاری

telework center بنکەی دوورکاری، ناوەندی دوورکاری

telex (= TX) تێلێکس، تەلەفۆنی دەقی، دەقەتەلەفۆن

Telnet (Telnet)، تێل‌نێت (ناوی بازرگانی. ئامێر و ڕایەڵەیەکی کۆن لە ئینتەرنێتدا، لەسەر بنەمای یونیکس، کە بۆ ناردن‌وەرگرتنی دەق و بەرنامە کار دەکات. بەکارهێنەر دەتوانێ ڕاستەوخۆ بچێتە نێو پێگەکانی تێل‌نێت و، لەگەڵ بەرنامەکانیدا ڕاستەوخۆ کار بکات)

template داڕێژە

temporary کاتی

tera- تێرا (وەکو پێشگر بۆ یەکە پێوانەییەکان، واتە "10^{12}"، بۆ پێوانی قەبارەی بیرگە بەکاردەهێنرێت لە کۆمپیوتەردا)

Terabyte = TB تێرابایت (توانای قەبارەی بیرگەیەکە،

دەکاتە ١٠٠٠ یاخود ١٠٢٤ گیگابایت)

term — زاراوە، دەستەواژە، واژە

terminal — تێرمیناڵ، کۆتاگە

terminate — کۆتاییپێهێنان، لەناوبردن

text — دەق

text editor — دەقنووس، دەستکاریکەری دەق

text processing — دەقرێکخەری، دەقکاری

text processor — دەقرێکخەر، دەقکار

text string — دەقەریزبەند

texture — چنین، ڕستن

TFT (= Thin Film Transistor) — تی ئێف تی (مۆنیتۆرێکی (LCD)یە کە لەسەر کۆمپیوتەرە هەڵگرتەنییەکان و شاشە تەختەکاندایە. هەروەها وەک "ماتریس"ی چالاکیش بەناوبانگە)

theme — ١ـ باس، سەرباس، بابەت ٢ـ وتار ٣ـ ئاواز

third-generation computers — سێهەم وەچەی کۆمپیوتەر، سێهەم چەرخی کۆمپیوتەر (یەکەم قۆناغ بوو کە سوورە تەواوی ئەلیکترۆنی " integrated circuits" تیا بەکارهات)

timeline — کاتهێڵ

Time-to-live (= TTL) — کاتی ژیان، کات-بۆ-ژیان (لە ڕایەڵەدا، ئەو ماوەیەی کە "datagram"ێک دەتوانێ لەسەر هێڵدا بێت)

tips — ڕێنیشاندان، ڕوونکردنەوە

title — سەردێڕ

toggle — زامن (زوانە یان گیرەیەک کە لە جووڵە و جێبەجێبوونی تیکەیەک لە ئامێرێکدا بەرگری دەکات)

tool — ئامراز

toolbar تووڵامراز، میلامراز

top لووتکە، سەرتۆپ

topic بابەت

topology تۆپۆلۆژی، شێوەناسی

touch ساو، ساوان، دەستلێدان، دەست پێهێنان

touch mobile ساومۆبایل

touch screen ساوپەردە

track[1] ١ـ شەقار (لە دیسکدا)، لێوارە (لە شیریتدا) ٢ـ شوێنپێ ٣ـ شوێنکەوتن، سۆراخکردن

track[2] "ترەک"، "تراک" (لە "سیدی"ی مۆسیقادا، هەر کام لە پارچە مۆسیقا تۆمارکراوەکان)

track address ناونیشانی شەقار (لە دیسکدا)

trackback ڕێباز، ڕێچکە

trackball (= track ball) گۆسووڕ (ئامێرێکی تێچووە کە بریتییە لە گۆیەک کە سووڕ دەخوات و، بە سووڕاندنی، زانیارییەکانی جێنیشاندەر دەچێتە ناو کۆمپیوتەرەوە. ئەرکی گۆسووڕ وەکوو ئەرکی "مشک"ە)

transaction ڕێککەوتن، گواستنەوە

transfer گواستنەوە

transform گۆڕین

transmission ناردن

transparent ڕوون، ڕۆشن، پاشبین

trick فێڵ، تەڵە

tridimensional سێلایی

trojan horse ئەسپی ترۆجان / تەروادە (جۆرە بەرنامەیەکی تێکدەری وەکوو ڤایرۆس)

TTL[1] (= transistor-transistor logic) (TTL)، تیتیئێڵ

	(ژیربێژیی ترانزیستۆر- ترانزیستۆری)
TTL² = Time-to-live	کاتی ژیان، کات-بۆ-ژیان
turbo	خێرا (زاراوەیەکە بۆ خێرا کارکردنی سیستەم یا بەرنامەیەک بەکارهێنراوە)
TWAIN (= technology without an interesting name)	تواین (کۆنووسێکە بۆ هێنانی وێنە لە ئامێرێکی ڕووپێو "scanner"ەوە لە بەرنامەیەکی بەکاربەریدا کە بۆ ئەو مەبەستە بەکار دەهێنرێت)
twitter	تویتەر (تۆرێکی کۆمەڵایەتیی بەرفراوانە، دەتوانێت لە ڕێی پەیامی کورتەوە (١٤٠ نووسە) هەواڵی نوێت بە دۆستەکانت بگەیەنێت لە تۆڕەکەدا، ماڵپەڕی فەرمی (wwww.twitter.com
type	١. جۆر ٢. چاپکردن

U, u

Ubuntu ئوبونتوو (سیستەمێکی کارپێکردنی خۆڕاییە کە لەلایەن بەکارهێنەرانەوە چێ کراوە)

UCP[1] (= universal computer protocol) "یووسیپی"، کۆنووسی گشتیی کۆمپیوتەر، کۆنووسی جیهانیی کۆمپیوتەر

UCP[2] (UNIX-to-UNIX Copy Protocol**)** "یووسیپی"، کۆنووسی لەبەرگرتنەوەی یونیکس-بۆ یونیکس

UDA (= Universal Data Access) "یوودیئەی"، دەستپێگەیشتنی دراوەی جیهانی

UDF (= Universal Disk Format) "یوودیئێف"، فۆرماتی جیهانیی دیسک

UDMA

UDO (= Ultra density optical) "یوودیئەو"، ڕووناکیی لەژوورچڕی

UDP (= User Datagram Protocol) "یوودیپی"، کۆنووسی داتاگرامی بەکارهێنەر (لە ئینتەرنێتدا، جۆرە پرۆتۆکۆلێکی تایبەت بە ناردنی دراوەکانی "stream" کە بە مۆدی "packet" کار ناکات). (کۆنووسێکی پەیوەندییە کە ڕاژەیەکی سنووردار پێشکەش دەکات کاتێ پەیامەکان دەگۆڕدرێنەوە لەنێوان کۆمپیوتەرەکان لە ڕایەڵەیەک کە پرۆتۆکۆلی ئینتەرنێت بەکار دەبات)

UHF (= ultrahigh frequency = decimetric waves) "یووئێچئێف"، لەرەی لەژووربەرز (لەرەکانی لەنێوان ٣٠٠ میگاهێرتز تا ٣٠٠٠ میگاهێرتز)

UI (= user interface) "یووئای"، ناوبەستی بەکارهێنەر، نێوانەرووی بەکارهێنەر

UIML = User Interface Markup Language "یووئایئێمئێڵ"، زمانی هێمادانانی ناوبەستی بەکارهێنەر (زمانێکی ڕاڤەکەرە کە ڕێگە دەدات وێبپەڕێک چێ بکرێ کە دەتوانرێ بنێردرێت بۆ جۆرێک لە "کارتخوێنەرەکان". بۆ وێنە پێژمێرێ لەگەڵ پەردەپیشانێکی گەورە و تەختەکلیلێک یان "phone smart"ێک بە پەردەپیشانێکی بچووک و بێ هیچ تەختەکلیلێ)

ultra- لەولا، لەژوور، لەوپەڕ (پێشگر)

UML[1] = Unified Modeling Language "یووئێمئێڵ" (زمانێکی مۆدێلیی یەکگرتووی گشتی)

UML[2] **(**=User-Mode Linux) (UML)، "یووئێمئێڵ" (شێوازێکی هێمن و پارێزراوە بۆ گەڕانی وەشانەکانی لینوکس و پرۆسەکانی لینوکس) http://user-mode-linux.sourceforge.net

UMS (UMS)، "یووئێمئێس" (بەڕێوەبردنێکی پەیامە دەنگی، فاکسی و دەقە ئاساییەکانە وەک تەنەکانی ناو تاکە نامەدانێک، کە بەکارهێنەر یان بەهۆی ڕاژەخوازێکی پۆستە ئەلەکترۆنییەکی ئاساییەوە یان بەهۆی تەلەفۆنەوە، دەتوانێ دەستپێگەیشتنی پێ هەبێت)

UMTS (UMTS)، "یووئێمتیئێس"، سیستەمی پێوەندیی بێتەلی گەرۆکی جیهانی (سیستەمێکە بە واتای بەرینباندی، ڕاگواستنی دەق، وێنە، دەنگ، ڤیدیۆ و فرەڕاگەیەنەکان "ڕەنگاڵە" لەسەر بنەمای گورزەبیتی، بە خێراییی گواستنەوەی ٢ میگابیت لە چرکەدا)

unary یەکانی

UNC = Universal Naming Convention

underscore بنهێڵ

undo پووچکردنەوە، هەڵوەشاندنەوە، سڕینەوە

undo buffer نێوانگری پووچەڵکردنەوە

undo disk پەپکەی پووچکردنەوە

Unicast یونیکەست

Unicode یونیکۆد

(کۆدکردنێکی گشتییە بۆ سیستەمەکانی کۆمپیوتەر لە جیهاندا. هەموو پیتێک و ژمارەیەک یان نووسەیەک (character) کۆدێکی تایبەتی هەیە. ئەم کۆدە هەر هەمان کۆدە و نەگۆڕە لەسەر هەر سیستمێک، لە هەر پرۆگرامێک یان بۆ هەر زمانێک. ئەم کۆدە پێی دەڵێین یونیکۆد و ڕێکخراوێکی جیهانی سەرپەرشتی بڵاوکردنەوە و پێناسکردنیان دەکات.)

Unicode Transformation Format (=UTF)

Unified Modeling Language (= UML) زمانی یەکگرتووی مۆدێلدانان (لە ئەندازیاریی بەرنامەداڕشتندا بەکار دەهێنرێت بە تایبەت لە تەنخوازیدا "OOP")

uninstall دامەزرانسڕی، دامەزرانسڕینەوە، هەڵوەشاندنەوە

union یەکێتی

unique بێهاوتا، بێوێنە

unit یەکە

Universal Naming Convention (= UNC) پەیمانی ناونانی جیهانی (پەیمانی جیهانی بۆ ناونانی ناو و ناونیشان لە ڕایەڵەدا. ناوی نەرمەواڵە)

Universal Plug and Play (=UPnP)

Universal Resource Locator (=URL)

Universal Serial Bus (=USB)

UNIX (=UNiplexed Information and Computing Service) یونیکس (سیستەمێکی کارپێکردنە)

unmute نەکپاندن، کپنەکردن، دەنگبەردان

unsigned بێنیشانە، بێهێما

up-time (= uptime) کاتی کردنەوە، کاتی چالاکی

update نوێکردنەوە، ئەمڕۆژیکردن، بەڕۆژکردن

upgrade بەرزکردنەوە

uplink بارکردن، سەرخستن

upload بارکردن

UPnP (UPnP)، پێوەکردن و لێدانی جیهانی

(ستانداردێکە کە ئینتەرنێت و پرۆتۆکۆڵەکانی وێب بەکار دەهێنێ و توانا دەدات بە کەرەستەکانی تری وەکوو پێژمێر، لائامێرەکان، کەرەستە پێشکەوتووەکان و یەکە بێتەلەکان کە لە ڕایەڵەیەکدا پێوەند بدرێن و خۆکارانە یەکتر بدۆزنەوە)

UPS (= uninterruptible power supply) (UPS)، سەرچاوە وزەبەخشی بێپچڕان

upstream سەرخستن، ڕەوتی بەرەوبان، ڕەوتی بەرەوسەر، ڕەوتی بەرەوژوور، ڕەوتبان، ڕەوتسەر (لە تەلەفۆنیدا، ڕەوتی پێچەوانەی ڕێڕەوی نێرەر بۆ وەرگر)

up-time (= uptime) کاتی کردنەوە، کاتی چالاکی

URI (= Uniform Resource Identifie) (URI)، "یووئارئای"، ناسێنەری سەرچاوەی چوونیەک (ناوی گشتی بۆ هەموو جۆرە ناو و ناونیشانێک کە ئاماژە دەکەنە "تەن object" لە "World Wide Web". یەک "URL" جۆرێکە لە "URI")

URL (= Universal Resource Locator = Uniform Resource Locator) (URL)، ئرڵ، یووئارئێڵ، شوێندۆزی سەرچاوەی جیهانی (لە ئینتەرنێتدا، "ناونیشانی وێب")

USB (= Universal Serial Bus) "یووئێسبی"، تێپەڕگەی زنجیرەبەستی گشتی (جۆرە ستانداردێکی تێپەڕگە بۆ هەموو جۆرە لائامێرێکی خێرایی-خوار و خێرایی-مامناوەندی)

user بەکارهێنەر

user ID پێناسەی بەکارهێنەر

user name ناوی بەکارهێنەر

user-friendly بەکارهێنەرپەسەن

User interface (= UI)

USSD (USSD)، "یووئێسئێسدی"، ڕاژە دراوەی پاشکۆییی

نارێکپێکهاتوو (سیستەمێکی جیهانییە بۆ تەکنۆلۆژیای پێوەندیی "GSM"ی مۆبایل، بۆ ناردنی دەق لەنێوان تەلەفۆنێکی گەڕۆک و پرۆگرامێکی "بەکاربەری application" لە ڕایەڵەدا)

UTF (=Unicode Transformation Format) کڵێشەی گۆڕینی یونیکۆد

(پێوانەییەکە بۆ پێناسکردنی یونیکۆد، تاکوو کۆدکردنە یەکگرتووەکە بتوانێت کە لەگەڵ هەموو پێوانەییەکانی تردا بگونجێت. باوترین جۆری "UTF-8"ە)

utility بەکەڵک، سوودمەند، سوودمەندی

(بەرنامەیەکە کە هاوکاریی سیستەمێک دەکات بۆ بەجێهێنانی کارێکی لاوەکی، واتە ئەرکی سەرەکیی سیستەمەکە بەجێ ناهێنێت)

UTP (UTP)، "یووتیپی"، جووتەکێبڵی بادراوی بێپۆشەر

("جووتەبادراو Twisted Pair"، جۆرە کێبڵێکە کە بەکار دەبرێ بۆ پێوەندیی تەلەفۆنی و پێک هاتووە لە چەند سەد تەلی مسینی تەراخراو لە پۆششێکی هاوبەشدا. گەیەنەرێ لە جووتەکەدا زانیارییەکان هەڵدەگرێ و ئەوی تر تەلی زەویدارە و لەڕێی بادان زەبرەکە کەم دەکاتەوە. کێبڵەکان بە دوو جۆرن: "کێبڵی بێپۆشەر unshielded twisted pair, UTP" و "کێبڵی پۆشەردار STP ,shielded twisted pair")

V, v

value نرخ، بەها

variable گۆڕاو

VB = Visual Basic

VBA = Visual Basic for Application

VBS = Visual Basic Script

VBScript (= Virtual Basic Script = VBS) ڤیبیسکریپت

(ژێرکۆمەڵێ لە بەیسیکی وێنەیی، کە بەتایبەت لە بەرنامەداڕێژی بۆ وێب بەکار دەبرێ)

VCD (= Video Compact Disc) ڤیسیدی (ڤیدیۆی دیسکی پەستاوتە)

vector ئاراستەبڕ

vendor فرۆشیار

verbose درێژە

verify ١ـ سەلماندن، بەڵگەبۆهێنانەوە ٢ـ ساغکردنەوە (ڕاستیی شتێک)

version وەشان

video ١ـ ڕەنگی، وێنەیی، ڤیدیۆ ٢ـ ڕەنگ، وێنە، ڤیدیۆ

view ١ـ بینین ٢ـ پیشاندان

virtual گریمانە، گریمانەکی

virtual LAN گریمانە ڕایەڵەی ناوخۆیی

Virtual Private network (= VPN) گریمانە ڕایەڵەی خۆیی، ڕایەڵەی خۆییی گریمانەکی

virus ڤایرۆس

visible بینراو، دەرکەوتوو

visual بینراو، دیدەیی، دیدەنی، دیداری

Visual Basic (= VB) ڤیژواڵ بەیسیک، بەیسیکی دیدەیی

(جۆرە بەیسیکێکی تاڕادەیەک نوێی پێشکەوتوو، کە دەتوانێ بۆ بەرنامەداڕێژیی تەنخواز بەکار بێت)

Visual Basic for Application (= VBA) ڤیژواڵ بەیسک بۆ پەرەپێدانی بەرنامەی بەکاربەری

Visual Basic Script (= VBS) ڤیژواڵ بەیسیک سکریپت، سکریپتی بەیسیکی دیدەیی

VLAN = virtual LAN

voice دەنگ

Voice Card کارتی دەنگ

VOIP(= Voice Over IP) گواستنەوەی دەنگ لە ڕێگەی (IP)ەوە

Voice Over IP

volume پلەی دەنگ، قەبارە، بەرگ

VPN = Virtual Private network

vulnerable بەرگەنەگر

W, w

W3C (=World Wide Web Consortium) ڕێکخراوی وێب

(کۆمەڵەیەکی جیهانییە، ساڵی ١٩٩٤ پێک هێنراوە، کاریان پێناسەکردنی پێوانەیی گونجاوە بۆ وێب. بۆ زانیاریی زیاتر بڕوانە www.w3.org)

WAN (= Wide Area Network = wide-area network) (WAN)، وان

ڕایەڵەی ڕووبەربڵاو

Wap[1] (= wireless application protocol**)** (wap)، "واپ"،

پرۆتۆکۆلی بەکاربەریی بێتەل (ستانداردێکە بۆ گواستنەوەی دەق و گرافیک بۆ تەلەفۆنە گەڕۆکە دیجیتالەکان وەک تەلەفۆنەکانی "GSM")

Wap[2] (=Wireless Access Point**)** (wap)، "واپ"، خاڵی دەستپێگەیشتنی بێتەل

ware واڵە، ئامێر، کاڵا (وشەیەک کە لەگەڵ هەندێ وشەی تر دێت، وەکوو نەرمەواڵە، ڕەقەواڵە)

Warez وارێز (پرۆگرامێک کە کۆپی دەکرێ بە شێوەیەکی نایاسایی و لە ڕێگەی ئێنتەرنێتەوە بلاو دەکرێتەوە)

watchdog پارێزەر، پاسەوان، سەگی پاسەوان

watchdog timer (= WDT) کاتپێوی پاسەوان (یەکەیەک یان کارتێکی ئەلەکترۆنییە کە هەندێ کردە جێبەجێ دەکات پاش هەندێ کاتی دیاریکراو ئەگەر شتێک هەڵە ببێت لە سیستەمێکی ئەلەکترۆنی و سیستەمەکە لە خۆیەوە نەگەڕێتەوە)

wav (wav, wave)، "واڤ، وەیڤ"

("wav" کە بە "وەیڤ wave"یش دەخوێنرێتەوە، جۆرە فۆرماتێکی پەڕگەی دەنگییە کە لەلایەن مایکرۆسۆفتەوە چێ کراوە. بووە بە پەڕگەفۆرماتێکی ستانداردی ئاودیۆ بۆ هەموو شتێک، لە دەنگەکانی سیستەم و یارییەوە بگرە هەتا "بیستەنی بە چۆنایەتیی سیدی CD-quality audio". پەڕگەکانی واڤ دەتونرێ لەسەر سیدییەک بسووتێنرێ بۆ ئەوەی پاشتر لە سیدیلێدەرێک لێ بدرێتەوە. پەڕگەیەکی وەیڤ وەها دەناسرێتەوە کە لە کۆتاییەکەیدا درێژکراوەی ".WAV" هەیە. فۆرماتێکی هاوتای ئەمە لە ماکینتۆش و لینوکس پێی دەوترێ "AIFF")

wave[1] شەپۆل

wave[2] (بنوارە wav)

web وێب

web browser وێبگەڕ

web page وێبپەڕ، وێبپەڕە

webcam (= web camera) وێبکام، کامێرای وێب

webcast پەخشی وێب، وێبپەخش

webcasting وێبپەخشی (پەخشکردنی دەنگ و ڕەنگ بە هۆی ئێنتەرنێت)

WebDAV (WebDAV)، "وێبداڤ"

("وێبداڤ" پرۆتۆکۆلێکە کە ئەو ئەگەرە پێک دەهێنێ کە زانیاری بنووسرێ، دەستکاری بکرێ و دابەش بکرێت لەسەر ئینتەرنێت، ئینترانێت، و ئێکسترانێت. کۆنووسەکە لەسەر بنەمای "XML"ە)

weblog وێبلۆگ

webmaster وێبداڕێژ، وێبکار، وێبگەر، بەرپرسی وێب

(لە ئینتەرنێتدا، کەسێ کە بەرپرسێتیی بەڕێوەبەرایەتیی وێبگەکان، نەرمەواڵەکان و ڕەقەواڵەکانی "ڕاژەکار server"ی بەئەستۆیە)

webserver ڕاژەکاری وێب، وێبڕاژەکار

website وێبگە

whois هووئیز (لە ئینتەرنێتدا، نەرمەواڵەیەک کە یارمەتیی بەکارهێنەر دەدات تا بەکارهێنەران و سەرچاوەکانی تری ئینتەرنێت بدۆزێتەوە)

wideband پانەباند

widget "ویجیت"

(ئەمە لەڕاستیدا بە شتێکی بێنرخ یان بە خرتوپرت دەوترێ. بە شتێ کە زۆر ورد و بچووکە و هیچ ناوێکی نییە. لە بواری ئایتیدا جاروبار سەرهەڵدەدا و بە نیشانەیەکی بێنرخ دادەنرێ بۆ وێنە لە پرۆگرام یان پەرتووکی سەبارەت بە پرۆگرام. لە کۆمپیوتەرەکاندا "ویجیت" بەشێکە لە ناوبەستێکی گرافیکیی بەکارهێنەر "a graphical user interface" کە زانیاری پیشان دەدات یا شێوازێکی دیاریکراو دەکات بۆ بەکارهێنەرێ کە "کارلەیەککردن "interact" بکات لەگەڵ "سیستەمی کارپێکردن operating system" و "کاربەری application")

window پەنجەرە، دەلاقە

window-driven interface ناوبەستی پەنجەرەئاژۆ، ناوبەستی وێنۆچکەئاژۆ

Windows (= Microsoft Windows = MS Windows) "ویندۆز"، ویندۆزی مایکرۆسۆفت، "ئێم ئێس ویندۆز" (ناو. ناوی بازرگانی. بەناوبانگترین نەرمەواڵەی سیستەم، بۆ گچکەپێژمێرەکانی "IBM". ئەم جۆرە سەرەکییانەی هەیە: ""Windows 7، "Vista"، "XP"، "2000"، "ME"، ""NT، "98"، "95"، "X3")

WINS (= Windows Internet Naming Service**)** (WINS)، "وینس"، "وینز"، ڕاژەی ناونانی ئینتەرنێتی ویندۆز (بەشێکە لە ڕاژەکارەکانی مایکرۆسۆفت ویندۆز "NT" و مایکرۆسۆفت ویندۆزی "2000"، کە کۆمەڵەی ناوی وێستگەی کارەکان و شوێنەکان لەگەڵ ناونیشانەکانی کۆنووسی ئینتەرنێت، ڕێک دەخات بێ ئەوەی هیچ بەکارهێنەرێ یان بەڕێوەبەرێ دەستی هەبێ لە هیچ گۆڕانکارییەکی ڕێکخستندا)

Winsock (Winsock)، "وینسوک"

(ناوبەستێکی پرۆگرامکردن و پرۆگرامێکی پاڵپشتیکردنە کە "داواکان

requests"ی "تێچوو/ دەرچوو input/output" بۆ "بەکاربەرییەکانی ئینتەرنێت Internet applications" لە سیستەمێکی کارپێکردنی ویندۆزدا، جێبەجێ دەکات)

wireless بێسیم، بێتەل

wizard[1] فێرکار، ئامۆژگار، بلیمەت، شارەزا، "مامۆستا"، جادووگەر، "ویزارد" (ناو. پرسیار و وەڵامی ئامۆژگاری و ڕێنوێنی. جۆرە "help"ێک یان بەشێک لە "help"ێک، کە لە پێشدا لە بەکاربەرەکە پرسیار دەکات و پاشان بەپێی وەڵامی بەکاربەرەکە، ئامۆژگاری و ڕێنوێنییەکی تایبەتی پێشکەش دەکات. نموونەیەک لەوە لە نەرمەواڵەی "وۆرد"دا هەیە)

wizard[2] "ویزارد"، مامۆستا (ناو. زاراوەیەکی نافەرمی کە بە کەسێک دەوترێ کە لە بەرنامەسازی یان کارە کۆمپیوتەرییەکانی تردا، کار و کردەی زۆر بەرچاو دەکات)

WLAN (= Wireless LAN) "لان"ی بێتەل (بێتەل لە تۆڕێکی ناوخۆییدا)

Word پرۆگرامی وۆرد

word processing وشەڕێکخەری (نووسین و گۆڕان و دەسکاریکردن و چاپی پیت و وشەکان بە نەرمەواڵەی کۆمپیوتەریی تایبەتمەند)

word processor وشەڕێکخەر (نەرمەواڵەیێ تایبەت بە وشەکاری و وشەڕێکخەری)

World Wide Web (= www)

World Wide Web Consortium (= W3C)

workstation وێستگەی کار

worm کرم (ی کۆمپیوتەر)، (هاوشێوەی ڤایرۆس)

writable شیاوی نووسین (نووسین لەسەر پەپکە یا پەڕگەیەک کە پارێزراو نەکرابن لە نووسین و گۆڕینکاری)

www (= world wide web) (www)، "ووو"، "وێب"،

وێبی جیهانبەرین، جیهانی وێب (ئەوڕۆکە ئەم دەستەواژەیە بە کردەوە بەرانبەر بە "وێب Web" بەکار دەبرێت)

WYSBYGI (= What You See Before You Get It) ‏(WYSBYGI)، "ویزبیگی" (ئەوەی کە لە پەردەپیشان یان مۆنیتۆرەکە دەبینرێ پێش لەوەی لە چاپگەر دەرکەوێ)

wysiwyg (= what you see what you get = WYSIWYG = wizzywig) ‏(wysiwyg)، "ویزیویگ" (تایبەتمەندیی نەرمەواڵەیەک کە تیایدا، هەرچی لە پەردەپیشاندا، نیشان دەدرێت، هەر ئەوەیە کە لە چاپگەرەکەدا دەقاودەق چاپ دەبێت)

X, x

X.21 ئیکس-٢١ (جۆرە پرۆتۆکۆلێکی پێوەندییە)

X.25 ئیکس-٢٥ (جۆرە پرۆتۆکۆلێکی پێوەندیییە)

X.400 ئیکس-٤٠٠ (جۆرە پرۆتۆکۆلێکی پێوەندیییە)

X.500 ئیکس-٥٠٠ (جۆرە پرۆتۆکۆلێکی پێوەندیییە)

X.75 ئیکس-٧٥ (جۆرە پرۆتۆکۆلێکی پێوەندیییە)

x86 (x86)، ئیکس ٨٦

(ناوێکی گشتییە بۆ "زنجیرەی خێزانەکانی میکرۆپرۆسێسووری ئینتێل "series of Intel microprocessor families" کە بە میکرۆپرۆسێسووری 80286 دەستی پێ کرد)

xclient (xclient)

(ڕاژەخوازێکی "RuneScape"ە کە لەبەرگرەوەی کۆمەڵە ئامرازێکی ڕێکخستن و "ڕووکار interface"ێکی دڵگیرە)

XDSL (XDSL)، "ئێکسدیئێسئێڵ"

(مەبەست لە هەموو جۆرەکانی تەکنەلۆژیای "DSL"ە کە ئەمانە دەگرێتەوە: SDSL, HDSL, ADSL, SLDSL)

Xenix سیستەمی کارپێکردنی "کسێنیکس"

جۆرە سیستەمێکی کارپێکردنە لە خێزانی UNIX بنچینەی گرتووە. ئەم سیستەمە وەشانێکی تایبەتی UNIXـە کە لەسەر کۆمپیوتەری کەسی PC دادەمەزرێت. Xenix یەکێکە لە بەرهەمەکانی مایکرۆسۆفت.

XHTML (= Extensible Hypertext Markup Language)

(XHTML)، "ئێکسئێچتیئێمئێڵ" زمانی هێمادانانی

سەروودەقی پەرەسەندنێتی (پاشهاتووی "HTML"ە، ستانداردی نوێیە
کە لەلایەن "W3C" دانراوە بۆ ئەوەی پەرەوێبییەکان دیاری کرێن)

XML (= Extensible Markup Language) (XML)، "ئێکسئێمئێڵ"،
زمانی هێمادانانی پەرەسەندنێتی (جۆرە زمانێکی بەرنامەدارێژیی
ناستاندارد بۆ ئەو بەڵگەنامانەی لەبەرگرەوەی زانیاریی پێکهاتەن)

Xmodem "ئێکس-مۆدێم" (جۆرە پرۆتۆکۆلێکی گواستنەوەی پەڕگە کە
لە پێوەندییە ناهاوهەنگاوەکاندا بەکار دەبرێت)

XOR (= exclusive OR) "ئێکس-ئۆر"، "یای پاوانی"

XPath (XPath)
(زمانێکە کە ڕێگەیەک ڕاڤە دەکات بۆ شوێندۆزینەوە و ڕەوتی دانەکان لە
زمانی هێمادانانی پەرەسەندنێتی "XML")

XQuery (XQuery)
(تایبەتمەندییەکی "پرسە زمانێک a query language"ە کە وا
دەکا کە بەکارهێنەرێ یان بەرنامەدانەرێ زانیاری دەربهێنێ لە
پەڕگەیەکی زمانی هێمادانانی پەرەسەندنێتی یان لە هەر کۆمەڵە
زانیارییەک کە دەتوانێ بە شێوەی "XML" بێت)

xserver (xserver)
(ڕاژەکارێکی پێوەندبوونەکانە بە "X terminal"ەکان لە ڕایەڵەیەکی
دابەشکاری، کە "X Window System" بەکار دەبات)

XSL (= Extensible Stylesheet Language**)** (XSL)،
"ئێکسئێسئێڵ"، زمانی شێوازەپەڕەی پەرەسەندنێتی (زمانێکە
بۆ ئافراندنی "شێوازەپەڕە Stylesheet"یەک کە پێناسە دەکات چۆن دراوە
ناردراوە لەسەر وێبدا بە بەکارهێنانی "XML"، دەبێ بناسێنرێت بە
بەکارهێنەر)

Y, y

Y[1] بۆچی، وای، بەرامبەر وشەی (why)ی ئینگلیزی

Y[2] بەڵێ، بەرامبەر وشەی (yes)ی ئینگلیزی (لە زۆر بەرنامەدا وەکوو وەڵام چاوەڕوان دەکرێ کە پیتی y دابگیرێت بۆ وەڵام بە بەڵێ بۆ کردارێک)

Y2K (= Year 2000) وای-توو-کەی، وای‌تووکەی (ساڵی ٢٠٠٠)

YaST (=Yet another Setup Tool**)** (YaST) ("هێشتا ئامرازی دامەزرانی تر" بەشی بەڕێوەبردن و ڕێکخستنە لە سیستەمی لینوکسی SuSE دابەش دەکرێت، کە کۆمپانیای SUSE Linux Products GmbH ئەڵمانی بەرهەمی دەهێنێت. YaST وەشانی جیاجیای هەیە)

Ymodem (Ymodem) (کۆنووسێکی هەڵەچێکەرە بۆ مۆدێمێ کە ڕادەیەکی زۆری دراوە بەکار دەبات بۆ زۆرتر کردنی چالاکی)

Ypserver (= Yellow Pages Server**)** (ypserver) (ڕاژەکاری لاپەڕە زەردەکان)

yy (= yy command) (yy) (فرمانێکە لە نووسەری vim بۆ ڕوونووسکردنی دەق بەکاردەبرێت)

Z, z

Z = impedance

Z80 زێد-هەشتا (ناوی بازرگانی. یەکێک لە گچکەڕێکخەرە ٨بیتییەکانی سەرەتایی، چێکراوی بەشگەی زایلاگ)

Z8000 زێد-هەشت هەزار (ناوی بازرگانی. یەکێک لە گچکەڕێکخەرە ١٦بیتییەکانی سەرەتایی، چێکراوی بەشگەی زایلاگ)

zap سڕینەوە (سڕینەوەی زانیاری لە بیرگە، بەتەواوەتی)

Zapf Chancery زەپف چانسری (لە پیتچنیندا، جۆرێک لە جۆرەپیتەکانی لاتین، کە لە شێوەی پیتی دەستنووسە)

z-axis تەوەرەی "زد" (تەوەرەی قووڵایی)

z-coordinate تانوپۆی "زد"

zero سفر

zero-access stroage بیرگەی سفر-دەستپێگەیشتن

zero-address بێناونیشان، سفرناونیشان

zero-addressed سفرناونیشانی

zero-addressed machine مەکینەی سفرناونیشانی (پێژمێر بە سیستەمی سفرناونیشانی)

zero-addressed instruction = addressless instruction

zero condition (= nought state = zero state) دۆخی سفر (لە بیرگە)

zero-crossing لە سفرپەڕینەوە

zerodivide (= zero-divide) دابەشبوون بە سفر

zero element توخمی سفر

zerofill (= zero fill) پڕکردنەوە بە سفر

zero flag نیشانەنوێنی سفر

zero insertion force (= ZIF) تەوژمی دامەزراندنی سفر، "زیف" (هی پارچە ئەلەکترۆنیکییەکان، کە بۆ دامەزراندنیان پێویست بە تەوژم ناکات)

zero-insertion-force (= ZIF) بێنیاز-لە-تەوژمی "زیف" (هی شێوەی "تەوژمی دامەزراندنی سفر")

zeroization سفراندن، سفرگەری، سفرسازی (لە پاراستنی دراوەکاندا، سفراندنی تەواوی بیرگە)

zerolevel ئاستی سفر، ئاستسفر

zero-level classification پۆلپۆلکردنی ئاستی سفر

zetetics زانستناسی، زانستزانی، زێتێتیک (لە زانستزانی و فێرکردندا، خوێندنەوەی زانستی مرۆڤایەتی و توێژینەوەی لێکۆڵینەوە و لێهاتوویی تیایدا)

ZIF = zero insertion force

ZIF socket پایەگری زیف، پایەگری پێویستنەبووی تەوژم

zine (= ezine = electronic magazine) "زین"، گۆڤاری ئەلەکترۆنی

zip "زیپ"، چەسپکراو، دراوەی چەسپکراو

zip file پەڕگەی چەسپکراو (پەڕگەیەکە کە پەڕگەیەک یا چەند پەڕگەیەکی تێدایە بەچەسپکراوی)

Zmodem (= Z-MODEM) ز-مۆدێم (کۆنووسێکە بۆ گواستنەوەی دراوە و پەڕگە بە شێوەی پارێزراو)

zone ناوچە

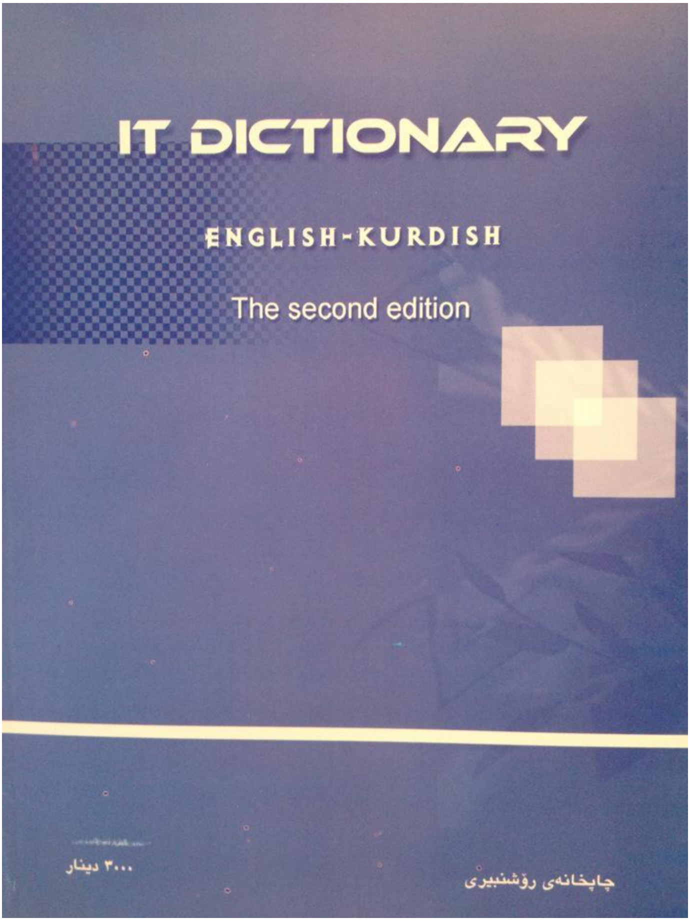
zone bit بیتی ناوچە

ZOO جۆرە درێژکراوەیەکی پەڕگە

zoom زووم، وردبینیدانان
zoomable زوومکردەنی
zoom in زوومکردنی زێدەیی
zooming گەورەنوێنی، زوومگەری، وردبینیدانان
zoom out زوومکردنی ڕۆچوونی، لە زووم دەرچوون، زووم لابەر

Zv-Port (=zoomed video port**)** (ZV-Port) (ئەو بەشەیە port کە لەڕێگەیەوە دراوە data و زانیاریی ڕاستەوخۆ دەگوێزرێتەوە لە خودی بژمێرەکەوە PC بۆ کارتی نیشاندەر VGA.)

کۆتایی

IT DICTIONARY
ENGLISH-KURDISH
The second edition
٣٠٠٠ دینار
چاپخانەی ڕۆشنبیری